

بابہ تین سینہ مایی و فوتوگرافی

نامادہ کرنا
رمزی نا کرهیی

پیشکھ شکر
سیروان شاکر

بابه تین سینه مایی و فوتوگرافی

حکومتا هەرێما کوردستانی
وهزارهتا رهوشهنبیری و لاوان
رێقهبهریا گشتی یا راگههاندن و چاپ و بهلافکرنی
رێقهبهریا چاپ و بهلافکرنی - دهوک

- نافی پەرتوکی: بابەتین سینهمایی و فوتوگرافی
- نفیسهەر: رمزی ئاکرهیی
- بابەت: سینهما
- دیزایننا نافهروکی: دنیا عبد القادر جمیل
- دیزایننا بهرگی: ئیفان عبد الکریم
- قهواره: ۱۷سم × ۲۴سم
- ژمارا لاپهرا: ۱۵۲
- تیراژ: ۵۰۰
- نرخ: ۳۰۰۰
- ژمارا راسپاردنی: ۲۳۲۷ ل سالا ۲۰۱۲
- زنجیره: ۳۳
- چاپخانه: چاپخانه ههوار/دهوک - کوردستان
- مافین چاپی ئی پاراستیه بو رێقهبهریا مه و خودانی پەرتوکی

بابہ تین
سینہ مایی و فوتوگرافی

نامادہ کرن
رمزی نا کرہیی

پیشکیش کرن
سیروان شاکر

ناقەرۆك

- بەشی ئێكی... سینەما
- ۹ مصطفیٰ العقاد.. چیکەرئ فلمی (الرساله) و (عمرالمختار) تیورستان کوشت.....
- ۱۱ سینەما (کوردی) یا جیهانی: فلمی (بأسم الله/ البعث/....) بی دیکومینتی.....
- ۱۵ فلمی کوردی نیف هدیف خەلاتا فیستیقالا سان سباستیان یا زیوین دهبەت.....
- ۱۹ هوزانقانی کوردی مەزن شیرکو بیکەس د فلمەکی سینەمایی دا.....
- ۲۲ سینەما عەرەبی.. سنورین بابەتین قەدەغە کری دبهزینیت و دهبازی هیلیت سور دیت.....
- ۲۶ سینەما کوردی یا هەفچەرخ (سینەما لیپورینی و دیتنە کا فیانی بو پاشەرۆژی).....
- ۳۰ دەف فیلمی نوی بی دەرھینەرئ کورد (هونەر سەلیم).....
- ۳۵ هونەرئ ستران گوتنا جیهانی-مەرسیدس سوسا- ئایکونا ستران گوتنا نەرجەتینی.....
- ۳۹ فیستەفالا کان ژ نەرشیفی فیستەفالا کان و سینەما کوردی.....
- ۴۳ (ئەھمەد بەدرخان ۱۹۰۹-۱۹۶۹) سەرکیشی سینەما سترانگوتنی یا عەرەبی.....
- ۴۶ خەلاتین فیستەفالا کوبنھاگن یا سینەمایی.....
- ۵۰ قامشلو پیشوازیە کا گەرم ب هونەر مەندا کورد چوبی کر.....
- ۵۲ نانگرید بیرگمان - ستیر و کەساتیا جوان.....
- ۵۶ هونەر مەندی شیوہ کار بی عراقی (فائق حسن) و شیانین وی یین بەرچاڤ دبواری رەنگا دا.....
- ۶۳ سینەما ئەلمانی دزفریتە بازنی روناھیا بریکا فلمی (کەفتن).....
- ۶۸ رینوار- سەرکیشی نینتیباعی و دامەزرنەرئ سالونا رەتکریا (شیوہ کاریا جیهانی).....
- ۷۱ (رەیاوسە کینا) چیر وکە کا راستەقینە ژ کەتواری بو سینەما و شانوو و تەلەڤزیونی.....
- ۷۴ ناقدارترین فلمین ترسی ل جیهانی.....
- ۷۶ سینەما عەرەبی- فلمی مسری (حین میسرە) دەمی نە نورمالتی ژ هەژاری و ستەمی ژدایک
- ۸۲ دیت.....

- ٨٧ ئەكتەرا ئەمريكى (رېتا ھىوارت) ستېرا جوانىي
- ٩٠ دەرھېتەرى كوردستانى مانو خەلىل و فلمى وى يى سېنەمايى (داڧىد تولىدان)
- ٩٤ تەكنىكا 3D يا نوى و پېشكەفتى سېنەما جېھانى و شورەشا ھژمارەيى
- سېنەما كوردى ژ نەرشىڧى - فېستەڧالا (كان) يا سېنەمايى. يول. (رېك) فلمى سېنەمايى يى
- ٩٨ كوردى - توركى يى دەنگڧەداى جېھانى
- ١٠٤ كى خەلاتى ئوسكار وەرگرت
- ١٠٧

بەشى دووى... فوتوگراف

- ١٠٩ وئەيى فوتوگرافى پېشەيە كى گرتى يە يانژى داھىئانە كا فەكرى يە؟! ..
- ١١٤ خەلىل ئېراھىم (١٩٣٣ - ٢٠٠٨ دھوك) ئېكەم و كەڧنژىن وئەگرى شەمسى ل دھوكى..
- ١١٨ زوھىر ئامېدى - رېبازە كا ھونەرى و فوتوگرافى يا بەرچاڧ
- فېستەڧالا نېڧ دەولەتى يا وئەيىن فوتوگرافى - تەماشە كرنەك بو ژيانى و گەرياندەك دناڧ
- ١٢٥ بېرھاتناندا
- ١٢٨ فوتوگراف ژ بېرھاتنىن دىكىومىنتى - پېشەرەوئىن ھونەرى فوتوگرافى ل دەڧەرا بەھدىنا
- ١٣٧ بەرىخودانا فوتوگرافى و وئەگرتن لدەمى باران و بەفر بارىنى؟! ..
- ١٤١ وئەگر و شىيانىن داھىئانى
- ١٤٣ فوتوگراف وئە و بابەت

پیشه کی

دیتی نفیسہر و ہوزانقان رہمزی ٹاکرہی تیدا بزاقی دکھت فہلسہفہ کا دیتر ٹافاکھت ب دیتنی بزاقین بوین ژبو گریدانا ب ہزری قہ بہرہؤ نہنجامدانہ کا پراکتیکی بو کہتواری نارمانجین مروفاہتی و تیگہہی خو بی تاییہت دیاربکھت لدور ئہرکی سہرہکی بی نافہروکین نفیسینین خو یین ہویر وئہزمونا خو یا ہدستی کو چہندین بواین ئہدہبی و ہزری و روشہنبری و ہونہری بخوفہ دگریٹ ب پیکھاتین تاییہت بو بینہری و دیتنی، و ہرہوسا پیٹفیا ٹافاکرنا پرہکی خویادکھت دناقہرا پدیفا و دیتنی دچارچوٹی زانینا خویہتی و گہشتنا شیوہیین جوان لدہؤ مروقی کو دبنہ پروسہ کا ئیحائی یا قہ کری لسہر جیہانہ کا نوی.

چہندین گوتار نفیسہر رہمزی ٹاکرہی نفیسینہ کو بتنی بہشداریکہ د گھورینا کہتواری دا لدویف دیتنا وی یا تاییہت داکو بو وی ببنہ سالوخہتہک د دیروکہ کا نیزیک دا ورامانین دیتر دیارکھن بو بہایی جوانیی وحقیی کو ژ وژدانا مروقی بخو و ژ کہتواری وی بی بہرجاؤ دہردکھن، قہ کولین و گوتارین وی فہلسہفا خویہتی دئینتہ بیرا مہ و بہرہؤ ریباہہ کا دروست دہت داکو بوی چہندی ریباہہ کا نوی براگہہینیت د ہزرکرنی و رہفتاری دا، نفیسہری لایہنہکی مروفاہتی و ہرگریہ ئہوژی دہربرینہ ژ تیگہہشتین وی یین خویہتی و وژدانی داکو بوی چہندی بگہہیتہ سروشتی نازاد د کیانی خودا و دکیانی ہمی جیہانی یان ہزرا مروفاہتی دا وچیکرنا رویدانا و راستیا د

ههستين مروفي دا ژبهركو وي باوهري ب ئافاكړنا ريپازه كا نوي ههيه د وان ههستاندا
بين تيكههل دهن دگهل في جيهاني يا نفيسهر تپدا بزافي دكوت گهوريني بكهت د لايه نين
پتر مروفايه تي دا.

هزر و رسته بين داهينهر بين دهؤ نفيسهري ههين وپويته دانا وي يا زيده ب لايه ني
هونهري و نه ده بي فه وهل من كويه دهربريني زي بكه م بغان پهيقين كيم د ته وهره كي دا
لدور نافهروكا مروفي كو ئافاكهري شارستانيه كي و سروشته كي يه بهري نوكه نه بوو
يانزي نه دهاتنه ديتن، مه خو ديت لبه رامبه ر هژماره كا مه زنا په يقا هاتينه ري كخستن د
ريتمين جواندا دهربريني دكهن ژ فه لسه فه كا تاييهت كو پهيوه نديا مروفي دزفرينيت ب
په يقين جوان وپاشه روزه ك لسهر ده يته ئافاكړن شهنگستي وي هزره د رويدانه كا
دياركوي دا، نفيسهر شيانين خو پتر دمه زخيخت د بوشاين هزر كړني دا دكو ريپازا خو
يا داهينهر و خويه تي تمام بكهت به رهؤ گه هشتنا هزرين راسته قينه، وپويته دانا وي بقى
لايه ني گروهيه لسهر كه سايه تيا وي يا جوان و بهر كه فتي د دهوله ته كي دا نفيسهري بو
خو ئافاكړيه.

سيروان شاكر
۲۰۱۲/۲/۱۸
دهوك

بہشتی نیکی

سینہما

مصطفیٰ العقاد .. چیکہری فلمی الرسالۃ و عمر المختار تیورستان کوشت

خوسہ لماندن ل پایہختی جیہانی بی ہونہری حہفتی دگہل نہو کہلہ پورین ہدی بی
رہوشہ نیری دشارستانی و ہزری نہ کارہ کی مہ حالہ ہہرچہ نہہ بی بساناہیہ لہمان
دہم! ما روزہ کی موستہ فا عیقاد نہ گوتبوو نہو سوری یہ بہ لی ہزر کرنا وی نہ مریکی یہ
!؟ نا بزاؤ نہ دکر ژبو خرغہ کرنا باشترین تشت د کلطور وشارستانی دا دناؤ خود و ہوشا
خودا؟ ما پیکول نہ دکر فان قہناعہتا و ہرگیریت د کردہوہ و دانوستاندا دا؟ ژلایہ کی
دیتر: ما نہم نہشین بیژین کو موستہ فا عہقاد ب ہہلبژارتنا (سہ لحدین ئہیوبی) بابہ تہک
دقیا بو پروژہ کی سینہ مایی چ روزا نہ شیاہہ درافی (عہرہ بی) بی پیدقی بو پیددا بکہت!؟
(گہلہک جارا بی گوتی مہ حالہ ہولیود رازی بیت فلمہ کی تہمویل بکہت کو بہحسی
تشتہ کی ژ قارہمانیت سہ لحدین ئہیوبی بکہت، چونکی نہ قیئت وان فلما بہرہم بینیت
ئہوین وینہیہ کی پوزہ تیف لسہر عہرہ با و ئیسلامی نشان بدہت) سہ بارہت فلمی وی
لسہر (ئہندلس) گوت: سیناریو بی ناراستہ کریہ بو روزٹاٹای چونکہ نہ گہر من قیابا بو

عده با بیت دا به حسی کهفتنا ئەندلس کەم. دڤی سیناریوی ی من بو روژ ئافای دیار کریه ئەوا ئەندلس دایه وان ژ شارستانیا خویا دیرین ژ زانست و ماتماتیک و فەلەک و کیمیا، من به حسی وی دەمی کر زانکویا قرتبه تیدا بناؤ و دەنگ بوو. ئەو کیش و ههوا یی زانستی یی پرشنگذار ئەڤی هاری کریستوفر کولبوس کری...

بو نمونه د وهغه رین وی دا یین فەدیتنی هەرگاڤ تیمین وی کەسانین عه ره بین ئەندلسی تیدا هه بووینه و گەلەک هاریکاریا وی کرینه نه مازه دوا ری زانستا نه خشه یا! فەگه ریان بو ده سپیکین دی، ئەم دشیین برا وهستین لسه ر گوتنا وی دەمی د نیک ژ په یقین خو یین روژ نامه نوی ل دور بنه مالا خو گوتی: (رازی نه بوون لسه ر ئاره زویا من یا سه فەری بو ئەمریکا و مه سه له کره تازی). ئەز ژ بنه ماله کا ساکارم، بابی من (فەرمانبەر بوو لریقه به ریا گومرکا ل حەلب). ئەز هاندام بو خواندنا ئەندازاری یی یان پزیشکی یی یان پارێزەری یی. بەلی من ئەڤ پیشه هه می نه فیان و من ساله کا ته مام کارکر ژ بو کومکرنا بهایی تکیتا سه فەری، لده می خاتر خواستی بابی من ۲۰۰ دولارین ئەمریکی کردنه دبه ریکا مندا و قورئان کره دبه ریکا دیدا و گوته من (ملکی من هه می ئەڤه یه دا بده مه ته). لزانکویا باشوری کالیفورنیا من سینهما خواند ولویری پلا ماسته ر وه رگرت. لده می خواندن دا دروژ نامه نویی کارکریه به ری بچیته دناؤ کاری سینهما یی، ئەڤ ریکه فەکر ب پوستی (هاریکاری به ره م هینەری) دگەل دهرهینەر (سام بینکبا ه) ئەوی گەلەک مفا ژی کری، لبه شی هه والا ل تورا (CBS) یا تەلفزیونی کارکر و پروگرامه ک بناڤی (وه کی یین دی مه دبینن) ئاماده کر، ههروه سا گەلەک به رنامه وزنجره، سه رپه رشتی لسه ر به ره م مینانا گەلەک فلمین تومار کری و ریوایی کرینه. یا ژه میا سه ر کفتیتر (جیهانا قه یسه ری) بوو ئەوا هاتیه فروتن بو پتر ژ ۱۰۰ و یستگه هین تەلفزیونی لئه مریکا و دهرڤه ی ئەمریکا به ری ده ست بریازا خو یا هونه ری یا درێژ بکه ت ل هولیود. موسته فا عه قاد هاته به یروت لده می داگیرسانا شه ری نافخوی ولویری نفیسینگه هه ک فەکر بناڤی

(فالكون بو بهرهمی سینهمای) وپاشان بریاردا پروژی خو بی ئیکئی فلمی (الرساله) وینه بکته ب بودجه کی کو گه هشته نیزیکی ۱۰ ملیون دولارین نهمریکی هاته کومکرن ژ کهساین عه رب ژوان محمد سنعوسی (جیگری و هزاره تا راگه هاندنا کویتی لوی ده می) به لی بریاره ک در ده کفیت ب راوهستاندنا کاری! موسته فا عه قاد تووشی ناریشه کا مهزن بو، گه له ک دیمه ن ل بیابانا مدغوب وینه کرن، نه فی چهندی وه لی کر به ری خو بده ته لیبا بو دیتنا معمر قه زافی، دا پروژی ته مامکرنا وینه کرنا فلمی ل لیبا لبر سینگی وی دانیت، عه قید رازی بو لسهر وی چهندی و ۵۰۰۰ سهر بازین لیبا پیشکیشی وی کرن بکارئینان وه ک گروپ. فلمی الرساله بدوماهیک هات لسالا ۱۹۷۷ وخو بهر هه فکرن بو دووی نه وی دراڤ بو هاتیه ته رخانکرن ژلایه نین لیبا و روژناقایی ده سپیکرن.

له ورا بهرهم بی هه فیشک بو دنافه درا لیبا ونهمریکا وبریتانیا. نافی پروزه ی کر نه (عمر المختار شیوی بیابانی) لسالا ۱۹۸۱ بهه فکاری دگه ل نه کته رین مهزن وه ک نه نتونی کوین و ایرین باباس و رود ستایفر و اولیفر رید. د فلمی (الرساله) کوپیا عه ره بی هه فکاری کر دگه ل نه کته ری مسری بی وه غه ر کری عبدالله غه یت ونه کته را سوری منی واصف بی ئیکئی رولی حمزه بن عه بدولموته لیب مامی پیغه مبه ری (ص) ویا دووی درولی هند خیزانا نه بو سفیان بابی معاویه. ل کوپیا ئینگلیزی نه نتونی کوین رولی حمزه دیتی دگه ل ایرین باباس و مایکل انسارا وجونی سیکما! ژلایه کی دی موسته فا عه قاد گه له ک به حسی راگه هاندنی کریه: ده ژمارت چه که کی بهیتر ژ تانکا (ئم نه فرو ژنوی بقی راستی ده سیین کو مه که نالین نه سمانی یین هه ین په خشی وان لسهر ناخا مه یه ئانکو نه دژیر کارتیکرنا جو هیا و زایونستی نه، به لی جهی داخی یه ئم بکارنائین وه کی پیدقی: به لکو هیژ وه ک یاریه کی یه. راسته بهر نامین دلفه که رین هه ین ومه بگه هینته

جيهانی) ههروهسا ئه و خو لانا دهت ژ راستيه كا دی، ئه وژی كو هولیود (پایته ختا جو هیا و زا یونزمی یه).

ئاماژه دهت بو ریژگرتنی ل جو هیا (ئه ز حه سویدی ی بوان دبه م چونکی پیلانین هه دین وینکفه هه فکاری ی دکهن بو بجهئینانا وان، له ورا دگه هه ئارمانجین خو، ئه ؤ تشتی ئه و دکهن نه معجزیه ئه م نه شین و کومه لگه ها و خه لک و هزرا بی لادان ژئه ورا رابردوی بو مه هه لگرتی ژ که له پوره کی بگه هینی). دهره ئه ری فلمی (الرساله، عمر المختار) نه ئارمانج بو و ئه و کریارا تیرورستی یا خویناوی یا چه پهل ئه قال عه مان رویدا ی قی جاری، به لی ئه فه موفاره قه کا دلره ق و کریت بوو کو ئه ؤ که سی به ره دار بیته کوشتن لسه ر دهستی خوین ریژیت چاخی نوی ئه وین هه رگیز هه ؤ دژین وی بووینه. ئه وی بژبانا خو و به ره مه مین خو و هه لویستین خو وینه کی جوان و کارتیکه ر پیشکیش کر لسه ر لایه نی ئافراندنی و روشه نیبری لجه م عه ره با و موسلمانا، هه فرکی پاشکه فتنی و نه خوینده واری و تاری بوو، لده مه کی دا کوژه کین وی به ره مه مین نه زانین و پاشکه فتن و گه نیاتی بووینه ئه فا ژ گه نیاتیا دیروک و دینبونا جگرافیا عه ره بی دهر که تی. سه ره رای قی هه می ئه م دشین بیژین ب تشته کی ژ خدیالی، ئه و هیرشا تیرورستی یا ئوصولین عه ره ب یین که فنه په رست و مهژی هه شک ئه نجام دای و هسا دیار بوو بشیوه کی راسته و خو بو موسته فا عه قاد ژ به ر ئه نجام دانا وی بو (جوانترین) تاوان، ئه وژی نه ژده سدانا قوناغین خوین سه رده می و مودرن پالپشتی به هستا دیموکراسی و فه بوون لسه ر بی به رامبه رین و هه رگرتی ژ بلند کرنا ئاستی گه نگه شه یا ره خه بی و دیالوکا جدی، ههروه سا نه ده سدانا تیگه هین نوی یین ژبانی زندی و زمانه کی ئافراندی و به ره مه کی هه مه ره نگ.

سینه‌ما کوردی یا جیهانی فلمی - بأسم الله.. البعث- یی دیکيومینتی

(دیکيومینته که بو هەر کهسه کی بقیّت راستیا کاره ساتا ئەنفالی بزانیّت)
(بیرهاتنا قوربانییّت تاوانیّت ئەنفالی هەرسال دبیته نهریته کی نه ته وهی بو نه ویین
پاشه روژی) وهسا مانو خه لیل فلمی کر.
ئەم هەمی دزانین کو خەما کوردی ئیکه، ولهشی کوردی ئیکه سه ره رای دابه شکرنی
دناقه را چار دهوله تا، لدهمی زاروکیت باشووری کوردستانی دهاتنه ئەنفال کرن دهیک ل
روژه لاتتی دگرین ولدهمی حه له بچه دهاتیه باران کرن ب غازین ژه هراوی کورد لروژ ئافا
کوردستانی دئیشان وبشه ف نه دنقستن.
ولدهمی کورد دهاتنه فه شارتن دگوریت بکومه ل کوردیت باکوری کوردستانی
دکرنه هه وار ژ ئیش ونازارا ولدهمی گوند لباشووری کوردستانی دهاتنه سوتن باژی ل
باکور و روژ ئافای سه ره لدان وئاگر بوون.
ئه فه ئیکه تیا راسته قینه یه، چونکی کورد ژ ملله تین بزحه مت بهینه پارچه پارچه کرن
هه رچه نده دده ربه درن وئاخواوان یا دابه شکریه لسه ر چوار دهوله تین هه فسی.

تویژین (مانویل خلیل) دهرهپنهری سینهمایی یی کورد ژ روژنافا کوردستانی و ناکنجی ل سویسرا فلمی خوبی دیکومیتی یی کورد (بأسم الله / البعث / صدام) نهنجادا لسهر خهرجیا تهلفزیونا سویسری وهک پیگافهک بو دانه نیاسینا تاوانا (نه نفالی) و چاره سه کرنا کیشه یا نه نفال کریان نهوا بهرپرسیا جیهانی ههمیی یه ب موسلمان و کریستیانان وته ژ ناینیت دی بهمی چین و خو چونکی نهو کیشه یه کا میژوی و مروفایه تیا مهزنه زهجه ته ژبیرا نهوه یان چونکی بیر هاتنا وی سالانه ببورینا ده می دی بیته نهریته کا نه ته وی یا پیروز سالانه زیندی بکهین و بیرنایننا ناقت قوربانیا و بیته پروگرامه کی نه گهور یی خواندنی ههمی قوناغان دا نهوه یی لدویف مه دهین رویدانین فی کاره ساتا مدزن بزنان نهوا هاتیه سهری ملله تی مه یی ناشتیخواز ودانه هیته ژبیر کرن.

دبهرسقا پسیره کی ژلای روژنامه نفیسا کورد ناکنجی لوهلاتی سویسرا (فینوس فائق) بوچی نهؤ ناهه ههلبژارتیه بو فلمی ؟ مانو خلیل دبیتیت: ناخی فلمی نه بزافه که کو مه زناتیه کی یان پایه کا بهرز بدهینه صهدامی یان حزبا به عس چونکی نه م ههمی باش دزانین، صهدام نهوی دهعوا خودینی ذکر و ناخی خو کرپوو (نیوخز نصر یی نوی) هاته دهسته سهر کرن د کورکه کی دا وژلایه کی دی تیوریا به عس ترسانکتین هنر بوو دمیزوو یا مروفایه تی دا چونکی لسهر بنیاته کی ژ کهرب و کینا ره گه زه رست بوو وهک تیوریا و پراکتیک، مهسه له نه مه زکرنا ناهیه به لی ناقت وان هاتینه ریزکرن لدویف ئیک دتایتلی فلمی بتی بو دیار کرنا راستیی. صهدامی تکریتی کوری عوجه ناخی خودی ئستغلالکر دکوشتنا کوردان نهؤ کاری چهپهل نهنجام دا بناخی (الانفال) کو سوره تا قورنای یه بدژی ملله تی کوردی بی گونه ه. تشتی دی نهوی نه ز هاندایم فی ناخی ههلبژیرم نهو بوو من چاؤ ب دوو قوربانیت نه نفالا کهفت کو خلاص بیوون ژ مرنی پشتی کو هاتبوونه نه نفال کرن ژلای رژیما به عس (کریم نایف وقهار خلیل) کریم مابوو ساخ چونکه کهله خیت هه فالین وی که فیبوونه سهر وی وقهار شهش گولله

پیکه فیبون بەلی ئەوژی مابوو ساخ وبتەنشت وی هەردوو برایت وی و بایی وی شەهید بون. قەهار دفلمیدا دبیژیت (صەدامی لیبۆرینه کا گشتی دەر کر و گوتە خەلکی ئەز دی ژوہ بورم بنافی خودی و قورئان و بەعس و صەدامی) و ئەنجاما فی لیبۆرینی کارەساتا ئەنفالی بوو.

دەرھینەر مانو خەلیل دانان و وینە گرتن و دەرھینانا فلمی بدویمایهیک ئینا و هیفی دکەت ژ هەمی دلی خو کو ئەو فلەمە بیته بی دویمایهیکی ئەنجام بەت لدور کارەساتە کا وەسا چونکی وی چ ئەنفالیت دی نەفین: مونتیروی فلمی هەفالی وی بی سوپسری (پیتر کورداتشی) پشتی هەیفەکی ژدیتن و گولیبونا تاوانیت (پیشەوایی نەتەوا عەرەبی و پارێزەری توخیبیت وی ییت روژئاڤا) تووشی خەموکی بوو ژ دیتنا وان تاوانیت درندە و بزافکر هەندەک وینیت دیکۆمیوتی بکاربیت بەلی وەک ریزگرتن بو هەستیت مروڤایەتی نەشیا بکاربیت چونکی مونتهها تاوان و سادییه تا کوشتی تیدا بوو.

بەلی ئەو فلەمە ناراستە کریه بو جیهانی هەمی چونکی گەلەک لجهانا نازاد چ ژ کارەساتا ئەنفالی نزانن، دەرھینەر مانو خەلیل بریکا فی فلمی قیایە دگەل وان بناخفیت و بیژیتی کوشتار دەینە ئەنجامدان دژی مللەتی کورد، فلم ناراستە و ژدانا جیهانی و عەدەت و ئەفینی یە و ریزگرتنی ل بی دیتر.

ئەو فلەمە لروژا ۵/۲۴ هاتە نیشادان ل سەر کەنالا تەلفزیونا سوپسری بزمانی ئەلمان. دڤیت بیرەوهریا کارەساتا جینوسایدنا ئەنفالی بمینیت هەتا هەتا و دڤیت بیته پروگرامەکی خواندنی لقوتابخانیت مە دا نەوہیین پاشەروژی بزنان ئەنفال چ بوو. چونکی ئەو نەتاوانە کا ئاسایی بوو بەلکو کەرب و کینە کا شوفینی و رەگەزپەرست بوو دژی هەر کەسەکی نە بسەر هورا بەعسی یا چەپەل لدویڤ تیوریا عەفلەق – صدام – الاسد!؟

دەرھینەر دڤی فلمی دا دژی ژبیرکونا کارەساتی یە و دژی لیبۆرینی یە دگەل تاوانباران چونکی بەعسیان تاوان بەژی کوردا و سروشت و ئاسمان و ئایین و گیان و هزرا

کوردی کریه و دقیت ئەو بگهههه جدزایی خویی دروست، ههتا خودی ژى ژوان
 نابوریت چونکی تاوان دهرهقی خودی کرینه لهورا کهسی ماف نینه ژوان ببوریت.
 چهوا ئیسراییل لدویف جنرالیت نازی دچوون ژ یابانی بگره تا ئه رجه نینی ونه هیلان
 خلاص بن و تا نهو ژى لدویف دچن ودهسته سه رده کن و ته سلیمی دادگه ها دکهن، بهلی
 لده ف مه هیژ ئەم ژبیرا خو دبهین جنرالیت سه دامی ئەوین خوینا ملله تی مه بده ستیت
 وانقه و بهه می ئازادی دهین و دچن و دهر دکهن لسه ر شاشین که نالین عه ره بی سه ره رای
 تاوانین وان.

دقیت روشه نیری عه ره ب پیدا چونه کی بکه ت بهزر و درویشمین خویین عه ره بی
 ئەویت دگهل مه زن بوین چونکی هه می وه همیت خه له تن پیدا چونا میژو ویا خو بکه ت
 وره خنه ل که تواری خو بکه ت هه ر چهوا ره و شنیری ئەلمانی پشتی جدنگا جیهانی ره خنه
 لهزرا نازی کری ودان بتاوانیت نازی هه تی دان ههروه سا ره و شه نیری عه ره ب ژى دقیت
 پیدا چونا هزریت خو بکه ت وهه فسوزبیت دگهل قوربانیین وان هزریت خه له ت و دژایه تیا
 هزرا به عسی یا شوفینی بکه ت بقی چهندی بتنی روشه نیر و مروقی عه ره ب دی شیت
 جفا که کی عه ره بی ئا فاکه ت لسه ر بنه مایه کی ژ عه داله ت و لیپورینی و براینینی و ژبلی
 وی چهندی بتنی ویرانی و پاشکه فتن ونه مانه. ده می ئەم به حسی سه دامی دکهن وه
 تاوانباره ک و تیرورسته ک ئەفه هندی ناگه هینیت کو عه ره ب هه می تیرورستن و ده می ئەم
 دبیزین به عس تیوریه کا نازی یه دقیت ژ ره ها بیته دهر ئەم ناها فینه عه ره بان یان ئیسلامی.

فلمی کوردی نیف هدیف خه لاتا فیستیقالا سان سباستیان یا زیرین دبه ت

بدهستقه ئینا ههروه سا فلمی فرهنسی (کوری من بو منه) یی دهرهینه ر مارسیال
فوغیرون هه مان خه لات بدهستقه ئینا!

(نیف هدیف) لدهمی راگه هاندنا سه رکه فتنا وی ژلایی لیژنا دادوه ریی بسه روکاتیا
ئه کنه را فرهنسی جین مورو وینه ندامه تیا نفیسه ری پورتوگالی خوسیه ساراماگو هاته
پیشوازی کرن بدهست قوتانا ناماده بو یا وروژنامه فانا بهروفاژی فلمی فرهنسی (کوری من
بو منه) ئه وی هنده ک ره خنه گرا دیتی کو هنده فلمین دی یین پشکدار دبه ریکانا فرمی
یا فیسته ئالی پتر ماف هه بوو بوی ناسناقی وه کی فلمی (کوپیمونا بیتهوئی) کو فلمه کی
ئهمریکی - بریتانی - هنگاری بوو یان فلمی (چ دزام ژ لولا) یی دهرهینه ری ئیسپانی
خییر ریویو یان فلمی یابانی (هانا)!

ئا فاکرنا درامی یا فلمی سینه مایی یا کوردی (نیف هدیف) لسه ر بنه مایه کی ژ
چاره سه رکرنا هونه ری بوو تیدا تراژیدیا وکومیدیا دگه هنه ئیک بزمانی ئه رستوی

دېره مه مەكی سینە مایی یی ههژی پەیدا دكەت ژبو فه گوهاستنا هه قەدژیا وهه لویستا ئەقین
ریكا فه گێرنا چیروکی تژی دكەن وژوان هه لویستا ومفاره قاتا دراما دژیت وخو دهافیتنه
دهه می كورژی وجه ودهما ئەوێت بوشایا سینە مایی یا فلمی پێكدئینیت !

- مامو- موسیقا ژهنه گێ دان عه مر وناقدار وخوشتی یه قاره مانی فلمی (نیف
هه یفه) ژ ره گه ز كوردی ئیرانیه بریاری ددهت بهیته كوردستانا عیراقی دگهل دهه ژ
كوریت خو ژبو به شداری كرنی د ئاههنگه كا موسیقی وئه ف و هغه ره بو كوردستانا عیراقی
مووله تی بدهستخوفه دئینیت پشتی هه فته هه یفت ژ چافه ریکرنی وئه فه پشتی روخانا
رژیمه به عسا چه پهل رویدهت لده مه كیدا كو سه فەر به رده ست بوو وههروه سا ساز کرنا
ئاههنگین موسیقی بین تایهت بکوردان زیده باری ئینانا سترانیژه کی کو سترانا دبیزیت
دئیک ژدیمه نبت فلمه وژبه ر وی دیمه نی فلم دهیته قه دهغه کرن لئیرانی! ژبه رکو دیمه نی
قه شهنگین چیا بین كوردستانا عیراقی تیدا هه بوون ده رهینه ر به هه من بکار ئینا بوون
ودیتنه كا شایسته دابوو بوشایا سینە مایی یا فلمی.

وبقی چه ندی خه لاته كا دی گه ره نتی بوو بو فلمی ژلای دهسته كا دادوه ری یا
به رپرس ژ راگه هاندنا فلمین خه لات وه رگرتین دخولا پینجی وچواری یا فیسته قالا سان
سباستیان وهوسا فلمی خه لات (باستزین فوتوگرافیا) ژی بر و (لینفی بلاک و کرمنتون
لوک) زفرین ئەوژی وینه گرین فوتوگرافینه دیمه نی فوتوگرافی بو فلمی ئاماده کر بون
وزیده باری فی چه ندی لیژنا دادوه ری دفیسته قالا سان سباستیان خه لاتا ره خنی (فیر بیس)
به خشی بهه مان فلمی وهوسا دهستکه فیتین وی ژ فیسته قالی دوو خه لاتین دی ئیک تایهت
بوینه گرنا فوتوگرافی ویا دیتز بره خنی !

ده رهینه ری سینە مایی به هه من قوبادی پشکداریت پت شوو هه بوون دفیسته قالا سان
سباستیان ئەوا دهیته هژمارتن ئیک ژ مه سترین فیسته قالین سینە مایی ییت جیهانی ییت
ناقدار و خودان جه ماوهره کی به رفرهه! وبتایه تی لجهانا ب ئیسپانی دناخفن به لکو لپلا

چواری دھیت ل ئوروا پشتی فیستہٴ قالا کان و بہرلین و فینسیا و ہرودسا بہمہن
 قوبادی دہمان فیستہٴ قالا سہرکہفت بوو لخوا خویا سالا ۲۰۰۴ ی ب بہلگا زترین
 ژلمیٰ خوئی بہرکہفتی (ہہتا کیسہلہژی دفرن) رخنہ گرہکی سینہ مایی ئیسپانی
 سہرورا (کیسہلہ دفرن) یا دہرہنہر بہمہن قوبادی ہژمارت سہرورہ کا بلندتر ژلای
 ہونہری سینہ مایی ژلمیٰ خوئی داویٰ (نیف ہدیف) دگلہ فی چہندی بریار ہاتہ دان
 دفیستہٴ قالا ناقبری (نیف ہدیف) بہیتہ پیشکیشکرن دناؤ لیستا فلمین ہدفرکی دکن
 لسہر خلاتی ئوسکار دفیستہٴ قالا کان دگلہ باشترین فلمین بیانی. سہبارہت خہلاتین وی
 ییت لیژنا دادوہری دانین دہرناما فیستہٴ قالا سان سباستیان یا سینہ مایی یا جیہانی و فلم
 و کہ سایہ تیین خہلات بدہستخو۴ہ ئینان بقی شیوہی بوون:

خہلاتی بہلگا زیف بو باشترین دہرہینان (توم دیسلیو) بدہستقہ ئینا ژلمیٰ خو
 (دیلیریوس) و خہلاتا زیفی ہرودسا بو باشترین ئەکتہر گہہشتہ ئەکتہری ئیسپانی خوان
 دییغو ژلمیٰ (فیتی دی می - دویر کہفہ ژمن) ژدہرہینانا فکتور گارسیا لیون....!

هوزانقانی کوردی مهزن شیرکو بیکهس د فلمه کی سینهمایی دا

ژبو دانا بهایه کی بو داهینهری ونه ژبیر کرنا گرنکیا هوزان و داهینانا هنزی، دهرهینهری کوردی عیراقی یی گهنج (سیروان رحیم) رابوو بقه گوهارتنا ژيانا هوزانقانی کوردی ناقدار شیرکو بیکهس بو فلمه کی سینهمایی یی شایسته، بدهرئینانا فان رهنگه فلما ئەم دراوہستین بهرامبەر گهورینه کا دی دخودیکا داهینانا کوردیدا !

رویدانیت فی فلمی لدور ژيانا هوزانقان شیرکو بیکهس نه، کامیرا دهرهینهری دچیته تهف جهین بیکهسی شوینوار وشوین تهلین خو لی هیلاین، کامیرا دهرهینهر سیروان دهسپدکته لوی جهی نهوی کارتیکنه کا کویر لسهر هوزانقانی هه بوی جهی بیرهاتنین زارو کینی ولاوینی ل سلیمانی و بهرهف (حه له بجه) جهی بنه مالا بیکهس لی ناکنجی بوین وتایهت نزیکی (سورداش) وپیچ پیچه کامیرا ده می ددزیت ودچیت بهرهف چیاپین کوردستانی ییت بلند نه و جهین شیرکو لی بویه پیشمه رگه دریزیت پیشمه رگادا له ورا کامیرا دچیته شکه فتا (سردیمان) یا ناقدار نهوا هدر پیشمه رگه هه ک لکوردستانی ژبیرناکته وژنیشکه کی کامیرا دچیته کولانیت (سوید) باژی ری ستوکهوم نه و باژی ری

شیرکو ههمبیر کری وهك پنهابه ر وپاشی بویه هاوهلاتی و خودان ره گه زاناما وی. ئەو فللمه هاتیه دهرهینان وهکی مه ئامازه بو کری ژلایی کومپانیا (ملم) ل ئەلمانیا بناو و نیشانی (فرین. شههرزا بزمانی عه ره بی) وب شههرازهیه کا سینهمایی یا بلند ومو کم دهرهینهری مه فلمی خو وینه کریه له می جهین بیرهاتنین خوش و نه خوش هه بوین بو هوزانقانی مهیی بههره مند بیکهس و چهوانیا دیتنا بیکهسی بو رویدانیت بسهری ملله تی مه هاتین و کاره ساتین کوردا ژ ئەنفالا و حه له بجه و تا بدوماهیک دهین بکاری شیرکوی وهك وهزیری ره و شنبری له رتما کوردستانی. تشتی سه رنج راکیش و وهکی هه رگاڤ بیکهسی دڤیا کو دهیکا وی (شه فیه) هه بونا خو هه بایه له ر جاره کی نافی وی تیدا هاتبا گوتن له ورا دهیکا وی (شه فیه) هه بونه کا ئیکجار زیده هه بو دڤی فلمی دا به روفاژی بابی وی کو چ به حسی وی نه هاتیه کون دفلمی دا ئەوی ده می وی (۸۲) ده قیه نه و وینه کون و دهرهینانا وی (۱۰) هه یقان شه کی شان. ژده سپیکا بوهارا چویی (۲۰۰۵) زمانی فلمی یی ره سه ن زمانی کوردی بوو (زاراڤی سورانی) ولدو یف گوتنا دهرهینهری فلمی دی هیته وه رگیران بو کرمانجی و ترکی و ئەلمانی و ئینگلیزی و سویدی زیده باری نیشادان له ولین سینهمایی کوردی و که نالین کوردی بین ته لقریونی و که نالیت کوردی بین ته لقریونی و که نالیت ئەوروپی و ئەلمانیا دی لده سپیکی بیت بو نیشاندانا فلمی.

ئه گه را هه لبژارتنا دهرهینهری بو ژيانا هوزانقان شیرکو بیکهسی سه براری هه بونا گه له ک هوزانقانی کورد ییت دیت به رسقا پسپاری ددهت و دبیزیت، من دڤیا بو بینهری ئەوروپی و روژه لاتا ناڤین بده مه زانین هه می قوناغیت ملله تی کورد تیدا دهر بازبوی، من دڤیا وینه یی ملله تی کورد یی سته مدیده شه گو هیژم بریکا ژيانا هوزانقانی مه زن بیکهسی هه ر لده سپیکا کوشتارا حه له بجه و کاره ساتا ئەنفالا و کاره ساتین دی و تا شوره شا ملله تی

کورد وسهرهلدانا پیروز ل ئادارا ۱۹۹۱ ی وئەم هەمی دزانین کو شیرکو بیکەس قەبول
 نە کر خەلاتی قادسیە وەرگرت ژ سەدام حسینی وئەفە خالە کا پیروزە وەهلویستە کە
 ژلایی هوزانفانی چونکی ژيانا بیکەسی یا پرە ژ هەلویستا و دەوله منده ب وینەیین زیندی
 وگەش دژی زولما دوزمنی وئەفە وینەکی راستەقینەیه ژ کوردین رەسەن ژيانا خو
 تەرخانگری ژبو خەبات و بەرخودانا بەردەوام ژبو بلندکرنا ناھی کوردا هەر جەهەکی
 و دەمەکی ژبەر کو بەرەف ژيانا پیشمەرگە یاتی چویە و پاشی بویە پەنابەر و بەری هەر
 تشتەکی مرووف بوو خودان هەستە کا نازک بوو دیار کر بریکا قەلەمی خو بهوزان و هەستین
 بیئنا مروفا یەتی تیدا دبلندترین ئاست و جوامیری تاما هنگفین و کەر امەتی و گولافین
 بیئدار هەروەسا دەرھینەر سیروان دیبژیت بەری هەر تشتەکی ئەفە فلمە پە یامە کا پر
 بەیە بو دەرھینەری نافەر و کا وی ژ ی ئەو ئەم چینابیت پیتە ی بدەینە مروفی داھینەر
 و فیستە فالاً بو سازکەین (پشتی و لدەمی مرنا وی)!! بەلی بەروفاژی دقیت ئەم تە کریم
 بکەین دەمی ئەو لگویتکا داھینا خویا هزری و هوزانی و مروفا یەتی یە ئەو هیژی یی
 زیندی... و من لەزاتی کر یە لسا زکرنا فی فلمی دا شیرکو بیکەس ژيانا خو و وینەیا خو
 بیئیت دریکا فی فلمی دیکومینتی یی سەر کەفتی.

دەرھینەر سیروان دیبژیت د هەفە یقینە کی دا دگەل سایی (ئافیستا) ل سەر توری
 ئەنژیتی، ئەفە فلمە ئەنجامە کە و پە یامە کە من دقیا ئاراستە بکەم بو گشت بینەران کو
 کورد ژ ی پیتە و بەی ددەنە قەلەمی و هوزانا و ژيانا وان هەموو بتنی مشەختبون
 و دەربە دەری نینە و ئەم دزانین کو گوهدیری ئەوروپی چ ژ کوردا نزانیت ژبلی وینەیین
 شەری و ویرانکرنی و کو ئەو پەنابەرن لەورا من دقیت فان هزر و بوچونا بگهورم لدەفە
 بینەری ئەوروپی !!

ئەڤ فلمە نیشانە كى گرنگە لسەر ئاستى پېشقەچونا رویددەت ددیمەنى رهوشەنبیری
كوردی وئەڤە دەریڤە كا باش ددەتە داھینانا كوردی ژ ئافراندانى و دىكىومىنتكرنى
ونویخوازی !!

وئەز چەند حەز دكەم ژدل ئەگەر هونەرمەندین كوردین گەنج ژى دەسپېشخەرى
كربایە بو دىكىومىنتكرنا ژيانا چەندین داھینەرىن كورد یین هەڤچەرخ و وهغەكرى ژبو
قەدرگرتنا ناقداریت مە دەھمى بیافین داھینانى و ئافراندانى و ئافەر و كین هزر و خەباتى
وھكى هونەرمەند محمد عارف جزیری و ئەردوان زاخویى و ئەياز یوسف و صالح یوسفى
و تەحسین تاھا و شیمال صائب و شاکر فەتاح و دكتور نافع ئاکرەبى و شقان پەرور
و گەلە كین دیتز نەشپین ناڤین وان هەمیا بیژین.

سینه ما عہ رہی .. سنورین بابہ تین قہدہ غہ کری دہہ زینیت و دہہ بازی ہیلت سور دہیت

بہری چہند سالہ کان کہ نالی CNN یی ئہ سمانی فلمہ کی کورت یی تومار کری
بہ لافکر لسہر دیار دہیا (سونہ تکرنا کچکا) ل مسری.. وی روژی دنیا رابو و نہروینشت
ژبہر فی فلمی. و ہہر کہ سہ کی ہاریکار دنامادہ کرنا فی فلمی ہاتہ ہژمارتن دیقہ لانک و
دقیت دیمہ نی ولاتی خو مسری بشیونیت و بہ شدارہ د ہہوہ کی دژی ولاتی خو.
وژی وی روژی تا نہو گہلہک ناؤ دفی رویاری بورینہ و ناسمان تزی کہ نالیٹ ناسمانی
وسایتین ئہ لکترونی بوویہ ئہ قین ململانی دکہن لسہر بہ لافکرنا ہہر تشتہ کی قہشارتی
و بہ رہند کری بشیوہ کی رژد ہندہ جارن و ہندہ جارن بتنی بو پروپاگہندی و گہلہک
سال بورین ہہتا ئہ ژ جورہ ہزرہ و ئہ ژ نازادیہ بوینہ کارہ کی سینہ مایی — خودانا
کارتیکرنہ کا جہ ماوہری یا بہر فرہہ و چافدیریہ کا شدیای و ہسا شیا سینہ ما بچیتہ دناؤ
ہندہک بابہ تین سہخت و ترسناک مینا جیہانا (ئہ قباتین) کریستیان ل مسری دفلمی (حہز

ژ سينه‌مايي دکهم) يا ئوسامه فه‌رزي. وه‌روه‌سا بحالکه‌فتنا کچکا لده‌رڤه‌ي شوپکرنا شه‌رعي دفلمی (نه‌پيښ کچکا) وه‌روه‌سا سارپوونا جنسي ونه‌زانينا بابه‌تین کاری سکسي یی دروست دفلمی (نه‌عامه و تاووس) وسه‌ره‌رای گه‌رميا بابه‌تان و کارڤه‌دانیت وی لوه‌ختی خو بیټ ئه‌رینی ونه‌رینی. به‌لی ئه‌و لدویم‌ماهیکی نزيکپوونه‌کا ه‌شيار بوو دڤيا ته‌لیحی بکه‌ت بیی کو بیټیت!

(کریتکرن، تونده‌روی، سونه‌تکرن، و نازادیا له‌شی دزالن لسه‌ر فلمین فیسته‌ڤالی ونیشادانین جه‌ماوه‌ری!)

به‌لی ئه‌ڤ وه‌رزه ه‌هر وه‌کی یی دیار دی بیته وه‌رزی چاره‌سه‌کرنا ه‌ژماره‌کا دی ژ بابه‌تین به‌ربه‌ندکری وه‌یلین سور و بده‌ستقه‌ئینانا پتر نازادیا. پشتی کو فیسته‌ڤالا (قاہیره یا سينه‌مايي) یا نیڤده‌وله‌تی لخوا خو یا بوری فلمی (دنیا) نمایشکری یا دهره‌ینه‌ر جوسلین صعب ئه‌وی به‌حسی دیارده‌یا (سونه‌تکرن کچکا) دکه‌تن ژ نالیه‌کی جفاکی ڤه‌ وفه‌لسه‌فی وگریدانه‌کی چیدکه‌ت دناڤه‌را وی و نه‌سه‌رکه‌فتنا په‌یوه‌ندیښ سکسي یین خیزانی. هه‌روه‌سا دنیا رابوو ونه‌روینشت وپتر ژلایه‌نه‌کی نه‌رازیبونا خو دیارکر لسه‌ر نیشادانا ڤی فلمی نه‌خاسمه‌ کو دهره‌ینه‌را وی لوبنانی یه‌ وخه‌رجیا وی فره‌نسی – که‌نه‌دی هه‌ڤیشک بوو سه‌ره‌رای وی چهن‌دی وپشتی چهن‌دین ناسته‌نگان ئه‌ڤ فلمه‌ شیا رازیونا چاڤدیویی بده‌ستقه‌بینیت کو بیته‌ نمایشکرن له‌ولین سينه‌ماييټ مسری!

هه‌روه‌سا ئه‌ڤ فلمه‌ به‌شدار بوو د فیسته‌ڤالی – قرتاج – ئه‌وی بدوماهیك هاتی لغان روژان، وه‌اته‌ پی‌شوازی کرن پی‌شوازیه‌کا گه‌رم ژلایی ره‌خنه‌گر وجه‌ماوه‌ر وه‌می په‌یوه‌ندیدارا بکاروبارین سينه‌ما مسری!

بهلی قاره مان وستیرا وی (حنان الترك) رازینه بوو ناماده بیته نمایش کرنا تاییهت یا فلمی بیی کو نه گهرا دیار بکته نهوین هنده کا زفراندین بو حیجابی نهوا ستیرا گهنج ل هه یفین دوماهیکی کریه سه ری خو... و نه فلهم بتنی ناریشا سونه تکرنا کچکا دیارناکته بهلی ههروه سا گریددهت دگهل کیشه یا نازادیا له شی و مافی ژنی بخوشیا روحی وجه سه دی بریکا چیروکا کچکه کا شوپکری ژ نه فینی بهلی چ ههست ب تیربونا جنسی ناکته د په یوه ندیا خیرانی یا رهوا له مان ده مدا بزافی دکته ده برینی ژ له شی خو بکته بریکا له یزینی و په یوه ندیه ک وی گریددهت دگهل شاعر و نه دیبه کی دشیت هه فسه نگیا جه سه دی و دهرونی یا بهرزه بو وی په یدا بکته و وه سا میری خو ده یلیت وشوی بوی دکته !

یه ک وی گریددهت دگهل شاعر و نه دیبه کی دشیت هه فسه نگیا جه سه دی و دهرونی یا بهرزه بو وی په یدا بکته و وه سا میری خو ده یلیت وشوی بوی دکته !

ودگهل فی فلمی فیسته فاله قرتاج خه لاتی (ئه لتانتینا زیوین) بو فلمی تونس ی (دوماهیم فلم) بو فلمی نه لنوری بوزید... و نه وژی فلمه کی هه فشیویه جهی گه نگه شی یه! بومه دیار دکته کو چهوا گروپه کا ئیسلامی یا توندروه گه نه کی بیکار کو گه له ک ناریشه یین هه ین بکار دئین و د فین کارتیکرنی لسه ر بکه ن و به حسی جهادی و خو گوریکرنی و شهادی بو دکهن. و سه ره رای کو نه و گهنج هه زا ژیان ی ذکر و حه ز ژ موسیقا و ستران و له یزینی ذکر و خه ون ب مشه ختبون ی بو ئوروپا ددیتن دا کو ره وشا خویا ماددی چیبیکته بهلی لدوماهی دبیته (خو کو ژه ک) کو خو دپه قینیت لدوماهیکا فلمی بیی چ نه گه ره کی لوجیکی! و نه و ژ ی وه کی دوماهیکا فلمی فه له ستینی یه (به هه شت نوکه) !!

وهەر دیسا د فیسته‌فالا قرتاج فلمی (داوہ تا گورگی) یا دەرہینہری تونسی جیلانی
ئەلسەعدی پیشوازیہ کا جہماوہری و رەخنەگری یا بەرفرہ و مەزن بخوفہ دیت وئەو
بەحسی (کریتکرنا کچکەکی دکەت ژلایی ہندە جحیلانفہ و دناؤ وان دا ئەو جحیلی
بتنی بەشداری دکریتکرنی دا نہ کری دەیتہ گونہہبارکرن لەورا ئەو بریاری ددەت
کچکی برفیت، بەلی لدوماہیکی لیفہدییت ژوی چەندی وھەفسوزدییت دگەل وی و
وی بو خو دخازیت وسەفہری دکەن بو جہہ کی دویر.....).

دویر ژ فیستہ‌فالا لقان روژا نل قاہیرہ نمایشکرنا فلمەکی دی دەسپیدکەت ئەوژی
فلمی (یللا نرقص – دابلەیزین) یا دەرہینەر ئیناس ئەلدغیدی و ژ قارەمانیا یوسرا وئەو
فلمە لدور لیگەریانا ژنکی ژ نازادیا لەشی خو یە و نازادیا دەربرینی بقی لەشی بی تزی
ژ ئارەزوین فەشارتی و پیتفیان !!

سینه‌ما کوردی یا هه‌چهرخ سینه‌ما لیبۆرینی و دیتنه‌کا قیانی بو پاشه‌روژی

فلمی سینه‌مایی یی کوردی (ده‌ربازبون ژ غوباری) چەندین خەلاتین جیهانی بده‌ستفە دئینیت... سینه‌ما کوردی ئاماده‌بونا خو یا به‌رچاڤ هه‌بوو د فیسته‌قالی فلمی عه‌ره‌بی یی حەفتی ل باژیری روتردامی هوله‌ندی بریکا ده‌ره‌ینه‌ری گەنج شه‌وکه‌ت ئەمین کورکی و فلمی وی بناقی (ده‌ربازبون ژ غوباری) فلم ژ به‌ره‌می وەزارەتا ره‌وشه‌نیری یه‌ل هه‌رێما کوردستانا عیراقی، ولقی دوماهی خەلاتی باشترین ده‌ره‌ینه‌ر بده‌ستفە ئینایه‌د فیسته‌قالا سینگافورا سینه‌مایی یا جیهانی. فلم چیرۆکه‌کا راسته‌قینه‌ فەدگیریت یا زارۆکه‌کی عه‌ره‌بی - عیراقی دناڤ رویدانیت که‌فتنا رژیما عیراقی و نه‌مانا ده‌زگه‌ه و بنگه‌هین وان دژیت ل ده‌قه‌رین کوردی لکوردستانا عیراقی.

(زاد) گه‌نجه‌کی کورده‌ پێشمه‌رگه‌یه‌ ئوتومبیله‌کا (بیکاب) ده‌هاژوت دگه‌ل هه‌قال و به‌رپرسی خو (ره‌شید) خودانی پێی ده‌ستکرد هه‌ردوو دچن به‌ره‌که‌کی فه‌رمی دا خوارنی بگه‌هینه‌ هه‌قالیت خو ییت پێشمه‌رگه‌ ئه‌قییت شه‌ری دکەن دژی دوژمنا ژ ده‌سته‌کین رژیما به‌ری ل گوند و باژیرکین کوردستان.

که‌فتن د ته‌لمی دا (دووجارکیا چاره‌نقیسی):

لدهمی زاد ورشید رادبن ب ئهركی خو ب ههلكهفت زاروكه كی عیراقی بی عه ره ب دینن، بتنی بی خیران لجهی خو راوهستیایه بی لفين، دناؤ زفروكا شه ر و كوشتن ودهنگین په قینا و دیاردین كوشتن و تولفه کرنی دا، تولفه کرن ژ هه می تشتا له ورا ئه و زاروك دووچارى ره وشه كا دهرونی یا خراب و ترسه كا هستیری بویه. ههردوو پیشمه رگه بزاقی دكهن وی ئارام بکهن دا بشین بزائن كا ئه و کیه و دا هاریکاریا وی بکهن لدویش شیانین خو و پشتی هنگی بچه سهر کاری خو، لدوماهی زاروك نافی خو دبیزیت ب دوودلی (نافی من صه دامه) زویكا رهنگفه دانا فی چهندی دیاردییت لدهؤ وان ولسهر وچافین زاروكی وهسته کی بهیز لدهؤ پهیدا دكته ههست ب ئیش و تاوان و ترسی ودهست بگریانی دكته، پشتی فی دانپیدانا كورت و بی بهرامبه ر زاروك دراوهستیت لبهرامبه ر زاد و رشیدی وبریاری ددهت بهرپرسیاتیا نافی خو هه لگريت و بزاقی دكته بریكا گریا خو پویچهك بارى خو سفگ بکته. ئه و دترسیا بهیته كوشتن لسه ر دهستی پیشمه رگا چونکی لسه رده می رژیمی ئه و دوژمن بوون رژیم صه دامی وهسا ئه و دابونه نیاسین وهك دوژمن بچویكا دكوژن له ورا ئه و وهسا هزر دكته كو ئه فة دویماهیكا وی یه و دی مریت.

ئه ری ترسین (صه دامی زاروك) دی دجهی خودا بن و پیشمه رگه دی وی كوژن؟ ئه فة دیمه نی سهره کی یه ولفینه ره و دی بیته شهنگشتی ئافاكرنا درامی بدریژاهیا ده می فلمی...

دهر هیته ر پرسه كا کویر ئاراسته دكته د ئافاكرنا پروژه یی پاشه روژی یی جفاکی بریكا پیشکیش کرنا سیماین ده سپکی ییت شیوه یی جیاوازییت نوکه و پاشه روژی لدهؤ که سایه تیا عیراقی وبقی دیمه نی

دهر گه ها بهیژا (ئاشتیی) فه دكته دا بزاین چهوا دی دووچارکیا (تاکی) کارکته دناؤ جفاکی عیراقی دا بهه می جیاوازییت خو ییت سیاسی و نهژادی، بتاییه ت ئه و

ناریشه یا راستقینه د ههفرکیا عیراقی، و گرییا تهحل ئەفا عیراقی لێ دنالێ، ئەفە ناگههینیت کو ئەف تشته لسهدهمی رژیما بهری نهبوو بهلی بناشکرایی خویا و دیاربوو دهمی کهفتنا پهیکهری دکتاتوری، بهلی ههروه کی چارهسهری بو فی پرس گریکی یا هه ی لدهف ده رهینهری مه یی گهنج، ژ دایک بو یی ۱۹۷۳ یه ئانکو ئیکه مین جیلی رژیما سه دامی له ورا دی پتر د کهتواری گههیت ژ جیلین دیتز و له مان ده م ئەو قوربانیه کی راسته و خویی وی رژیمی یه...

باشه چهوا پيشمه رگه دی سه ره ده ری دگهل فی ناریشی که ن ؟

جیاوازیه کا کویر چیدبیت دنافه را شو فی ری و هه فالی وی به ریرسی له شکه ری، ئەری سه دامی زاروک بهیلین بو مرنی ؟ یان هاریکاریا وی بکهین دا خیرانا خو بینیت و بزفریته دناف مالا خودا، رشید دبیزیت (پیله دا مریت، بلا بجیته جهه نه می،... نه خیر دقیت ئەم هاری وی بکهین... ته گولی نه بوو نافی سه دامه، پیله، پیله دقیت ئەم خواری بگه هینه پيشمه رگه ی) ئەف دیالوکی کورت و ساده لده سپیکی دهیت دابوی چه ندی ده رهینه ر بینه ری بدانیته د خه له کا ئیکی یا تهنگ یا چبرو کی

ئه کته ری سه ره کی زاد بتوندی هه لویستی خو دیار دکهت دگهل هه فالی خو سه بهاره ت فی ناریشی و نه قیت لدویف سوزیت خو ییت مرو فایه تی بجیت و ئەرکی خو یی ره وشتی بجه پیلیت ژ بهر دا سه دامی بجویک رزگار بکهت، یی فه بره د هه لویستی خودا و ژ هه فالی خو دگه هشت: دی لمروفیت وی گه ریین و دی زفرینه فه مالا وی. بقی رستی خه له کا بجویک دبیته بابهت و وه سا ده رهینه ر ناریشی پالدهت به ره ف پیش و ههروه سا که سایه تیا، هه تا خه له کا فلمی جاره کا دی تهنگ دبیته فه پشتی کوشتنا قاره مانی و لقی ره یه بدیتنا من نه ییا سه رکه فتنا فلمی (ده ربازبون ژ غوباری) ده می دگه هینه راستیا دروست، ئیکه مین کهس دبیته قوربان بو ییت دیتز قاره مانه ئە گه ر دوزا مه پیتفی پیشکیشکرنا قوربانیه کی بیتن.

زاروك بكوردی ناناخفتیت و پیشمه رگه بعهره بی ناناخفن ژبلی هندهك په یقین کیم د
 فرههنگا رشیدی دا دابوئ چندی بیته وهرگیر دناقهرا زادی و زاروکی، رشید نهوی
 بزاقئ دکهت پوینته بزاروکی نهدهت و پوینته بناریشا خو بدت نهفتیت چ په یوه نندیا
 دروست بکهت دگهل وی زارکی.. ئەم دبیین ئەو دبیشیت د ناخا خودا، ئەفه سه قایه کی
 گشتی بو فلمی چیدکهت، بی ب تین وتژی مروفایه تی و تیگه هشتن دگهل هه فلدوو و
 بلند کرنا ناستی دیالوکی بو جورئ ترانه کرنی و له مان ده مدا خویا کرنا ره وشا ته حلاتیا
 مروفایه تی لسه رگریا (دوو جار کیا چاره نفیسی) بکوم ئەفی هزرا عراقی گه هشتینی
 بهمی نالیین خو فه ییت چه پ ره و دیموکرات و ئاینی و نه ته وهی لسه ده می
 سه دامی، فی دوو جار کی نه گهریت خو هه نه و نه فروکه ئەم نه نجامیت وی دبیین و
 سه ره ده ری دگهل دکه یین.

رویریبونا چاره نفیسی عراقی:

فی هه لکه فتی خه باتکه ر حییه تی کرن وتوشی شاشی بوون وپسیار وهزر لده
 په یدابوون، وان چ جار هزر نه ذکر ئەف تشته رویدهت لروژه کی ئانکو توشی فی
 سه روبه ری بن، نوکه چه وا،.. هه لکه فته کا و هسا پیدفی زه مینه و ره وشه کا دی یا
 ده رونی هدی ده بهیته چاره سه ر کرن بهی دناف ئان کاودانا دا بز هه ته سه ره ده ری بهیته
 کرن ژلای قاره مان و که سایه تیا بگیانه کی پاقر و ساخلم، ده رونی عراقی پیئفی
 ده مه کی پتر هدی ژ ناشتی و ته ناهی دا بشیت بجیته دناف جیهانین دوو جار کی و
 شیزو فرینیا جفاکی دا ئاریشیت خو چاره سه ر بکهت. دفتیت بی ئالا بی ژ که رب و کینی و
 تاوان و خاپاندنی و ناشتیا ره وشتی هه بیت، پا چاره چ یه دگهل فی زاروکی؟ دی چه وا
 هاری وی که یین دا بژیت؟ ئەری چ پیئقیه لسه مه بکه یین؟ پستی ئان هه می سالا ژ
 خه باتی؟

بېنگومان هشیاری و وئاقلمه ندیا مروقیّ باش دیّ بسەر که قیّت د هاریکرنا زاروکی وهزرا دبېژیّت.. لیبورین ههتا لسەر حیسابا ژیانیّ ههمییّ دیّ بسەر که قیّت ئەو چەندە سالیّن خەباتیّ بیّت درێژ نیشا مه داینه ل چیاى.

(ناهەر وکا گیانیّ مروقایه تی د لیبورینیّ دایه):

ههتا ئەگەر ناقيّ زاروکی سه دام بیّت، ئەفە رامانا ویّ ئەو نینه کو ئەو نه قوربانیه کیّ خیزانه کیّ یان جفاکه کیّ یه، بېنگومان زاروک ییّ بیّ گونەهه نه تاوانبارە یان کوژەکه، سه ره رای ههمی دهر د و مهینه تیّن بسه ریّ ملله تیّ کورد هاتین به لیّ دهرهینه ر کورکی د قیّت بقی دیمه نیّ ده سپیکی د فلمیّ خودا دهر گه هه کیّ مه زن فه که ته فه بو تیگه هشتیّ و دیالوکاره و هشتی و شارستانی دگهل دوژمنیّ خو (بریکا سه دامیّ زاروک) ئەو هه لویستیّ مروقایه تی ژلاییّ پېشمه رگا به همی پیکهاتین خو فه د سه ره ده ریا وان دگهل دوژمنین وان نه تشته کیّ نوی یه د روهشتیّ خه باتا وان یا درێژ دژی زولم سته میّ. قی فلمی بومه په یامه کا ئاشکرا پېشکه ش کر سه باره ت لیبورین و ئاشتیّ دگهل خو و دگهل بیّت دیت د دیتنه کا سینه مایی یا نوی و شایسته.

فلمه کیّ عراقی کوردی یه د دویریاتی جوانیی و پیکهاتا هزرا مروقایه تی و ئافا کر نه کا سینه مایی یا که تواری و بتایهت شیوازی چاره سه ر کرنا چیروکی (سیناریو) وهزره کا پر ژ لادان و سورپریزا وهروه سا ژ رتم و مهزاجه کیّ کوردی ییّ پاك، پرسا لیبورینا نیشتمانی و نهژادی دناقبه را ههمی پیکهاتین ملله تیّ عراقی. ئەو جوری فلما پشکداری دکهن د پېشقه برنا سینه ما عراقی یا کوردی لپاشه روژی به ره ژ جیهانیه تیّ و به راوردی دگهل سینه ما وه لاتین ئەقلیمی و دابشیت ئاریشین پیکهاتا عراقی ئاراسته بکهت و چاره سه ر بکهت و رابیت بنافا کرنا جفاکی بشیوه کیّ نوی و دروست و سه ر بلندیا ملله تیّ وی بزفرینیت.

(دهف) فیلمی نوی یی دههینهری کورد (هونه ر سه لیم)

دههینهری گنج هونه ر سه لیم وینه کرنا دیمه نین دوماهی یین فلمی نوی (دهف) لکوردستانی بدوماهی ئینا و به ره ژ فرهنسا چوو ژبو کریارین مونتاژ کرنی و ژبو نیشاندا نا بینهری. فلمین هونه ر مهنند (هونه ر سه لیم) دهنگ فه دانه کا باش هه یه لناؤه جه ماوه ری و چه ندین خه لاتین جیهانی و هرگرتینه ل فیسته فالان نیف دهوله تی ژوانا دهست ئیخستنا خه لاتی (سان مارکو) یی (فیسته فالان بنده قیه یی سینهمایی) لسالان ۲۰۰۳ ههروه سا خه لاتی (کیلومه تر زیرو) خه لاتی (فیسته فالان کان) یی سینهمایی و هرگرت و گهله ک خه لاتین دی یین فیسته فالین نیف دهوله تی.

یا گرنگ نهوه رویدانین سیناریو و وینه کرنا فلمی بدوماهیك هات وزفریقه بو وهلاتی فرهنسا ژبو مونتاژ کرنا فلمی و کارین دی یین فلمی و دئی فلمی دا هژماره کا نه کنه را پشکداری تیدا کریه لهه ر چوار پارچین کوردستانی و سه رکیشیا وان نه کنه را مه زن بلجیم بلیکین قاره مانا فیلمی بهری نوکه (کیلومه تر زیرو) و ههروه سا قاره مانا نوی

یه ژى وگهلهك ماندييون وئەزىهت دىتبه لجهى وینه گرتنى لکوردستانى وئهندهك جهين ژيانا سهخت نه کاره با ونه کارين خزمهتکارى لگهلهك گوندين کوردستانى نه بوون ژبو وینه گرتنا دېمهين فيلمى کاره کى بساناھى نه بوو. ولدور خرڤه کرنا فان کوما ئە کتھران لهر چوار پارچين کوردستانى رویدانين فيلم پتر برهوش ئیخست ومه دڤيا تیدا بیژين دوزا کوردی ئېك دوزه یا هه می کوردا لوهلاتين دهڤه رى و پشتى هنگى گوت (ئەز دى ئەنجامى فلمى دى بو جه ماوه رى هيلم دماوى دیتنا رویدانين فيلمى دا). تاوان وگونه هبارين سه دامى و رژيما وى وتاوانين دژى گه لى کورد کرين. هه ر ده مى هونهر مهندي کورد رزگار بوو ژ گه لهك خه له کين گرتى لدور ستويى وى دى ده رکهڤته ژينگه هه کا دى کو بشيت پتر ژيانى بهرچاڤ بکهت ههروه سا دبه رسڤا پسپاره کا دى دا گوت: بدوماهيك هاتنا شه رى جيھانى يى دووى به رى (۶۰) سالا تانوکه هه بوونا هیتله رى یا هه مى لھه مى کارين ئە ده بى و هونهرى وره وشه نىبرى یا جوھيا، بوچى ئاخفتنا مه لسهر رژيما تاوانبار کو وهلاتى کر بوو زيندانه کا مهن، ئەم پىتقى هندهك ده مى نه کو بهين ڤه دانه کى بده ين و پاشى بچينه هندهك لابه نين دى).

ده رهينهر هونهر سه ليم ژدايك بووى باژيرى ئاکرى يه لسالا ۱۹۶۴ ى لسالين هه شتيان ژ عيراقى ده رکهڤته به رى شه رى عيراقى وئيرانى زو به رهڤ ئيتاليا چوويه وخوجهى وهرگرتيه، به لى هونهر نه خوانديه و پشتى هنگى چوويه فره نسا ولوپرى بو جارا ئيکى ده ست بکارى سينه مايى کريه، لسالا ۱۹۹۶ لئاڤ فلمى وى يى کوميدى يى فره نسى (بژيت کوردستان) بو جارا ئيکى خه لات بى وهرگرتى وپشتى بههر شه ش فلمين دى يين به رکهڤتى لئاڤ جيھانا سينه مايى ده نگ ڤه دا وسينه ما نيڤ ده وله تى ژوانا (شيرو) ۱۹۹۷ و (پشتى خه ونا) ۱۹۹۹ و (فودکا ليمون) ۲۰۰۳ کو گه لهك خه مىت

وهردگرتن و (کیلومه تر زیرو) کو پشکداری د (فیسته‌فالا کان) یا سینه‌مایی لفره‌نسا وئیک بوو ژ خه‌لات وهرگرا وزیده‌باری کو لسه‌ر بسپوریا وی لده‌ره‌ینانا سینه‌مایی دا.

هونه‌ر سه‌لیم نفیسینا چپروکا کو بزمانین جیهانی هاتینه نفیسین ژوانا (تفه‌نگا بابی من) نه‌و ژی کره فلم وهر وی دهره‌ینا وچپروک وهرگرا سهر زمانین ئینگلیزی وئیتالی وفره‌نسی و ئسپانی ویابانی وپاشی فلمی (دول) نه‌وی هونه‌ر سه‌لیم دهره‌ینای وپشکداری د فیسته‌فالا به‌رلینئ یا جیهانی یا سینه‌مایی کری، وهرژماره‌کا مه‌زنا داخو‌ازاناما ژبو پشکدارکرنا فیسته‌فالی‌ن جیهانی یین سینه‌ما و فیلما گه‌هشتینه هونه‌رمه‌ند هونه‌ر سه‌لیم وژوان فیسته‌فالا ترییکا یا فلما یا وه‌لاتین ئیکگرتی یین نه‌میریکی فیسته‌فالا ئینبروک یا نیف ده‌وله‌تی یا فلما - نه‌مسا فیسته‌فالا کارلو فاری یا فلما - کوما تیشک فیسته‌فالا بانکوک یا فلما - تایوان فیسته‌فالا مونتری یا نیف ده‌وله‌تی یا سینه‌مایی - مه‌کسیک فیسته‌فالا مافین مروقی یا نورنبرک یا فلما - نه‌لمانیا فیسته‌فالا له‌نده‌ن یا فلما، فیسته‌فالا مافین مروقی یا سیئول یا فلما کوریا باشور، فیسته‌فالا بیار و نوفار یا سینه‌مایی - ئیتالیا فیسته‌فالا تورتهام یا فلما - نه‌رویج.

فلمی (دول) به‌حسی بارچه‌کرنا کوردستانی دکه‌ت و به‌رزه‌کرنا ناسناما کوردا دکه‌ت رویدانین فی فلمی ل سیگوشا سنوری لنافه‌را تورکیا وئیرانی و قدی فلمی دا ره‌خنه‌کا دیار وئاشکرا ل که‌مالیستا (مسته‌فا که‌مال نه‌تاتورک) دامه‌زرینه‌ری کومارا تورکیا گرتی یه فلم بگوتنه‌کی ده‌ست بی دکه‌ت و دبیژیت (دلخوشه‌ یی بشیت بیژیت نه‌و تورکه) یی نفیسی یه لسه‌ر چیا یین کوردستانی وئوین هاتینه خه‌ملاندن بئالایی تورکی یی مه‌زن ودفی فلمی دا گونده‌کی کوردی دیار دکه‌ت (بالوفا) کو جهه‌کی پشت شاخی گای نفستی یه وها یژ جیهانی نینه و خه‌لکی فی گوندی دزبه‌هرن ژ ژیانا راستی و د

دیمه نه کی دی دا چیلهك دمریت ددهست پیکا فلمی داكو لسهر گوتنا تورکی نهوا
لچیاپین رهخ وچانین گوندی هاتی به نقیسین.

وهرگرتنا پهیفا (دول) كو دیاره كورد لسهر نامیره کی موزیکی ئانكو (دهف) كو تیتته
بكارئینان لكوردستانی ژبو شین وشادی یا دگهل ئیک دیسا (دول) ئانكو نهال كو بزمانی
عهره بی دبیزنی (الوادی). ودقی فلمی دا هونه رمه نندین كوردین بهرنیاس بین دمه یلانا
هونه ری دا لكوردستانی كار دكهن دیارن ژوانا جوان حاجو وسترانبیژ روژین وه كتهر
نزمی كرك وه كتهر (بلجیم بلکین) كو دیسا نهوین رولی خو دیتی دفلمی هونه ر سه لیم
یی بهری نوکه (کیلومه تر زیرو) نهوین پشكداری دساللا (۲۰۰۵) بین فیسته ئالا كان یا
سینه مایی ودیسا ژ نه كتهرین فلمی وه کی (سییل دوغو، لسار نهردوغان، عمر جاوشین،
تارق ئاکرهیی و عبدالله كسکین).

یا ههژی به بیژین كو فلمی (دول) هاتی به رهه مئینان ژلایی حكومه تا كوردستانی و
پشكداری ژی بو جارا ئیکی بناقی كوردستانی د فیسته ئالا بهرلینی یا جیهانی.

هونهري ستران گوتنا جيهاني مهريسيدس سوسا - نايكونا ستران گوتنا

ٺه مريڪا لائيني ل چاري ٺوڪتوبه ر سالو ٢٠٠٩ ۽ مالٺافاي ل سٽيرا مهزنا ستران گوتنا ٺه رجهنٺيني ڪر مهريسيدس سوسا ڪو وه غه رڪر ڌڙيي ٧٤ سالي دا پشتي هڙماره ڪا مهزنا سترانا، وهڙماره ڪا مهزنا ٺاهه نڪين ستران گوتني لچهندين وه لائين جيهاني وپتر ڙ چل ٺه لبوما وبهري ٺان هميا ره صيده ڪي مهزن ڙ هه ڙيڪرن و ريزگرتني بو دهنگي ٺه مريڪا لائيني - وه ڪي مهريسيدس دهاته ناڪرن - د دلين پينچ سدهت مليون ڪهسا لئنه مريڪا لائيني و جيهاني، بمرنا وي جيهاني دهنگه ڪي بهر ڪهفتي ڙدهست دا ڪو بدر ٺڙاهيا ڙيانا خو وبريڪا دهنگي خو لدويٺ ٺازادبي و دادوهري و ٺيمناهي بو هه ڙارا دگهريا ومافي وان دڙيانه ڪا ٺازاد و ڙهه ڙي دا...

- مهريسيدس سوسا ل ٩ ۽ ته موزي سالو ١٩٣٥ ۽ ڙدايڪ بوويه لبازڙيري (سان ميجول دي توڪو مان) ل ٺه رجهنٺيني، روڙا ڙدايڪبوونا وي هه مان روڙا سه رخه بوونا ٺه رجهنٺي يه لسالا ١٨١٦ ۽ وهروهسا راگه هاندنا وي سه رخه بوني ڙي دهه مان

باژیرۆ ژدایکبونا وئ بوو له ورا دوی روژی دا توپ دهینه هافیتن بهه لکه فتا سه رخه بونی
وههروه سا دبیت بهه لکه فتا هاتنا مه رسیدسی ژی بو دونیایی !!

مه رسیدس کچا خیزانه کا هه ژار دهست ب سترانگوتنی کر لژی پانزده سالی دا
پشتی هندهك هه فالین وئ ناڤی وئ تومارکری دبه ریکانه کا به ره یین گه نج کو هاتبوو
سازکرن ژلایی ئیزگه هه کی خومالی فه وخه لاتئ به ریکانی ستران گوتن بوو لسه ر
ئیزگه ی د ده مه کی دیارکری دا روزانه و بو ماوی دوو هه بقا لدویف ئیک ومه رسیدس
شیا خه لاتئ بده سته بینیت به لی ده سپکا وئ یا راسته قینه پشتی پانزده سالان بوو
وبدروستی لسا لا ۱۹۶۵ ی وبه ری هنگی ئانکو لسا لا ۱۹۶۳ ی ئه لبوما خو یا ئیکی
ده ر ئیخست بوو — ده می به شداری کری د فیسته قالا سترانا فلکلوری دا وسه رنجا
جه ماوه ی بو خو راکیشا وپشتی وئ فیسته قالی و دماوی دوو سالین دویفدا مه رسیدس
به ره ژ جهیانیونی فه چوو وچه ندین ئاههنگ گیران له ره فه ی ئه رجه نینی!

مه رسیدسی بهه فکاری دگهل زه لامی خو یی ئیکی سترانییز و ئاوازدانه ر ئوسکار
ماتیوس ریبازه کا نوی دسترانگوتنا مللی دا پهیدا کر دگوتنی (سترانا نوی) کو سترانیین
مللی یین ئاسایی دهاتنه دهوله مه ندکرن ب ناڤه روکین جفاکی و سیاسی وله ورا سترانیین
وئ هاتنه به ره بندکرن لسا لین شیستا ل ئیزگه هین حکومی. وئ قوناغا دیروکی
سالو خه تین شوره شگیرانه هه بوون تایبهت پشتی شوره شا گه نجا لئوروپا لسا لا ۱۹۶۸ ی
وبزافا (هییز) ل ئه مریکا وقوناغا بدوماهیکیئینانا حوکمی دکتور سلفادور ئالیندی کو
هاتبوو هه لبزارتن بشیوه کی ئازادانه لسه ر دهستی هه والگیریا ئه مریکی یا ناڤه ندی !

لوی ده می شه ر یی روون وئاشکرا بوو بو جهیانی وژلایه کی دیتر جوانیا شوره شی
دهاتنه ده ربرین د وینه یی (چی جیڤارا) ودڤان کاوداندا و بکارتیکرنا شاعرین شوره شگیر و

جفاکی وه کی بابلو نیرودا وهنده کین دیتز مه رسیدسی دهست ب هونه ری خو کر به ره ؤ
جیهانیونی چوو وجوانترین ستراین وی یین شعرین بابلو نیرودا بوون وژ هه مان بنا ؤ
وده نگتر سترانا (سوپاس بو ژیانی) بوو !

لسالین هفتیان ژی مه رسیدس به رده وام بوو د سه رکه فتنین خودا تایهت پشتی
ئینقیلابا له شکه ری ل ئه رجه نینیی لروژا ۲۴ ناداری ۱۹۷۶ ی، دهنگی وی بیوو دهنگی
جه ماوه ری دژی حوکی له شکه ری کو تیرورا فه رمی یا ده وله تی بکار دئینا و بده هان
هزاران مرو ؤ کوشتن وئه شکه نجی دان و به رزه کرن وتانهو ژی فه کولین لدور چاره نفیسا
وان دهیته کرن. ههروه سا ئه ؤ حوکی دکتاتوری ما هه تا شکهستی د(شه ری) گزیرتا
فوکالاند لسالا ۱۹۸۲ ی دگهل بریتانیا) وههروه سا ئه لبومین وی هاتنه موصاده ره کرن
وقه دهغه کرن وئو بخو هاته دهستگیر کرن دگهل جهوری وی د ئاههنگه کا قوتابادا !

لسالا ۱۹۸۰ ی چوو ده رقه ولده سپیکی چوو پاریس وپشتی هنگی بو مه درید
ولویری چه ندین ئاههنگ ساز کرن وههروه سا لچه ندین وه لاتین جیهانی و بدژی حوکی
له شکه ری راوه ستیا و داخازا نازادی و دادپهروه ری ذکر بو ئه رجه نینیی وئه مریکا لاتینی!
وپشتی نه مانا حوکی له شکه ری وهاتنا حکومه ته کا سفیل لسالا ۱۹۸۲ ی مه رسیدس
زفری بیونس ئیرس له مان سالدا و ئاههنگه ک لویری ساز کر ل ئوپرایی وئه ؤ گافه کا
بی وینه بوو لوی سه رده می وپشتی هنگی بشیوه کی نیهائی زفریقه ئه رجه نینیی لسالا
۱۹۸۳ ی.

نه تشته کی سهیره دهنگه کی وه سا راوه ستیای دژی دکتاتوریه تی و سته می به رزه
بیت ویتته دیروه کا که فن بنه مانا دیکتاتوریه تی چونکی ئه فه تشته کی سروشتی یه. راسته
لسالین هفتیان وهه شتیاندا پتر دهنگ فه دایه بدلی ئه ؤ ئافره ته شیاپه وه تا ژیی ۷۴

سالی و بهری و هغه کرنا وی هولین ناههنگا تژی بکهت ژ جه ماوهری ل ئوروپا و ئه مریکا
لاتینی !

لدوماهی و دا کو جه ژیکرن و ریژگرتنا ل مه رسیدسی هاتیه گرتن تیگه هین لئه مریکا
لاتینی ژلایی ملیونه ها که سان ئه م دشیین هزر د دهنگی هونه رهنده کی وه کی هونه رهنده
شقان پهروه ر دا بکهین (هونه رهنده ی ملله تی کورد) کو ژیا نا خو ته رخانکریه بو
به ره فانی کرنی ژ پرسیا خه لکی هه ژار و پرسیا کوردی لجهانی و دژی زولم و سته می
راوه ستیا یه، نه گهر ئه م هزرا خو تیدا بکهین ئیدی نامینین مهنده هوش و حییه تی !!
خوینه فانی هیژا دشییت گوهی خو بده ته مه رسیدس سوسا بریکا فی لین

فیسته‌فالا کان

ژ ئه‌رشیفی^۱ فیسته‌فالا کان و سینه‌ما کوردی

فیسته‌فالا کان یا سینه‌مایی دئیته نیاسین ئیک ژ دلسوزترین نیشانده‌رین هونه‌ری سینه‌مایی، سهره‌رای دوپاتکرنا ری:ه‌خه‌رین وی کو هیچ په‌یوه‌ندیه‌ک دگهل سیاسه‌تی نینه، لی پا پیداو‌یستیین رویدانین سیاسه‌تا جیهانی دی کارتیکرنا خول چالاکیین وی بین به‌رچاؤ که‌تن.

تانهو ئه‌ف فیسته‌فاله به‌رنیاسترین فیسته‌فالا پیشانندان و هه‌لسه‌نگاندنا باشترین فلما یه لجیهانی، دیسا ئیکه‌مه د دلسوزی و پیگیریا ب به‌ایین هونه‌ری باش و نامه‌یا وی یا مروفایه‌تی، سهره‌رای گه‌نگه‌شا راگه‌هاندنی لدور کارتیکرنا سیاسه‌تا جیهانی شیوی ب ریقه‌چوونا چالاکیین وی، بیرا مه هه‌میا دئیت چ دونیا قولی ژ بگروقه‌کیشا لسهر سهرکه‌تنا ده‌رهینه‌ری ئه‌میریکی (مایکل مور) (به‌لگی زپرین) لسالا بو فلمی وی فه‌رنه‌یات، ده‌ما ده‌سته‌یا هه‌لسه‌نگاندنی هاتیه گونه‌هبارکرن ب سیاسیکرنا فان چالاکی و پیرابونا، وب خیانه‌تی لسهر پرنسیپین هونه‌ری بین بلند، هه‌روه‌سا ره‌خنا (مایکل مور) ی یا ئاشکرا بو سه‌روکی ئه‌میریکی جورج بوش ده‌ه‌مان ده‌مدا وه‌رگرتنا وی بو خه‌لاتی فیسته‌فالی بوو ئه‌گه‌ری پتر توره‌کرنا جاده‌یا ئوروی ژ شه‌ری ئه‌میریکا دژی عیراقی

وتیروری بشیوه کی گشتی، ئەفە تیکدا بوونە بەلگەیی بەیژکرنا هزرا سیاسەتکرنا فێستەقالی.

راستە روزناما نیویورک تاجم زەیا دروست بوو دەما پێش دوو سالارەشکەکا ناخفتنا وەشانیدیە فێستەقالا کان، وناڤ لی دانای: نەباشترین فێستەقالا جیهانی، پشتی خەلاتکرنا (مایکل مور) ی وسەرۆکی فێستەقالی (جیل یاکوب) هەر زوی ل دەمی ئە کرنا فێستەقالی دەست بدانا سوزا کر ب ئامادەبوونا ستیرین سینەمایی بین ھولیوود و ژبلی ھولیوودی ژ، ھەرۆکی یاکوب دیبژیت: خولای ئە ئە سالە بتنی گریڤای ئامادەبوونا ستیرین ھەمی جیهانی نابیت، بەلکو سوزدا ب پێشاندا کارین باش و ھەر بین ئەمریکی. گرنگی دا دوو لایا یی ئیکی: گرنکیا ئیککەفتنا بەرھەمئینەرین فلما وجەماوهری وجیھانیکرنا فێستەقالی. سیاسی دی ھەر بەرھەڤ بن:

سەرھەرای وان رەخنەیین دژوار، فێستەقال دخولای خو یا دی و ھەر روزا ئیکی یا فێستەقالی قالا نەبوویە ژ کارتیکرنا سیاسەتی. ھەر بو نمونە لروژا ئیکی فلمی کوردی ھەرەنسی (کیلومەتر سفر) ھاتە نمایشکرنا، ئە ئە ژ ی ھندی دەتە دیارکرنا کورد دەولەتن نە کیم نەتەو نە. بقی چەندی فێستەقالی و بو یە کەم جار ددیروکی دا بەلگەنامەکا گرنگ دا کوردا بو ئاڤا کرنا دەولەتا خو یا شەری ل کوردستانا عیراقی رودانین فلمی کیلومەتر سفر یی دەرھینەری کورد (ھونەر سەلیم) لدور دەڤرا کوردستانی نە ل دەمی شەری ئیران و عیراقی. چیرۆکا گەنجەکی کورد بناڤی (ناکو) کو نەچار دبیت ببیتە لەشکەر دناڤ لەشکەری عیراقی دا و دبیتە ھنارتن بو شەری. دمیانی شەری دا دبیتە راسپاردن دگەل کەلەخی شەھیدەکی بزڤریتە ناڤ کەس و کارین خو. ناکو کیلومەتران دگەل کەلەخی شەھیدی دزڤریت و ھەڤالینیا شوڤیەرەکی عەرەب دکەت پیکڤە چیا و دەشتین کوردستانی دەر باز دبن.

سەرکەتتا فلمی دھندی دایە شیبایە رادی نەخوشی و خەموکی و کەرب و کینا کومڤەبووی ل دەڤ ھەر عیراقیەکی چ ل شەری یان دگەل شوڤیەر عەرەب دیارکەت. ناکو حەزا دەرڤەیی و ھەلەتی ھەبوو لی ھەڤژینا وی یا گریڤای ب سەرۆبەر کرنا بابی خو

یې به چاره ونه خوش قايل نه بوو وهلاتی بجه بهیلیت. لقیړی فلم دبیته کاروانه کی دریژی پری نه خوشی وده رده سهری دناقبه را نا کوی وشوفیږی دا. هه ر دوو کان ئاخفتیت کریت پیک گوهارتن و بو هه ر یه کی دیار بوو تا چ راده هه ز هه ف دوو ناکه ن. په یوه ندی دناقبه را واندا خوشتر لی نائیټ. ره نگفه دانا دوبه ره کیا جفاکی عیراقی ژلایې سیاسی دیار دبیت. بی گومان ئه ووژی ژنه نگه ری وی ته په سهریا لژیږ رژیما به عس.

روژا ئی فلمی کوردی فهره نسی (کیلومه تر سفر) هاته نمایشکرن، ئه فه زی هندی دده ته دیار کرن کورد دوه لته تن نه کیم نه ته وه نه. بقی چهندی فیسته قالی و بو یه که م جار ددیروکی دا به لگه نامه کا گرنگ دا کوردا بو ئا فاکرنا دوه لته تا خو یا شهرعی لکورستانا عیراقی.

فیسته قالا کان ژدایکونه کا سیاسی یه فیسته قالا کان بده ست پیشخه ریا شاهی فهره نسی فیلیب ئیره نجیه بوویه وه ک کارفه دان بو فیسته قالا موسټرا ئه وا ئه لمانیا فاشی وئیتالیا کونټروله کا مه زن لسه ر کری. داخواز که ریڼ کان هه ز دکر فیسته قاله کی دامه زینن به ایڼ جیهانا نازاد دیار وئاشکه را بکه ت. بتایه ت پشته فیسته قالا موسټرا هنده ک فلم خه لات کرین پشتگیږیا نازیته تی کری لسالا ههروه سا زه ټیږین جیهانی خو لسه ر روداین فیسته قالی سه پاندن لماوی شهری سار دا. نمونه لسالیڼ پینجیا لیژنا هه لسه نگاندنې ژ دوه لته تیڼ به ژداریڼ فیسته قالی بوو. لسالا کارگیږیا فیسته قالی به نده کی یاسایی دانا بوو ب قه ده غه کرنا هه ر فلمه کی هه ستین نه ته ویڼ هه ر دوه لته کی بریندار بکه ت.

پشته دوبه ره کیا دناقبه را ئه مریکا وروسیا سست بووی، چینی وئلمانیا روژه لات ب فهرمی داخواز ژ فهره نسا کر به ژداریڼ د فیسته قالی دا بکه ت وئه فه بوو روی جیهانیونا فیسته قالا کان سهره رای گفاشتین سیاسی.

ئه حمهد به درخان ۱۹۰۹ – ۱۹۶۹ سه رکيشي سينه ما سترانگوتني يا عه ره بي

دهسپيک نه ژمصري بوو به لکو ژ دهوله تا کوردي بوو يا پهيدا بووي بو ماوه کي کورت دگهل دو ماهيکا چهرخي حه فدي وپشتي هنگي نه ماي دگهل دهه ساليا ئيکي ژ چهرخي نوزدي ل جزيرا (بوتان) لاندکا نشتيما پوره رين کورد ده مي مير به درخان پاشا نه چار بووي به ره ه مصري بچيت و بشيوه کي نيهاي لپاريزگه ها فه يوم ئاکنجي بيت ولويري کوري وي (ئه حمهد) ژدايک بوو لسالا ۱۹۰۹ ي لباژير کي – قلمشاه – ئيک ژ گوندين نه تسا.

بني به هره يا راسته قينه هاريکار بوو بو شاعير و ره خنه گر و روژنامه فان و سيناريس و ده ره يته ري دهنه رت کورد ئه حمهد به درخان سه رکيشي سينه ما سترانگوتنا مصري، به درخان به ره ه قاهره چوو ولنيزيکي (بيت الامه) ئاکنجي بوو. بابي وي هه قاله کي نيزيکي سه رکرد ي مصري (سعد زغلول) بوو، باوه رناما سه ره تايي و ئاماده يي ژ قوتابخانا (الغري) بده سته ئينا وهيژ دژيي هه ژده ساليي دا بوو ده مي هزرا سينه مايي دکر و گه له ک دچوو سينه ما (الکوزمو) لشه قامي عمادالدين و ئيکه م فلم ديتي فلمه کي بي ده نگ بوو بي چارلي چاپلن کو گه له ک بي داخبار بوو و بريکا وي حه ژ زارقه کرني کر، له ورا بريار

دا کارۍ سینه‌مایۍ بکه‌ت، هه‌قالینیا وی دگه‌ل (جمال مدکور) کو به‌شداریا وی دکر دهه‌مان نارەزودا ریکه‌ک بوو بو تیرکونا هه‌زا زارقه‌کرنۍ لده‌ف وی و به‌رده‌وام پیکفه دچوونه شانویا رمسیس یا خودان و دامه‌زرتیه‌ری وی (یوسف وهبی) ژبو دیتنا شانووگه‌ریا، پشتی هنگی به‌درخان چوو په‌یمانگه‌ها زارقه‌کرنۍ لسالا ۱۹۳۰ی کو هاتبو دامه‌زراندن ژلایۍ (زکی گلیمات) ژبو پیش‌ئیخستنا به‌ره‌یا خو، به‌لۍ به‌رده‌وام نه‌بوو لسه‌ر خواندنا خو ژبه‌رکو هاته‌گرتن و پشتی وهرگرتنا باوره‌ناما که‌فائا فره‌سی به‌درخان چوو بخوینیت لزانکویا نه‌میریکی و به‌شداریا دتپا زارقه‌کرنۍ دا کر کو دهاته‌راهینانکرن ژلایۍ (جورج ایچ) و هه‌روه‌سا به‌درخانی بخو تپه‌کا زارقه‌کرنۍ دامه‌زراند ناڤۍ وی کره (فریق الطلیعه) و بروۍ قاره‌مانیۍ رابوو د شانووگه‌ریا (الادیب) لسه‌ر شانویا رمسیس!

پشتی هنگی چوو کوليجا مافا بو خواندنا یاسایۍ ژبه‌رکو ئەفه‌هه‌زا بابۍ وی بوو و دهه‌مان ده‌مدا ده‌ستپیکر به‌نارتنا ناما بو په‌یمانگه‌ها سینه‌مایۍ ل پاریس و فه‌کولین و موخازه‌ره بو دهاتن لدور سینه‌مایۍ و شیا پرانیا وان به‌لا‌فه‌که‌ت د گوڤارا (الصباح) کو پشتی هنگی پشکا سینه‌مایۍ یا هه‌فتیانه دگوڤاری دا پی هاته‌راسپاردن. ئەحمده‌ به‌درخان ده‌یته‌هژمارتن ئیکه‌مین که‌س داخازکری په‌یمانگه‌ها سینه‌مایۍ به‌یته‌ دامه‌زراندن بریکا نفیسین خو لروژناما هه‌روه‌سا ئیکه‌م په‌رتوک وی نفیسی لدور سینه‌مایۍ بزمانۍ عه‌ره‌بی لسالا ۱۹۳۶ی بناڤۍ (السینما)! و بریکا نفیسین خو لدور سینه‌مایۍ شیا سه‌رنجا ئابورناسۍ مه‌زن (طلعت حرب) بکی‌شیت کو گازی وی کر و داخاز ژۍ کر راپورته‌کۍ به‌ره‌ه‌ف که‌ت لدور دامه‌زراندنا ستودیوه‌کا سینه‌مایۍ ل مصرۍ و به‌درخان رابوو بنفیسینا فۍ راپورتۍ به‌اریکاریا په‌رتوک و گوتارین لده‌ف هه‌ین لدور ستودیویا کو هه‌قالۍ وی (نیازی مصطفی) دابوونۍ کو سینه‌ما دخاند ل ئەلمانیا و پشتی هنگی (طلعت حرب) رازیوو لسه‌ر راپورتا به‌درخانی و ده‌ست ب بجه‌ئینانا پروژهی کر و هه‌روه‌سا رابوو

بهنارتنا دوو شاندا بو خاندنا سينه‌مايي لفره‌نسا وئلمانيا و به‌درخان سه‌روكي شاندی
 فره‌نسا بوو و لپاريس چاؤ ب نه‌جيب الريحاني كه‌فت ده‌می فلمی (ياقوت افندی -
 ۱۹۳۴) وینه‌دکر و کارکر وه‌ك هاریکاری دهره‌ینه‌ری فلمی (ئه‌میل روزییه) وه‌روه‌سا
 لپاريس به‌درخانی ژ ستودیویا مصری چبروکا خو (وداد) وه‌رگرت و سیناریویا وی
 راستقه‌کر و کره‌ فلم کو ئیکه‌م به‌ره‌می وی بوو ل ئوکتوبر ۱۹۳۶ و پشستی هنگی
 زق‌ری مصری فه‌ وهاته دامه‌زراندن وه‌ك دهره‌ینه‌ری سينه‌مايي ل ستودیویا مصری براتی
 بیست جونیه هه‌یفانه. فلمی (وداد ۱۹۳۶) بقاره‌مانيا (ام کلثوم) ئیکه‌مین پروژی وی
 یی دهره‌ینانی بوو وهنده‌ك دیمه‌ن دهرقه‌ی ستودیویی وینه‌کرن به‌لی و ژبه‌ر ئاریشه‌کا
 که‌سایه‌تی دگه‌ل ریقه‌به‌ری ستودیویی (احمد سالم) هاته دویره‌ئیه‌خستن ژ دهره‌ینانی
 و بسپوری ئه‌لمانی (فریتز کرامب) بکاری دهره‌ینانی رابوو و وه‌ك نه‌رازیون لسهر فی
 چندی ئیستیقالا خو دا ژ ستودیوی! لسالا پاشتر (ام کلثوم) ی بخو ئه‌حمده به‌درخان
 هه‌لبژارت بو دهره‌ینانا دووه‌مین فلمی وی ئه‌وژی (نشید الامل ۱۹۳۷) بوو کو هاتبوو
 به‌ره‌مه‌مینان ژلایی کومپانیا (افلام الشرق) وئه‌ف کاره وه‌ك ریژگرتنه‌کی بوو به‌درخانی
 و پشستی هنگی رابوو ب دهره‌ینانا هه‌می فلمین (ام کلثوم) ی ژبلی فلمی (سلامه) کو
 (توجو مزاراحی) دهره‌ینابوو، هه‌تا کو (ام کلثوم) ی به‌درخان هه‌لبژارت بو دهره‌ینانا
 سترانا خو (الی عرفات الله) ده‌می تله‌فزیونی قیای وینه‌بکه‌ت.

ئه‌حمده به‌درخانی (ام کلثوم) پیشکیشی شاشا مه‌زن کر و شادیه فه‌دیت بو سینه‌مايي!
 وه‌روه‌سا نافدار بوو ب دهره‌ینانا سترانا سينه‌مايي و سه‌رکه‌فتیتر بوو ژ هه‌قالین خو یین
 دهره‌ینه‌ر دفی بواری دا ژبه‌رکو ئه‌و بخو شاعر بوو وه‌زرین سترانین فلمین خو وی بخو
 دارشتن هه‌روه‌سا په‌یقین هنده‌ك ژوان نفیسیبون. به‌درخان رابوو ب دهره‌ینانا ئیکه‌مین
 فلمی (فرید الاطرش) دگه‌ل خویشکا وی (اسمه‌هان) ی ئه‌وژی فلمی (انتصار الشباب
 ۱۹۴۰) بوو پشستی هنگی هژماره‌کا فلما دهره‌ینا یین به‌ره‌مه‌مینان و قاره‌مانيا (فرید

الاطرش) نهوژی / ما اقدرش / احبک انت / عايزه اتجوز / عهد الهوى / اخر کذبة / ازاي انساك) ههروهسا فلمی (تاکسی حنگور ۱۹۴۵) بی محمد عبدالملک و فلمی (علشان عيونک ۱۹۵۴) بی عبدالعزيز محمود و فلمی (انا وانت ۱۹۵۰) بی محمد الکحلای و فلمین (مجد ودموع ۱۹۴۶) و (قبلي يا ابي ۱۹۴۸) بی محمد فوزی و نورالهدی و فلمی (شي من لا شيء ۱۹۳۸) بی عبدالغنی السيد و نجاه علی و فلمی (غریبة ۱۹۵۸) قاره مانیا (نجا الصغیرة) و ههروهسا وی سترانیژ شادیه فدیت و پیشکیشی ههقالی خو (حلمي رفته) کر کو ئیکه فلمی وی دهرهینا. ههروهسا به درخان سیناریو بو ۲۴ فلما نفیسین ژوان (عايدة ۱۹۴۲) لسهر (مسرح الحیاة ۱۹۴۲) (عاصفة علی الريف ۱۹۴۱) (لاشین ۱۹۳۸) (شي من لا شيء ۱۹۳۸) (نشید الامل ۱۹۳۷) (وداد ۱۹۳۶) و نفیسینا ستراین فلمی (احبک انت ۱۹۴۹) و (الابرياء ۱۹۴۴) !

به درخان هاته ههلبزارتن و هک نه قیبي سینهمافانین مصری و سهروکی ئیکه تیا سهندیکایین هونهری و پوستی راگری پهیمانگهها بلندا سینهمایی و هرگرت پشتی ئیستیقالا (محمد کریم) ی و خهلاتی دهرهینانی و هرگرت بی و هزارهتا کاروبارین جفاکی لسالا ۱۹۵۲ ژ فلمی وی (لیلة غرام) ههروهسا چهندين پوست و هرگرتن لوهزارهتا روشهنبیری و ئیکه ریقه بهری گشتی کاروبارین سینهمایی بو لسالا ۱۹۵۹ ی، پشتی هنگی بوو راویژکاری هونهری بی دهزگههی سینهمایی و سهروکاتیا شاندين سینهمایی دکرل چهندين فیستهقالین نیفدهولهتی و بهردهوام بوو د پوستی خودا ههتا روژا مالئافایا وی ل ۲۳ ته باخی سالا ۱۹۶۹ ی، ژنهک ژ دهرقهی و هسهتی هونهری ئینابوو و دوو کچ ژی هه بوون، پشتی هنگی سترانیژ (اسمهان) ئینا بگریهسته کا عورفی و پشتی هنگی روحیه خالد ئینا و پشتی هنگی سلوی علام و کچکهک ژی هه بوو (رقية) و بو و هسهتی هونهری کوری خو سینهمافانی مهزن علی به درخان هیلا !

خه لاتین

فیسته قالا کوبنهاگن یا سینه مایی

خه لاتین فیسته قالا کوبنهاگن یا سینه مایی یا نیف دهوله تی هاته راگه هاندن کو ژ (۶) خه لاتین سه ره کی پیک هاتوو و پتر ژ (۱۵۰) فلمین سینه مایی بو ماوی چهند روژین فیسته قالی ل پایته ختا دانیمارکی کوبنهاگن هاتبونه نمایشکرن و پتر ژ (۲۰) وه لاتین ئورویی و روژه لاتا نافین پشکداری تیدا کربون وفلمین فره نسی دئی فیسته قالی دا به ره یا مه زن ژ پشکداری کرنی بر کو ژ (۲۴) فلماں پیک هاتوو زنده باری پشکداربونا (۱۰) فلمین دیتز کو ژ لایی فره نسا و وه لاتین دی هاتبونه چیکرن.

ژوان فلماں یی فره نسی / جزائری / مه غربی / بلجیکا ئه وی هه فیشک (ایام المجد - الفرانسیون المغاربة) یی ده ره پنه ری فره نسی یی کو بنیات جزائری (رشید بو شارب) و ههروه سا ئیسپانیا ب (۱۴) فلماں پشکداربون ولدویفدا فلمین ئه لمانی و دانیمارکی ب (۸) فلماں د پشکداربون. فیسته قال بو ماوی (۱۰) روژا به رده وام بو وهاتبو خه ملاندن بنویترین فلمین سینه مایی یین ئورویی وجیهانی و زوربه یا وان دئه هه ساله دا هاتبونه چیکرن. پتریا فلماں بابته تی وان درامی و کومه لایه تی بون به لی هه بونا هنده ک فلمین

تاییهت ب سیاستی و میژوییی و هونهری فه، گرنگیا خو یاتاییهت دگهل فلمین پشکدار بوی دقئی فیستهقالی دا هه بون.

بو نمورنه فلمیچ تورکی (killing the shadows) یی دهرهینهر (ئیرل نه کانی) وفلمی ئیتالی (نهز وبرلسکونی) یی دهرهینهر (نانی موریتی) وفلمی (ایام المجد-الفرنسیون المغاربة) یی دهرهینهری جزائری (رشید بو شارب) کو رویدانین فلمی لدور پشکداربونا خه لکی مه غریی دهره قانی کرن ژ فرهنسا لدهمی جهنگی جیهانی یی دووییی ههروهسا فلمی عیراقی (خهون) یی دهرهینهر (محمد الراجی) نهف فلمه لدور رویدانین عیراقی یه دناقبره ساله (۱۹۹۸ تا ۲۰۰۳) ی ورولی سهره کی دناف فلمی دا (عهلی) یه کو زارفه کهر (به شیر الماجد) بوی رولی رادبو وبو نه گهری سهرنج راکیشانا لیژنا دادوهر و بینهران. خه لاتین فیستهقالی بقی شیوهی هاتنه به لافکرن خه لاتنی باشترین فلم وسیناریو بو فلمی رومانی (۱۲ و ۰۸ روزه هلات بوخارست) یی دهرهینهری گهنج (کورنیلیو بورمبویو) ژدایک بووییی ۱۹۷۵ لباژیی فاسلیو یا رومانی بو زاین ژمارا فلمین رومانی یین پشکدار دقئی فیستهقالی دا بتنی دوو فلم بوون !

خه لاتنی باشترین دهرهینان بو دهرهینهری ئیتالی ژدایک بووی ۱۹۶۹ ی (کیم روزی سٹیورت) بفلمی along the ridge دهر کهفت نهف دهرهینهره یی بناف ودهنگه بکاری زارفه کرنی پتر ژ دهرهینانی. خه لاتنی باشترین زارفه کهره ئافرهت بو (هیدرون بالتھولماوس) یا نهلمانی بفلمی heppy as one یی دهرهینهره نهلمانی (فانسیا گوب) دهر کهت. ولدوماهیی خه لاتنی باشترین وینه بو وینه گری ئیتالی (ستیفانو فالفین) نهوی بکاری وینه گرنا فلمی along the ridge رابوی یی دهرهینهری ئیتالی (کیم سٹیورت).

قامشلو پیشوازیه کا گهرم ب هونهرمه ندا کورد چویی کر

ل کیری دهست بی بکهین دهل چویی و لکیری بدوماهی بهیت... هونهری رهسه نایه تی
باژیروی قامشلو نهو باژیرو نهوی روژ بروژی بزافا وی یا روشه نیبری و شارستانی بهره
گه شبوونی دچیت، و هژماره کا ره وشه نیبر و توره فانان بخوفه دگرت له می ده فهرین
جودا جودا و هژماره کا ره گهزا پیک دهیت و رهوشا وی پتر دهنگ فهدهت، ولناؤ دا
به ربه ست و توخیا ناگرت، دهنگی زهلال (چویی فهتاج) پیلین دهنگی وی ل نهسمانی
موزیکا کوردی دا، (چویی فهتاج) کوردا روژه لاتی و خولبه رکنا هونهری روژ ئافایی و
تاما هونهری روژه لاتی روژ ئافایی، دیاربونا (چویی) دهنگی ئیکانه یه و نوپکرنا هونهری
کوردی یه د مهیدانا سترانا کوردی دا و دهنگ فهدانا دهنگی چیاپین بلندین کوردستانی
یه، دهنگ فهدانا دهنگی رهسه نی وی لسه شاشین تیله فزیونا براستی هونهرمه ندا کورد
گوله کا گه شه و بیهن داره و بیهنای گولی دگه هیته دهرونی جه ماوه ری و گریدانا پره کی
ژبو نهسمانی هونهری و کرنا ستیرا و رستکین زیری چیدکته ژ ستیرا گهش لئهسمانی
هونهری و هونهرمه ندا !

دهنگی وی یی چاوايه ؟ دهمی سترانا دبیزیت، ئه‌ری شیانین شانویی هه‌نه ؟ دهمی
 ئاهه‌نگین وی دهست بی دکهن وجه‌ماوهر بگه‌رمی پیشوازیا وی دکهن وگوهین خو
 فه‌دچن بو دهنگی وی یی خوش، نه‌به‌س گوهداری دهنگی بتنی به‌لکو شانویی ژی،
 (چوبی) سترانی دبیزیت وتیکهل دبیت دگهل جه‌ماوهری، (چوبی) سترانا دبیزیت دگهل
 بایی سپیدی وجه‌ماوهر دگریت.

سه‌ر وژنوی و ژنشکه‌کی فه‌دهنگی (چوبی) بلند دبیت وبه‌ردوو زاراقین سه‌ره‌کی
 سورانی وکرمانجی وبو جه‌ماوهری خو بی خوشتقی وبزمانی عه‌ره‌بی کو تو دبیزی
 سترانیژه‌کا عیراقی یه، شه‌قیبیرین هونه‌ری ریک دئینخیت.

ژیی (چوبی) بی سی سال بوون دهمی بریارا خیزانا وی ده‌رچووی کو بچنه ده‌ره‌قی
 وه‌لاتی ولوه‌لاتی هولهندا ئاکنجی دبن دگهل هه‌ردوو براین وی بین بچویک روژگار
 وبنار ژ دایک بوویا دلی کوردستانی که‌رکوکی سال (۱۹۸۳) ی وحه‌ز ژی کرنا چوبی
 بو ستران گوتنی هه‌ر ژ بچویکاتی بوو خواندنا کورسا بتایه‌ت بین زاروکا ل هولهندا و
 خواندنا خو پیش ئینخست وئاره‌زویا خو بخواندنا زانستین ده‌نگی دوو ساله‌ خواند
 وخواندنا (کیبورد) ساله‌کی خواند ولده‌ستپیکا خو دگهل تپیا (به‌رخودان) بو یا موزیکی
 وپشته‌فانیا وی هاته کرن ژلایی نه‌ندامین تپیی وده‌نگی وی یی زه‌لال لسه‌ر شاشین
 تپله‌فزیونا. دهمی چوبی لسه‌ر بزاقا خو دئاخفیت چ نا‌ؤ ژیر نه‌دکرن نه‌وین پشته‌فانیا وی
 کرین به‌حس دکرن، چوبی نا‌ؤ وده‌نگی خو ده‌نگ فه‌دایه وجه‌ماوهری بوش لدور
 خرشه‌بوویه، ژ پشته‌فانین چوبی / جواد مروانی - هوریا نه‌جه‌د باپیر - هیوا عه‌زیز، نه‌ؤ
 هه‌ردوو نا‌قین دوماهیی دگهل گه‌ریانا وی یا دوماهیی بووینه ل قامشلو. چوبی چوو
 زانکویی وزمانی ئینگلیزی هه‌لبژارت دا روشه‌نیریا کومه‌لگه‌هین دی وه‌رگریت
 وباوهریی ب زانینی و وه‌رگرنا وی وه‌رگریت وچوبی دگهل سترانی مه‌زن بیت. چوبی
 داخبار بوویه ب فلکلوری کوردی بره‌نگه‌کی دیار وقه‌نجی دزقریت ب بابی وی

(احسان فهتاح) کو گرنگی ب فلکلوری کوردی ددهت وپهرتوکخانه کا کوردی یا سترانی خرفه کریه، وهونهرمه ند چوبی ژکانیا فلکلوری کوردی بههر وهرگریه. بورینا ژبی چوبی و بهرهمی وی دبیاقی سترانی دا هژماره کا کلیپا ده ریخستی نه دگهل بهرچاگرنا لایه نین تورهی و بهرهمی خو نه کریه بهرهمه کی بازرگانی وههر سترانه کا وی گه نجینه که ژبو خزمه تکرنا کوردی و ستران دوو قولی گوتی نه دگهل هونهرمه ند کاروان کامل وژ ناوازین (ئدریس باله تهی) و چوبی دگهل کاروان کامل ستران گوتی یه، بهلی چوبی ل ئوروا وینه کریه و کاروان کامل کوردستانی.

چوبی دبیزیت ریک لی ناهینه گرتن ژبو چیکرنا سترانا فلکلوری مللی بی کوردی دامینیت بیرهاتن ژبو جه ماوه ری.

چوبی هه فکاری دگهل ئاواز دانه رین کورد کریه وه کی بورهان موفتی ل له ندهن کو گه له ک ستران ئاواز کرینه، وههروه سا ئدریس باله تهی و زیاد نه سعده.

وده رباره ی وان هوزانین وی وهرگرتین ژبو سترانین خو دیوانین هوزانغانین کوردن بین بزراقی سورانی بین که فن، ئه لبومه ک به لافکریه بناقی (چیت ناو بنیم) و دناقی ئه لبومی دا (۹) که قالین سترانان بههردوو زاراقان سورانی و بادینی ونوکه چوبی یا خو بهر هه ف دکه ت ژبو ئه لبوما دووی (ناوت ده نم) کو پیک دیت ژ (۱۳) سترانا بههردوو زاراقان سورانی و بادینی کو هوزان و ناوازین هژماره کا که سانین ناقدارن وه کی زیاد نه سعده / کاروان کامل / بورهان موفتی / کریم به ده ل باله تهی / ئیسماعیل خورمالی / فهراهاد ئحسان / ئدریس باله تهی / ولبه ره ئه لبومه کا دی بهر هه ف بکه ت بو هژماره کا سترانین فلکلوری کوردی. چوبی دبیزیت شقان پهروه ر: شاهی سترانی یه.

محمد شیخو: دهنگی وی دوباره نابیته فه.

مه رزیه فه ریقی: دهنگی خوش و مروقه کا بهر که فتی زوی وه غه رکر.

جوان حاجو: شیوازه کی تایبه تی یه.

زه که ریا عبدالله: موزیکا پیشکھفتی و دهنگی خوش.

و چوبی لسهر سهره دانا وی بو قامشلو دبیژیت باژیروی جوان وهمی دهما خهونا
پیغه دینم ومن گهلهک لسهر گوہ لی بوویه وخه ملا وی و مروقیین وی بین بهرکهفتی
وهیژا وئدغه نه جارا دوماهی یه قهستا فی باژیروی دکهم.

وگوتنا وی یا دوماهی دبیژیت ژ همی دلی خو حهز ژفی باژیروی کوردستانی دکهم
وداخوازا سهرکهفتنی دکهم ژبو خه لکی وی یی باش وخوش مروف ژبو بزاقا وان یا
ههردهم جهی دلخوشیا من وئز چ جار خه لکی فی باژیروی ابیر ناکهم نه گهر بزفرم
هوله ندا ژی.

چوبی دهنگی خوش و پیشکیشکر نه کا جوان و دهنگه کی بهر به لاؤ لکورستانی.

نانگرید بیرگمان ستیر و که ساتیا جوان

دهمی نانگرید هاتیه هولیوود لدوماهیکا سالین سیها ژچه رخی بوری وهرزه کی نوری
دهسپیکر ژ دیروکا جوانیا ستیرین نافرته لسدر شاشا سینه مایی، چونکی ستیرین سینه ما
بیده نگ نه قین هاتینه دناؤ سینه ما دهنگدار مینا مارلین دیتیش و گریتا گارو د روه شه کا
کزبوونی دا بوون یانزی دهسکیشانی ژ سینه مایی تایبته لسالین چلا لسدر دهمی
جهنگی جیهانیی دووی له ورا سینه ما پیتقی بابه تین واقعی بوو وین گریدای بمروقی و
وهلاتی فه... ولفیره دناؤ هه رفیتین شهری دا نانگرید بیرگمان ده رکته وهاته ناؤ جیهانا
سینه مایی دا!

ژلایی سینه مایی فه جوانیا نانگرید دهیته ناساندن یی پیرفکت نانکو بی کیماسی یه
وریقهبهرین وینه گرتنا سینمایی دیبژنی (کوژیین دژی گوللا) نانکو دیمی وی بی جوانه
وبی کیماسی یه ژ هه کوزیه کی وینه گرتنی فه وداکو پتر نهؤ ناخفتنه بو خوانده فانی
روون بیت هندهک ستیرین مهزنین ههین دهردکه فن لسدر شاشه ی ژ نیک کوزی بتنی
دهینه وینه کرن چونکی جوانیا وان دهردکه فیت ودهریتهر وان ژ کوژیین نه جوان
نادهرئیحن. ژ فان ستیرا دسینه ما میسری دا (ماجدة) کو بتنی کوزیه کی دیمی خو دفلما

دهردئښخست ژبلی دفلمه کی دا (جمیله) ژبه سوربوونا دهرهپنهر (یوسف شاهین) ی ههروهسا (فاتن حمامه) ژی ههراگاډ کاردکر دگهل ریفه بهری وینه گرتنی یی وهغه رکی (وحید فرید) دفلمین خودا چونکی پتر د سروشتی دیمی وی دگه هشت و کوزین جوانر بو وینه گرتنی دهردئښخستن! نانگرید بیرگمان نه بتنی خودانا (کوزین دژی گوللا) بوو به لکو کیمترین مکیاچ بکار دئینا بهروفاژی پتیا ستیرین سهردهمی وی ههتا کو کیماسیپن دیمی وی سالوختهین جوانیی بوون وتایه تمه ندیهک دانه وی وئهو جیاواز دکر ژ ستیرین دیت! دهمی ژ سوید هاتیه هولیوود پشتی هاتیه فه دیتن لسهر دهستی بهرهمینهر (دیفید سیلزنیک) بزافکرن هندهک نشتهر گه ریا بو بکن بو راستکرنا ددانین وی و بچویکرنا دفنا وی بهلی وئهو رازی نه بوو ودراستی دا نه هستا لده هه ی یا وکسایه تیا وی یا بهیز سالوخته تا وی یا هه ره بهرچاډ و کاریگر بوو بو نه گه نه بتنی تیگه ها جه ماوه ری بهیته گهورین لدور ستیرین هولیوود... به لکو لدور ئافره تین جوانزی بشیوه کی گشتی.

نه لمانیه کا جوان مینا دیتیش و سویدیه کا بهرکه فتی مینا گاربو، نه فسانه یا جوانی لسهر شاشی زیده باری به هره یا وی وهک نه کنه ژ ته رزی ئیکی... سهره ده ری دگهل کاری خو دکهت بشیوه کی زیده رژد و پویته ی دده ته لایه نی دهرونی یی که سایه تیی زیده باری نواندنا دهنگی و دهر برینین هویر بریکا سه روچاډا و جهسته ی... (روونه) (پرشنگداره) (بالکیشه) نه هندهک سالوخته تن ره خنه گر و سینه ماڤانا داناینه سه ر نانگرید بیرگمان... ره خنه گرهک دبیژیت (مینا بایه کی فینک و تیژه لسهر چیا به کی سکاندنا فی) ئیکی دی دگوت مینا کاره بی یه جه ماوه ری بو خو دکی شیت!

نانگرید بیرگمان لسالا ۱۹۱۵ ژدایک بوویه ل ستوکهولم / سوید هیژ نه بوو ۲۴ سال دهمی چوویه هولیوود! دم لدهست خه لکی حه ژئی کر وره خنه گرا دان ب به هره یا وی دان وهک نه کنه دفلمین مینا (ئادهمی چوار زاروک هه بوون) و (نه ئارامی ل نه سمانی)

۱۹۴۱ هەر لدهسپيكي خهلكي خهژ كهساتيا وي كر چافين وي بين شين و تزي
 دهبرين، لهشي وي بي نازك وئنهيا وي يا سبي مينا شاهژنه كا بي تانج بوو وهروه كي
 ههڅ وهلاتيا وي گريتا گاربو سيمايين وي چهند ههڅدزي بخوڅه دگرتن: لاوازي و
 زيروه كي، ههست نازكي و ساكاري، ناسايي و ناست بهرزي، هەر لدهسپيكي بيرگمان
 نهيا بهرهڅ بوو هەر تشته كي بهرهم ئينه ريان جهماوهر بيژني قهبول بكهت. د فلمي وي
 (د. جيكل ومستر هايد) ۱۹۴۳ دقيا با بيرگمان رولي دهزگرا قارهmani نهرستقراتي ديتبا و
 نه كنه ر (لانا تيرنر) يا بهرنياس بجوانيا خو يا مللي رولي كچكه كي ديتبا ل مهلهايه كي
 كاردكهت به لي بيرگمان كومپانيا بهرهه مئينا و دهرهينر قانعكرن كو ههر دوو رولا
 ليك بگهورن نانكو نهو رولي كچكا مهلهايي بينيت و (ترنر) رولي دهزگرا نهرستقراتي
 بينيت وئهڅ تشته نه يي بسانا هي بوو هوليوود يان رهخنه گر في گهوريني قهبول بكهن
 لسهر (كهساتيا ستيري) چونكي نهو راهاتيوون ستير هندهك رولين دياريكراو بينن
 بگونجين دگهل وئنه يي وان د سينه ما و روژنامه فاني و ريكلامين هونهرى دا به لي
 بيرگمان نهڅ ياسايه شكاند ههروه كي چندن ياسا و داب ونه ريتين ديتر شكاندين...!
 سه ره راي چندن رولين باش بين بيرگمان بي رابووي وشياي سي خهلاتين ئوسكار
 بدهستخوڅه بينيت زيده باري چندن خهلاتين ديتر بين گولدن گلوب و ئيمي و سيزار و
 توني و چندن دي به لي رولي وي د فلمي (كازابلانكا) ۱۹۴۲ ژ خرا بناڅ ودهنگتر بوو
 دناڅ جهماوهرى دا ورهخنه گرا هژمارت ئيك ژ باشترين فلمين رومانسي و كلاسيكين
 بين هوليوود بگشتي... دفي فلمي دا بيرگمان رولي ههڅرينا پارتيزانه كي مهجهرى دينيت
 دزي داگير كرنا نازي وي لئه فينا خو دنيت بو كهسه كي نه مريكي (همفري بوگارت)
 ژيپخه مهت ههستي نيشتماني!

سه ره راي ناريشين مهزن د بهرهه مئينا فلمي دناڅ شهري دا (كازابلانكا)
 سه ركه فتنه كا مهزن بدهستخوڅه ئينا ده مي هاتيه نمايشكرن لي رولي بيرگمان گهلهك ريز

بدهستخوفه نهئينا ژلايې نه كاديما زانست وهونه رين سينه مایي له ورا نه هاته هه لېژارتن بو
 خه لاتې ئوسكار... وى بخو ژى نه ده ژمارت ئيك ژ رولين خويين بژاره، د رولى خو بى
 ديفدا د فلمي (بو كى زهنگ دهينه ليدان !؟) كو هاتبوو وهرگرتن ژ رومانا (ئيرنست
 همنگويي) هاته بهر بژيركون بو خه لاتې ئوسكار و شيا بدهستخه بينيت د رولى خو د فلمي
 (گلوبى گازي) ۱۹۴۴ لسالا ديفدا جاره كا دى هاته بهر بژيركون بو خه لاتې ئوسكار ژ
 رولى وى د فلمي (زهنگين سانت ماري) پشتي هنگي رولى قاره مانىي د دوو فلمادا ديت
 ژ دهرهينانا (ئهلفرد هچكوك) دهينه هژمارتن ژ باشترين رولين وى نه وژى (سحر كرى
 ۱۹۴۵) و (بده ره وشت ۱۹۴۶) له مان سالدا رولى قه ديسا و شهرقان (جان دارك)
 ديت د شانوكه ريا (جان رويباري لوران) بو ماوى ۲۵ ههفتيا لدويق ئيك! ژ وى
 شانوكه رىي خه لاتې (تونى) بدهستخه ئينا كو هه مبه رى (ئوسكاره) دبوراي شانويي دا،
 ديفدا هه مان رول ديت د فلمه كى سينه مایي وهرگرتي ژ وى شانوكه رىي وهاته
 بهر بژيركون بو ئوسكارى!

دقان فلمين هه مه جور بيرگمان روبه رين بهر فراه ژ به هره يا خو خويا كرن دبوراي
 نواندنې بهلى تشتهك ژى كيم بوو وهر ههست دكر پتقى كارين هونه رى بين
 مه زنه... تاكو وى ده مى بيرگمان شوى ب دختوره كى ده مارا كربوو وكوره ك ژى هه بوو
 بهلى ناريشه پيدا بوون دنافه را وان ولوى ده مى بيرگمان زانى دهرهينه رى ئيتالى (روبرتو
 روسليني) بى هاتيه نه مريكا كو ستيره كى گهش بوو دسينه مایي دا تايهت پشتي فلمي
 وى (روما باژيره كى فه كرى يه) كو بنياتې (ريالزما ئيتالى يا نوى) دامه زاندى پشتي
 شه رى جيهانى بى دووى ولسه ر شه قاما لده رفه ي ديكورين ستوديويا بريكا بكار ئينا نا
 ئاميرين ساكار و نه كته رين نه بسپور كاردكر بشيوه كى ئاسايي وسيناريو بين سه رپى بى
 فه هاندن و لاسايي كرن كو رونا هى دئخسته سه ر ژيانا خه لكى يا روزانه.. بيرگمان
 هه ژ فى جورى سينه مایي دكر له ورا نامه يه ك بو روسليني فرينكر وگوتى يا ناماده يه هه ر

تشته کی د ژيانی دا بکت د پيڅه ممت د فلمه کی وی دا کاربکت! روسلینې ژي
 دهريشه ژ دهستخو نه بر و گازیگری دا د فلمه کی نوی دا کاربکت کو ژ بهر وی
 ناماده کربوو بنافی (سترومبالی ۱۹۴۹). په یوه نډیه کا ئەښینی دناڅه را وندا چیبوو
 هه چنده روسلینې یی بژن بوو بهلی جودابوو ژ هه څرینا خو له ورا هه ردووکا بزافا
 بهردانی کر لی هه څرینې بیرگمان رازی نه بوو و ناریشه گه هانده دادگه هی ولوی ده می
 زاروکه ک ژي ژ روسلینې هه بوو وهه چنده هاته بهردان و شوی ب روسلینې کر
 پشتی چند هه یقه کا لی ئەڅ چنده بوو جهی نهرازیوونا جفاکی وجه ماوهری وی کو
 باوهر نه دکر ستیرا وان یا پاڅو و بیگونه ده دی څی جوره خه له تی کت هه تا کو گه هشته
 هندې نیک ژ نه ندامین کونگرسی هافیتته وی وگوت که سانه کا خودان کارتیکر نه کا
 خراپه و ویرانکه ره لسهر جفاکی وداخاز کر وه که سه کی نه مهرغوب بهیته هژمارتن ل
 ئەمریکا.

نهڅ هیرشا توند لسهر بیرگمان وهلی کر بچپته ئیتالیا ولویری به شداری د پینچ
 فلماندا کر ژ دهرهینانا روسلینې وههروه سا جهکه کی کچا ژی هه بوو (ئیزوتا و ئیزابیل)
 کو بوویه مانیکان و نه کتیره کا بناڅ ودهنگ پشتی هنگی. ل ئیتالیا بیرگمان بتنی به شداری
 د فلمه کی دا کر نه ژ دهرهینانا زهلامی خو نه وژی فلمی (ئیلینا و زهلام ۱۹۵۶) بوو یی
 دهرهینه ری فرهنسی یی مهزن (جان رینوار) کو دپته کوری هونه رهنده ی شیوه کاری بناڅ
 ودهنگ (بیار ئوگست رینوار) څی فلمی سه رکه فتنه کا مهزن بدهستغه ئینا ولهمه مان سال
 هاته داخاز کرن بو ئەمریکا بو به شداری کرن د فلمی (نه ناستاسیا) کو خه لاتنی ئوسکار
 بدهستغه ئینای.

ده می بیرگمان بو جارا ئیکې هاتیه ئەمریکا پشتی کو هیلای به یانه ک دهرئیکست
 بزمانی ئنگلیزی وسویدی و ئەلمانی و فرهنسی وئیتالی تیدا گوت: (من ژ یانه کا خوش
 بوراند و نه ز نه په شیمانم لسهر هیچ تشته کی من کری بتنی نه ز په شیمانم لسهر نه و تشتین

من نه کړين بدرېژاھيا ژيانا خو من نه و تشت ذکر يې پېتښتی بو وی گافې نه فېه بتنی لېبرا منه... نهز خودان جورئت و روحه کا سښک بووم و نهز باوهرناکه م کهسی ماف هه بیت مایی خو دژيانا که سیې دېتر یا که سایه تی دا بکه ت بهلی دگهل هندي مایتي کړنی دکه ن بتنی هیقیا من نه وه خه لک ئافره ت و نه کته ری ژیک جو دا بکه ن).! هه ژي گوتنی په کو بیرگمان دژيانا خودا یا بجورئت بوو وهه رگاډ دژي رولین رويس یان نیف رويس بوو هه رچه نده دژي چاقدیري بوو لسهر کارین هونه ری بهلی دگوت دېه نین رويس یان سکسی تشته کی گه له کی کړیته!! پشته زفرینا وی بو نه مریکا چه ندين فلمین سهر که فنی نه نجمانان لسهر ئاستی سینه ما و شانوو و تهلزونی وهه و هسا هاته بهردان ژ روسلیني و شوی ب بهر هه مئینه ره کی تهلزونی کر. ژفلمین بهر چاډ لوی ده می فلمی (سهر دان ۱۹۶۴) کو هاتيو وهر گرتن ژ شانوو گه ریا نه دیی نهلمانی (فریدریش دورینمات) و (گولا صه بار ۱۹۶۹) زیده باری چه ندين شانوو گه ریا ل نه مریکا و بریتانیا. بیرگمان چه ژ هه می جورین زارقه کړنی ذکر و دگوت (د سینه مایی دا نهز زارقه کړنی دکه ت بهرامبه ر ئیک چاډ بهلی لسهر ده بی شانویی بهرامبه ر هزار چاډا و چاډی جمهوری) زارقه کړن لده ژ وی نه بتنی پیشه بوو بهلی دبیژیت (لسهر ده بی شانویی نهز دشیم هه ر تشته کی بکه م بساناھی بهلی دژيانا روژانه دا هه سته که م نهز نهزا بی ده سته هلا تم له ورا من زارقه کړن نه هلیژارتیه به لکو وی نهزا هه لیژارتیم)!

لسالا ۱۹۷۴ ئوسکار بده سته فینا وهک باشترین زارقه که را دووی ژرولی وی دفلمی (تاوانه کی کوشتنی د شمه نده فرا روژه لاتا بله ز) نه فا هاتیه وهر گرتن ژ رومانان نه گاسا کریستی ولسالا دو یقدا زانی ئیشا په نجه شیرا سینگی یا لده ف هه ی وره وشا وی یا ئالوزه. بهلی قی چه ندی نه و نه راوه ستاننن به لکو هه ر بهر دو هام لسهر کار وژيانا خو و دگوت: (نه ساخین په نجه شیری بین چاره نفیسا خو قه بول ناکه ن و نزان چه وا دگهل بژین نه و ده می مای ژي دژيانی خودا ژنا فده ن).

دناڤهرا سال ۱۹۷۵ و تاكو روژا مرنا وى دژبى ۶۷ سالى دا لسالا ۱۹۸۲ بيرگمان رابوو بنه نجامدانا باشيزين رولين خو ژوان فلمى (سوناتا پايزى) يى دهرهينه رى سويدى نهنگمار بيرگمان. نهو شيا فى رولى بدهستخوفه بينيت پشتى كو بو ماوى ۱۳ سالاهه ر داخاز ژ دهرهينه رى مهزن دكر روله كى بده تى دفلمين خودا وهاته بهر بزيكرن بو ئوسكارى ژ فى رولى كو دهژمارت ئيك ژ باشيزين رولين خو وبه رى مرنا وى رابوو برولى سهروك وهزيرا ئيسرائيلى گولدا مائير د زنجيره يا تلفزيونى (ژنهك ناڤى وى گولدا يه)! وخه لاتى ئيمى و گولدن گلوب بدهستفه ئينا!

نهنگريد بيرگمان بريكا جوانيا خو يا سروشتى وساده و كه ساتيا خو يا بهيژ و بچورئت هيممايهك دا مليونه ها ئافره تا لجهانى و هيممايهك بوو بو ئافره تى لنيقا دوويى ژ چاخى بيستى...

(پرانیا بزاقین من یین دهسپیکي لاسای کړن بوون بو وینه و سکپچین خیرانا من و وینه یین ژنکین من ددیتن لبازاری و لتاخی یان زه لامین روینشتی لچه یخانا).

له ورا خوشیه کا مهزن ددیت د بوشایین فه کړی دا وگله ک که یفا وی دهات ده می خالی وی کو ره زقان بوو لباخچین کوچکا مهلکی نه و دگهل خو دبر ولویری پرانیا ده می خو دبوراند د وینه کرنا باخچا و کوزین وان، و جاره کی و هسا چیبوو ههر وه کی د چیروکین هزار شه و شه فه ک شاه (فیصل یی ئیکي) کاری وی دیت ده می لباخچدی دگه ریای وگله ک یی داخباریوو و داخاز ژی کر وینه کی (پورتیه) بو چیکه کت و دماوه کی کیم دا وینه ک بو چیکر گهله ک بدلی شاهی بوو و سوز دای فریکه ته فرهنسا ژبو خواندنا هونه ری نیگاری!

پشتی دوو سالانکو لسالا ۱۹۳۵ جاب بو فائق هات خو ناماده بکته بو سه فه را فرهنسا ژبو خواندن. لقیه فائق به حسی وان گاڤا دکته و دبیژیت (هنگی نه ز لپولا شه شی سه ره تایی بووم ولده می گوتینه من دی سه فه ری که م نه ز حیبه تی بووم من بتی پهنه لونه ک هه بوو تری پی... هه قاله کی من هنده ک تشین پیقی بو من ناماده کړن و من سه فه ر کر ژ به غدا بو شامی بریکا به ری و بو جاری ئیکي من بیابان دیت وگله ک یی داخبار بووم له ورا من هنده ک سکپچ بو چیکړن و ههروه سا لسهر پاپورا نه ز به پروت بریمه فرهنسا) و ههروه سا فائق دبیژیت (شه فا ئیکي نه ز مام هه تا دره نگ بتی سکپچ و نیگار چیدکړن و ده می خه لکی دیتن کو ژ چهن دین و هلاتان بوون گهله ک یی داخبار بوون و ژ من کرین ب بهایین بلند)!

پشتی گه هشتیه پاریس خو دیت بتی چونکی که س نه دنیا سی و زمانی فرهنسی ژی نه زانی بدلی خوش به ختانه گه لجه کی لبنانی لویری نیاسی (صلیبا دویهی) کو نه فروکه

دهيته هژمارتن سهر کيشي نوپخازيا شيوه کاري ل لبناي و وهلاتين عه ره بي هاريکاري وي کر وبره (قوتابخانا بوزار- قوتابخانا فرهنسي يا نيشتماني بو هونه را) و دا نياسين بو ماموستا (لوي روجيه) کو ههر زوي رازي بوو وهر گريت لپه يمانگه هي پшти کاري وي ديتين ود ده مه کي کورت دا فائق بوو جهي سهرنج راکيشا خه لکي فرهنسا ژبه ر کاري وي وي بين بالکيش وره نگين وي بين جوان. پшти سي سالو نانکو لسالا ۱۹۳۸ فائق زفري به غدا وگه له ک خه ون و پروژه دگه ل خو ئينان. پшти کو ژيانا خو يا پيشه بي ده سپيکري وه ک ماموستايي نيگاري ل خانه يا ماموستايا يا سهره تاي بناغين ئيکه مين ده زگه هي نيگاري دانان لعيرافي بهاريکاري شهريف محي الدين راگري په يمانگه ها موزيکي نه فا هاتيوو دامه زاندين لسالا ۱۹۳۶ له ورا پشکا نيگاري فه کر وبوي چهندي نافي په يمانگه هي هاته گهورين بو (په يمانگه ها هونه رين جوان) لسالا ۱۹۳۹. لسالين ده سپيکي پшти فه کرنا په يمانگه هي فائقي هه مي وانه دگوتن! نه خسه کيشان و رهنگ و مه نزور و ته شريح و ديزاين و ئافاکنر و ميژويا هونه ري وهروه سا ئيکه مين خولا قوتابيين نيگاري لعيرافي لسهر ده ستين ده رچوون. لسالا ۱۹۵۴ چهندين هونه رمه ندين ديژين ده رچووان مينا : ئيسماعيل شيخلي و فاروق عبدالعزيز و سلمان داود خه له ف و نه عيم عبدالعزیز و داود عبدالعزيز.

فائق حسن دئيک ژ نامين خو ديژيت: (ده مي نيگاري دکم نه ز ئيکسهر ده سپيناکهم به لي دميشکي خودا پلاني بو ددائيم چهندين ده مژميرا پшти هنگي بجه دئيم لسهر په روکي وکيم جارا هزارا بابه تي دگهورم، ده مي که فال د ميشکي مندا تمام دبیت لسهر په روکي زي تمام دبیت، بومن وه ک پروسه کا فه گوهاستنا وينه کي يه ژ جهه کي دسهری مندا بو جهه کي دي ده بونا ماددي)!

لسالا ۱۹۵۰ فائق حسن دگهل هندهك ههفالىن خو / خالد نهلقه صاب ، ئىسماعيل شىخلى، نورى مستهفا ، محمود صبرى و هنده كين دى گروپه كا هونهرى دامه زاناند نافيّ وىّ كره گروپا (البدائين). نافيّ وىّ هاته گهورين بو گروپا (الرواد) گهلهك جاراند دچوونه باژير و گوندا دا سروشتى و ينه بكن و نهف گروپه دهيتنه هژمارتن گروپا دووى پشتى گروپا (ههفالىن هونهرى) نهفا دامه زراى لسالا ۱۹۴۰ لسهر دهستين هونهرمەند نه كره م شكرى و عهتا صبرى و حاج سليم موصلى (بابى هونهرمەند جواد سليم) براستى دهسپيكن سالىن پيئجيا و ههتا نيقا سالىن شينستا ببوونه كارگهه كا هزرا عيراقى يا داهينەر، صالون و گروپين هونهرى دهسپيكن لپرانيا باژيرين عيراقى ههتا كو گههشتينه بدههان مينا گروپى (الم رسم الحر) ، گروپا (بهغدا بو هونهرى ههفچه رخ) ، گروپا نويخازا ، گروپا (الزاوية) گروپا (البعده الواحد) بسهر كيئشيا هونهرمەند شاكر حسن ئال سعيد.

لسالا ۱۹۵۸ فائق حسن جيداريا خو يا بهرنياس ب (جداريا الحرية) داهينا نهوژى كو دكهفته گوره پانا تهيه ران نيزيكي (باب الشرقى) بهرى هونهرمەند جواد سليم كارى خو نه نجامدهت (نصب الحرية) لنيزيكي وىّ ، جيداريا فائق حسن دهيتنه هژمارتن دووه مين گرنگترين كارى هونهرى بى عيراقى كو هيمايه بو ههزا گهلى عيراقى بو ئازادى و ئاشتى.

فائق حسن ههست برولى خو دكر وهك هونهرمەند و گرنگيا ئازاديا كارى هونهرى دزانى لهورا دگوت (ئازاديا هونهرمەندى يا گرئدايه ب داهينان و ديتنا وى يا شارستانى و تيگههشتنا وى بو ديروكى و دانپيدانا وى بمهريجين پاشهروژى) ههروهسا ديئزيت

هونه رهنده دڤیت بی پیگیر بیت بهلی تشته کی گرنه دمنیت نهوژی نازادیه نانکو نازادیا
داهینانی و فه دیتنا کویراتیین مروقی بره سه ناتیه کا نازاد!
که لتوری فی هونه رهنده دی داهینه ر نهوی لپاریس وه غه رگری لسالا ۱۹۹۲ پشتی
نازاد کرنا عراقی لسالا ۲۰۰۳ هاته دزین و تالانکر و لاسایکر و چه ندین موزه خانه و
سه نته رین ره و شه نیری و هول و شانوو هاتنه سوتن و برین وههروه سا ده ریشه بوو بو
دزیکه رین کارین هونه ری لروژین ئیکی ژ شه ری کو شیان بسه دان که قال و کارین
هونه ری بده ستخوڤه بینن و فریکه نه ده رڤه ی وه لاتی ژبلی سه خته کرنا چه ندین کار و
که قالین هونه ری و فروتنا وان ب بهایین مه زن بهلی خوشبه ختانه قوتابیین فائق حسن
دشین کارین وی ورهنگ و لیدانین فرچین وی بنیاسن وههروه سا ناڤی فی هونه رهنده دی
و کار و که قالین وی دی مینن دبه رچاڤ و پاراستی.

سینه‌ما ئەلمانی دزقریتە بازنی روناھیا بریکا فلمی (کەفتن)

سینه‌ما ئەلمانی جارە کا دی دزقریتەفە گورەپانا نیفدەولەتی بریکا فلمی (کەفتن) Downfall ئەوا چیروکا سەرکردی نازی هتلەر ونەمانا نازیەتی فەدگیریت. وئەفە فلمە ھاتیە کاندید کرن بو خەلاتی ئوسکار دخولا خو یا پینجی وھەشتی. ئەکادیمیا فلمین ئەمریکی ئەفا بارەگایی وی ل لوس ئەنجلوس روژا سی شەمبا بوری راگەھاند کو فلمی ئەلمانی (کەفتن) ئەفا ژ دەرھینانا ئولیفەر ھیرشبیگل و بەرھەمئینانا بیرنت ئایشنگەر ھاتیە کاندیدکرن بو خەلاتی ئوسکار وەک باشترین فلمی بیانی بو سال ۲۰۰۴. ئەفە فلمە لدور روژیت دویمایی ییت سەرکردی نازی ئەدولف هتلەری یە. ھەر وەسا ئەکادیمی گوت کو فلمی ئەلمانی لدەسپیکا فیستەقالا کان یا سینه‌مایی دی ھەفرکیا چوار فلمین بیانی کەتن ل سەر خەلاتا باشترین فلمی بزمانی ئینگلیزی. ھەژی گوتنی یە کو دوماھیک جار فلمەکی ئەلمانی خەلاتی ئوسکار وەرگرتی وەک باشترین فلمی بیانی ل سال ۲۰۰۲ ی بو ئەوژی فلمی (دویر ژ ئەفریقیا) بوو ژ زارفە کرنا کارولینا لینک. ھەر وەسا

ٺه ڪاڊيمي فلمي ٺهلماني (چيروڪا ڇيڙا ڊگريٽ) ههليڙا رٿيوو بو هه ڦرڪيا خهلاتي
باشترين فلمي ڊيڪيومينٽي.

(ڪهفتن) وهه لسه نگاندا سهردهمي نازي يي رهش ڙ ٺاليه ڪي ڊي...

ٺه ڊڪارين بهحسي فلمي (ڪهفتن) بڪهين ٺهفي ڊهرهينر ٺوليفهر هيرشبيگل ٽيڊا
بزافي ڊڪهت قوناغا نازيه تي بهه لسه نڪينيت ل ٺهلمانيا ٺه گهر ٺه ڊه بهحسي سي فلمين ڊيتر
نه ڪهين ڪو ٺه وڙي روناھي ڊئيخنه سهر قوناغا نازيه تي ل ٺهلمانيا. بو نمونه فلمي
(شتاوفينبرگ) ڙ ڊهرهينانا جو باير ڪو ب ٽير وتهسلي بهحسي چيروڪا جنرال
شتاوفينبرگ وبزافا وي بو ٺه نجامدانا ٺينقيلا به ڪي ڊڙي هتلهري و رڙيما وي ڊڪهت،
وٺه ٺه وي ڇهندي ڊگههينيت ڪو بهرهنگاري هه بوو هه تا ڊريڙين جنرالين ٺهلماني ييت
پله بهرز ڙي ڊڙي هتلهري وهزريٽ وي ييت جههه نه مي نه وه ڪي هنده ڪ ڊيٽن ڪو
ملله تي ٺهلماني ڊگهل سهرڪري ڪو بوو وڊگهل ڪرياريٽ وي بوو ييت هوڦانه.
سه بهارت فلمي (روڙا نه هي) ڙ ڊهرهينانا فولڪر لئونڊروف بهحسي هزره ڪا
قهدهغه ڪري ڊڪهت ٺه وڙي ڦريڪرنا قهشه ڪي ڪاتوليڪي بو ڪه ڀا گرتي (داخاو) وٺه ڙ
فلمه ڊگههينيت ڪو ڪرياريٽ رڙيما نازي بتي ڊهرهه ڦي ملله ته ڪي يان ٺاينه ڪي ڊا
نه بوون وه ڪي تيرورا نوڪه رويددهت لعيراقي ٺه ڦا جوڊايي ٺاڪهت ڊناڦهرا ملله ته ڪي
يان ٺاينه ڪي يان تهخه ڪا جفاڪي بهلي ڙ هه ميا ڊگريٽ، ههروه سا فلمي سي (نابولا) ڙ
ڊهرهينانا ڊينيس گانسل بهحسي قوتابجانيٽ لهشڪهري ييت بڙاره لسهردهمي نازي
ڊڪهت يين ٺه ڪي ڪو ڪريبو ٺاماده ڪرنا شيانيٽ گه نجا ڙبو خزمه تا سهرڪردهي.

ٺه ڦه ڊه سي فلمه هاتينه ڊاڪو ٺيڪ بوچون ڊياربڪهن ڪو بهري نوڪه سينه ما ٺهلماني
نه زانيوو ڙ ڊوماھيڪا شهري جيھاني يي ڊووي، بهلي فلمي هيرشبيگل (ڪهفتن)

سەرکێشی ڤی بزافی بوویه وداکو بوی چەندی هتلهری نازی ودرنده ودرهق وتاوانبار
 بهرزه بییت ههروهکی دفلمین هولیود ییت بی هژمار و دیار دبیت وهک مروڤه کی شیاین
 ئەڤینی وکەری وباراندنا روندکا وپه شیمانی و سه مایی ولدوماهی خو کوشتنی ههین .
 (چبروکا حیشترا دگریت) وهک باشترین فلمی دیکومینتی... فلمی ئەلمانی یی
 دیکومینتی (چبروکا حیشترا دگریت) وی ژی شانسه کی هه ی ژبو بده سته ئینانا خهلاتی
 ئوسکار وهک باشترین فلمی دیکومینتی . ئەڤ فلمه هاتیه وینه کرن ل بیابانا (گوبی) وهک
 کاره کی ههڤشک دناڤه را قوتابخانا بالا یا فلمین دیکومینتی وسینه مایی وکەنالی
 تەلفزیونا باقاریا .

رينوار – سه رکيشي ئىنتىبايعي و دامه زرينهري سالونا ره تکرىا... (شيوه کارىا جيهانى)

(هندهك وهلات دهرىقن گونجاي بكاردين بو ئاههنگيران ب داهينهرين خو، لي
هندهك وهلاتين دى جيهانى هه تاكو بيروهريين هزرقانين خو يين مهزن زى پش گو هغه
دهافين، ژ وهلاتين سه ر بچوينا ئيكي فه فره نسا يه كو شانازيى بتنه نافتيرين خو دبه ت
ئهفين خزمهتا وهلاتي خو كرين وپشكدارى د ئافاكرنا پايتهختي روناھيي (پاريس) دا
كرين!).

في جاري بيروهيا (بيار ئوگست رينوار) كو ئيك ژ سه ركيشين قوتابخانا ئىنتىبايعى يه
دهيته ساخكرن.. هونه رمه ندى شيوه کارى يى نافدار ئه فيندارى روناھيي كو دهيته
هژمارتن ئيك ژ هيماين هونه رى جيهانى له يفا شواتي ساللا ۱۸۴۱ ژدايك بوويه ژ
خيژانه كا كريكار بابي وي كارى دروينا جل وبه رگا دكر، يى شه شى بوو دناؤ حه ف
زارو كا، ده مي هاتيه سه ر دونيايى بابي وي بريار دا ژ گوندى ده ركه فیت و به ره ف پاريس
بچيت كو لسه رده مي ناپليونى بوو. لپايته ختى نيشانين ده سپيكي يين زي ره كيا رينوارى
ديار بوون، دژي سيزده ساليدا كارى نيگارى لسه ر خه زه في دكر، وئنه يين گولا و مروفا

چیدکرن لسهر نامائین خهزه فی و بو ماوی چار سالان هه رئه د کاره دکر. لسالا ۱۸۵۸ کاری وی ئیدی داخازی لسهر نه ما پشتی ئامیرین چاپکرنی لسهر نامائین خهزه فی دهر که تین. پشتی هنگی ب دوو سالان لموزه خانا لوفهر کارکر د فه گوه استنا که قالین روبنز و فراجونار و بوشیه، لی هه رگا هه زوا وی لسهر خواندنا هونه ری هه بوو له ورا په یوه ندی بقوتابخانا هونه رین جوان کر لسالا ۱۸۶۲ ولویری چهن دین هونه رمه ند نیاسین کو پشتی هنگی بنا هه وده نگ بووین مینا مونه و سیزلی و بازیل پشتی هنگی بساله کی دگهل وان هونه رمه ندا ده ست بکاری نیگاری کر ژده رقه چونکی پاره نه بوون جهه کی کریکه ن بو کاری رسمی! ودوی ماوهی دا بیسار و سیزان ژی نیاسین.

ریکا وی د جیهانا هونه ری نه یا بسانهی بوو، بهرپر سین سالونین هونه ری وئه ده بی لپاریس که قالی وی یی ئیکی ره تکر کو وینه یی ژنکه کا پارسی بوو بجلکین جه زائری. لی قی چهن دی کارتیکرن لسهر هونه رمه ندی نه کر بتنی پتر رژد بوو لسهر کاری خو وهه ر بزا هه دکر براوه ستیت لسهر پیته خو دجیهانا هونه ری دا وهک ئیک ژ هونه رمه ندین قوتابخانا ئینتباعی بین ناقدار! پشتی چهن د سالو رینوار بشیوه کی بهرچا هه پیشکه فت وکه قالین وی هاتنه فروتن بهاین گران له ورا بوو خودان سامانه کی مه زن! لی هه ر ئاره زویا تولفه کرنی لده هه بوو ژوان که سین کونترولا بازاری هونه ری دکر و که قالین وی ره تدکرن له ورا رابوو بدامه زراندا (سالونا ره تکر یا) وکه قالین هونه رمه ندین به هه رمه ند وهردگرتن و نمایشدکرن لگالیریا خو وب بهاین گونجای د فروتن دا کو بشیت هاریکاریا وان بکه ت د ده سپیکا ریکا وان بدژی ره خه گر و که سانین کونترول لسهر گوره پانا هونه ری دکر لپاریس!

لسالا ۱۸۹۰ رینوار بریاردا مودیلا جوان (ئالین شاریجو) ژده فه را بورکاندی یا فره نسی مارکه ت ههروه سا دکه قالین خودا پتر رونهی دئیخسته سه ر ژیا نا جفاکی فره نسی زیده باری ژیا نا وی بخو یا که سایه تی ههروه سا بهرده وام بوو لسهر تومارکونا

جوانیا ئافرهتی بياشترين شيوه ژ لفين و دهربرينين سهروچاڤا له ورا چندنين كه قال
 نه نجامدان بو ههڅرنا خو ده می زاروکی خو بی ئیکی (بیار) هه لدگرت. پشتی سه فهرا وی
 بو ئیتالیا گه لهك داخبار بوو بکارین روفائیلی وهزر د گرنگیا خيچکيشانی کر هه تا کو
 وینهين وی زفر دهرکه تن ورهنگين وی د تيز بوون لی ژفی نه زمونی بهيرتر و بشيوه کی
 نویت دهرکه ت وشیا زفری ژ که قالين خو ژيه ت وشيوه بين وی پتر پيکفه گريداي بوون
 وروناهي رولی خو ونازاديا خو زفرانده فه.

رينوار گه هه شته ناؤ ودهنگيا هه ر داهينه رهك هيقيده كه ت لی گه لهك زه هه ت و نه خوشی
 زی دیتن ههروه سا توشی ئيشا روماتيزمی بوو يا سه خت وهه ستين وی لاوزا بوون
 (هه مان ئيشا شاعیری عیراقی بدر شاکر السیاب توش بووی) پشتی ماوه کی کیم رینوار
 نه شیا بریقه بچیت یان بلقیث وما لسه ر کورسیکی ودهستی وی بی راستی راهه ستا ژ
 لقبی له ورا بزاؤ کر رسمی بدهستی چه بی بکه ت. لسالا ۱۹۱۵ ههڅرنا وی وهغه رکر و
 کورین وی (جان و بیار) بریندار بوون دسه ری جیهانی بی ئیکی له و ما توشی خه م
 ونازارین مه زن بوو! ولدوماهي لسالا ۱۹۱۹ ئه و هونه رمه ندی شه ش هزار که قال
 داهینان بدریژاهیا ژیا نا خو وهغه رکر نه فی هه رگاؤ دگوت (ده می نه ز گولا چیدکه م دلی
 من نارام دبیت وبه این رهنگين و سیه را دروستدکه ت) سحرا رهنگا لدهؤ وی هیزه ك و
 مه زناهیه کا زیده هه بوو و ژ جیهانا ماددی دهر باز دبوو وهه می نشت تزی دکرن بهیرا
 جوانی ههروه سا که قالين وی بين دویماهي د زه لال بوون رهنگ تیدا بی گهش بوو مینا
 توزا هویرا بهیرین به لاتینکه کا رهنگين وگهش فه دنسین!

(رهيا و سه کينا) چيروکه کا راسته قينه ژکه تواری بو سينه ما و شانوو و ته له قزونی

گه لهك ژ مه چيروکا (رهيا و سه کينا) بهیستییه یان گوهلیبویه ئەفا لدور سه رهاتیا باندەکا تاوانبار یا تاییهت ب رهفاندن و کوشتنا ژنکا لباژیری ئەسکه ندریه ل مسری لسالین چلا ژ چه رخی بوری... ئەف ههردوو که سایه تیه بته و ته سهری هاتینه نمایشکرن بریکا دراما مسری بریکا شانوگه ری ئەفا بقاره مانیا (شادیه و سهیر البابلی) و وهك فلم بقاره مانیا (یونس شلی و شریهان) ولدوماهی و وهك زنجیره بقاره مانیا (عبله کامل و سمیه الخشاب) کو چيروک تیدا هاتوو فه گیران لدویف پیزانین هاتینه و هرگرتن ژ فایلین فه کولینین پوليسان بین راسته قينه!

قاره مانین فی چيروکی ئەفنه (رهيا و سه کينا و عبدالعال و حسب الله و کچکا بچویک بدیعه..). و ههروهسا دگه ل فی بابته دی وینه بین دروستین که سایه تیا بینین کو دفايلا وان دا مابوون دگه ل وینه یی وئی خانیی ژنک تیدا دهاتنه کوشتن و فه شارتن. رولی ئافره تی یی سه ره کی بوو دفی چيروکی دا (رهيا و سه کينه) به لی رولی زهلامین وان (عبدالعال و حسب الله) رولی دووی. جهی رویدانین چيروکی باژیری ئەسکه ندریه یه (تاخی اللبان) دکو

دكهڤيٽه دناقبهرا (تاخى المنشييه و دهڤدرا ميناو البصل) وتانهو ژى ئەڤ تاخه سه رهراى بورينا (٨٥) سالان لسهر سيډاره دانا وى باندا تاوانبار بيرهاتنن خو لدور رهيا وسه كينا پاراستينه ژ چيروكيڻ پيرهژنن تاخى وئهو خانىي هاتيه ئافاكرن لشوينا خانىي رهيا وسه كينا پشتى خرابكرنا وى زيډه بارى وينهين وان لپشكا پوليسين تاخى (اللبان) وهه رچهنده هندهك پيره ميڤ و پيره ژنن وى تاخى دبيژن ئەو خانىي هاتيه خراپكرن نه يى رهيا وسه كينا بوو وژوان (حهجى مستهفا) يه گهڤترين خهيات ل تاخى كو دبيژيت : خانىي رهيا وسه كينا يى قالا بوو بو ماوه كى دريژ و كهسى نه دوپرا تيډا بژيت پشتى گوت گوتك به لافه بوين لدور هه بوونا ئەجنا تيډا تاكو ساليڻ پينجيا كه سانهك تيډا ژيا بناڤى (محمود كورى رهيا) كو ئەڤ نافه دگوتنى چونكى خهلك ژى ترسيان ومروڤه كى تاوانبار بوو، پشتى هنگى خانى لسهر وى هه رفرت وخهلكى فه گوهاست بو خهستى ولوپرى پشتى چهنه روژه كا مر، ولدويڤرا ئەو خانى ما هرفتى وخهلكى دگوتنى (خه رابه) تاكو لده سپيكا ساليڻ شيستا هاته فروتن بكوژمى (٦٠) جونه يها ولجهى وى خانيهك هاته ئافاكرن ژ شهش نهوما كو ژمارا وى (٥) ه لشه قامى (محمد يوسف فخرالدين) وتانهو ژى مايه.

ناقدارترین فلمین ترسی ل جیہانی

دہرہینہر ہەرگاؤل چیروک و سەرہاتیین سەرنج راکیش دگەرن ئەقین بینەر ترسین و هه می سنورا دبه زین، ژ خوین میژین بیدەنگ تا کوژە کین بسپور، ژ ماسیین قرشا ئەقین نامرن تا چیرو کین ئەقینیا زومی، نانکو چەر خەک ژ ترسی لسەر شاشا مەزن د مەزنترین (۲۵) فلمین ترسی جیہانی:

- ۱ - کاروبارین مرنی (زیرەک و بترس): فلمەکی ترسی یی مەزنە دگەل یارین جیہانی بریکا نامیرین وینە کرنی و کارتیکرین دەنگی بو دەرہینەر ئەدگار رایت.
- ۲ - ئەژدەھایی سور: خوارنا گوشتی مروفا، خوشیا بترس و دینیاتی و مانەفە خانیه کی ئەجنا و ههروهسا سەرەدانا ئەژدەھایی سور کو سەرکەفتنا خو ژ چیرو کین توماس هاریس و بسپوریا دەرہینەر ئەنتونی هوبکنز لیستەر وەر دگریت.
- ۳ - هەلبژارتن: زەلامەک ل هەقالە کا خو دگەریت دا خەوین زارو کینی بو بجه بینیت و گرییا وی یا دەرونی و رومانسی یا گەرم دیتە ئەشکەنجە کا راستەقینە و کەتواریەکی بئازار بهمی ریکا ژ دروستکرنا درەوا و هزریت سەیر دگەل باکوزا

دراما دهرهينەر تاكاشى ميكي ئهوى وهل فلمين دكەت دگەل كەسايەتپين وى
بژين.

۴- ژيانا مری: كوميديا ترسى يا نيوزله ندى يا پيتر جاكسون كو لدور مەيمىكىن
جورى جردى سومەتورى يە ئەفین ژ ئەنجامى كرىتكورنا جردین مەزن پەيدا بوین
كو دگەل گەمپين بەندەيا هاتبون.

۵- زەلامین ل پشت روژى: نانكو رهفدا ۷۳، كارەكى تا يونى چينى هەفپشكە و
تاقىكرين سادى نە دكتورەكى يابانى پى راديت لدەمى داگير كرنا وەلاتى وى
كو گەلەك ديمەين ترسانك تيدانە و ئەف فلمە ژ دهرهينانا ماو تونغاي يە.

۶- مپش: مروفقەك ديبته مپش د تاقىكرنە كا زانستى يا نەسەر كەفتى دگەل هەمى
جورين نەساخيا ئيدز و پەنجەشپور و زەهايمەر و كارتىكرنا لسەر چيدبيت
هەروەسا بزافا بەرسينگرنا فان نەخوشيا ئەف فلمە ژ دهرهينانا ديفيد
كروننتبیر گە.

۷- بيانى: درندەكى هاتپە چيكرن لسەر شپوہكى جوان وەك مروفقەكى ناسايى خودان
هەيكەلەكى دروست ئيك ژ تاقمى تينكە كا ناسمانى يە د فلمەكى ناشوبا زانستى
پى دهرهينەر ريدلى سكوت.

۸- جەژنا قەديسا (هالوين): ياريا كوژەك و قوربانيا و سەحكرنا قوربانى هەروەكى
هونەر كى يان وينەكى راوہستياى ديمەين ترسى و لاسايكرنا ترساندى د جەژنا
قەديسا، قوربانى كپرا مەتبەخى دەيتە ليدان بكپرى هەتا مرنى و هەروەسا
رهفين بو دەر قەى وەلاتى يا دهرهينەر جون كاربنتر.

۹- عەرەبانە: سنيلەك پيشبينيا كارەساتەكى دكەت د ئاھەنگە كا مەزن و هەستا ترسى
دگەل پەيدا دبيت تپكەلى تولقە كرنى و ئەفپينى ژ چيروكا برين دى بالما
ودهرهينەر جون كاربنتر.

- ۱۰ - ده‌ؤ: قرشه‌کی میکانیکی ژیانی لسه‌ر لیفین دهریایی ته‌حل دکه‌ت هیرشین وی بشه‌فی نه دگه‌ل دیه‌مین نه‌ئاسایی و گولله بارانکرن ژلابی زه‌لامین هی‌زا دهریایی به‌ره‌ؤ قرشی دگه‌ل کارتیر کرنین سینه‌مایی ژ دهره‌ینانا جون ولیمز و چیروکا پیتهر بینشلی.
- ۱۱ - قه‌ساجانا تکساس: چیروکا پینج زاروکایه ری‌کا مال به‌رزه دکهن دگه‌ل دیه‌مین سه‌یر و چیقانو کین مللی بشی‌وازه‌کی بینایی و نه‌لک‌ترونی سه‌رنج راکیش یی دهره‌ینهر توپ هوپر.
- ۱۲ - نقشتی: چیروکه‌کا به‌رکه‌فتی یه بشی‌وه‌کی چیقانو کی لدور سنیله‌کی شه‌یتان دگه‌هیتی لده‌سپیک سهر و چاقیت وی دکه‌لن ولدویم‌هایکی سه‌ری وی دزقریت ودچیته ده‌ؤ قه‌شه‌یین کاسولیک و هیفیا وی یا بتنی نه‌وه کو نقشتی وی خلاس که‌ت ژ چیروکا ولیم پیتهر و دهره‌ینهر فرید کین.
- ۱۳ - رابونه‌فا مریا: هی‌رشه‌کا هیستیری یا مریا ژ گورستانا به‌ره‌ؤ مروفا ژ دهره‌ینانا رومیرو بیتسیرف.
- ۱۴ - میه‌فانداریا خوینی: کوزه‌که‌کی ژ روژه‌لاتا نافه‌راست ل مه‌یامی ژنکا دکوژیت و له‌شی وان بکار دئینیت بو زفراندنا خوداوه‌ندین میسری ژ به‌ره‌می دیفید فریدمان و دهره‌ینهر گوردن لويس.
- ۱۵ - سحرا ره‌ش: ژ ته‌رزه‌کی ئیتالی یه چیروکه‌کا سه‌رنج راکیشه‌لدور قوتیین ئیتالی و قاره‌مانا ترسی یا ئیتالی لاسایا زارفه‌که‌را ئینگلیزی بربارا ستیل دکه‌ت ژ دهره‌ینانا داریو ارجنتینو.
- ۱۶ - دهرون: کی‌را قیزیا دهریت د یاساین ترسی ییت نوی ژ چیروکا روبرت بلوک و دهره‌ینهر هچ‌کوک.

- ۱۷ - وینه گر توم: گه نجه کی بیدهنگه ئاره زویا خو یا وینه کرنا فوتوگرافی بئه نجام تینیت نانکو وینه کرنا قوربانین خو ژ ژنکا ده می کوشتنا وان یا دهرهینه ری بریتانی میشیل پاول کو چندنین فلمین دی بیت ترسی هه نه مینا بغداد، نیرگزا رهش و پینا فا سولا.
- ۱۸ - هیرشا دزیکه رین ته رما: فه ژاندنا درندا و دهیناسورا و به قین مه زن و درندین مروفا ژ چپروکا جاک فینی و دهرهینه ر نیکول کیدمان.
- ۱۹ - درنده بی: پول بوریس ریقه به ری خواندگه هه کا ناخویی یا فرنسی یه کو ژنکا خو و ده زگرا خو بکار دینیت بو ره قانندن و کوشتنا زارویه کی بریکا خه نداقاندنا وی د ئافی دا و تهرمی ده افینه دناؤ مه له فانگه ها خواندنگه هی یا دهرهینه ر هنری جورج.
- ۲۰ - بامی: فلمه که تیدا باب به رزه دبن یان دمرن وژنکین وان دبنه کوژهک و زارو کین وان دبنه کهر دگهل چندنین رویدانیت نه خوش یی دهرهینه ر دیفید هاند.
- ۲۱ - ئاره زو: فلمین دراکیولا کو تیدا هاقیبونا مروفا یه تی دیاردیت هه ردوو جه کین سامی و زه لامی بی پی و ژنکا سی ره به ند یا دهرهینه ر تود برو تنگ.
- ۲۲ - فرنکشتاین: ژ چپروکا ماری شیلی و دهرهینه ر کولین کلیف و زرافه کهر بورس کارلوف د ماله کا بترس و تاری و مروفه کی نه ئاسایی.
- ۲۳ - ئاشوبا ئوپرا: درنده بی دناؤ خه ونین نه خوش یی تژی ئازار و ترس د ترساندنا خه لکی دا و تولفه کرنی یی دهرهینه ر روبرت جولیان.
- ۲۴ - توسفیراتو: ئیکه مین فلمی ترسی یی بیدهنگه بی ئیک ژ مه زنتین دهرهینه رین فلمین بیدهنگه ئهؤ دلبیو میرناو، کاره کی ئاشوبی کلاسیکی یه بترسه لدور خوین میژا.

۲۵ - شه‌م‌نده‌فرا لاشوتا: ئيکهمين ديمه‌ني ترسي د گولله بارانکرنا شه‌م‌نده‌فره‌کي
 کو بينه‌ر دبينيته هه‌روه‌کي شه‌م‌نده‌فر دي ژ شاشه‌ي ده‌رکه‌فیت به‌ره‌ژ جمهوري
 ژ ده‌ره‌ئانا هه‌ردوو برا لويس و ئوگست لوميري.

نائين فلما لدويق به‌رواري به‌ره‌م ئينانا وان:

۱	شه‌م‌نده‌فرا لاشوتا	۱۸۹۶
۲	توسفيراتو	۱۹۲۲
۳	ئاشوبا ئوپرا	۱۹۲۵
۴	فرنکشتاين	۱۹۳۱
۵	ئاره‌زو	۱۹۳۲
۶	بامبي	۱۹۴۲
۷	درنده‌يي	۱۹۵۵
۸	هيريشا دزيکه‌رين ته‌رما	۱۹۵۶
۹	وينه‌گر توم	۱۹۶۰
۱۰	ده‌رون	۱۹۶۰
۱۱	سحرا ره‌ش	۱۹۶۰
۱۲	ميه‌فانداريا خويني	۱۹۶۳
۱۳	رابونه‌فا مريا	۱۹۶۸
۱۴	نقشتي	۱۹۷۳
۱۵	قه‌سايخانا تکساس	۱۹۷۴
۱۶	ده‌ژ	۱۹۷۵
۱۷	عه‌ره‌بانه	۱۹۷۶

۱۹۷۸	۱۸ جهژنا قدیسا
۱۹۷۹	۱۹ بیانی
۱۹۸۶	۲۰ میښ
۱۹۸۸	۲۱ زه لاميڼ پشت روژي
۱۹۹۲	۲۲ ژيانا مری
۱۹۹۹	۲۳ هه ليارتن
۲۰۰۲	۲۴ نه ژده هايي سور
۲۰۰۴	۲۵ کاروباريڼ مریا

سینه‌ما عه‌ره‌بی

فلمی مسری (حین میسره) ده‌می نه نورمالتی ژه‌ژاری

و سته‌می ژدایک دبیت

که‌سی هزر نه‌دکر فلمی (حین میسره) نه‌فی لفی دوماهی هاتیه نمایشکرن لهولین سینه‌مایین مسری و هنده‌ک وه‌لاتین عه‌ره‌بی نه‌ف ده‌نگفه‌دانه هه‌بیت، جه‌ماوهر و ره‌خنه‌گر فی فلمی ددانیت فه‌گوه‌استنه‌کا هونه‌ری یا کیم وینه دجوری خودا ژلایی دهره‌یمان و نافه‌روکی.

بو جارا ئیکی بشیوه‌کی سه‌ربخو جه‌ماوهر گازیا هونه‌رمه‌ند (محمود یاسین) فه‌دگیرن (نه‌فه‌یه مسر عه‌بله) ده‌می روندکیت خالد یوسف دبینن نه‌فی نوی دفلمی (حین میسره) دا ده‌می دهره‌ینهر دچینه د کویراتیا تاخا مسری دا و نه‌و تشتی د هناقین وی دا رویددهن بومه فه‌دگوه‌یزیت بی چ گهورین و سه‌خته‌کاری، هه‌تا بینهر وه‌سا هه‌ست دکه‌ت کو یی دنا‌فدا دژیت دنا‌ف‌فان هه‌می نه‌وه‌که‌ه‌فی و جیاوازیان دا. فلم دبینه‌کا که‌تواری خو‌یا دکه‌ت بو جفاکی و ناراسته‌کرنه‌کا مرو‌فایه‌تی و سیاسی یا ویرین بو گرن‌گترین ناریشه و پرسین فی ته‌خا جفاکی مسری نه‌فا خودان ره‌وشه‌نبیره‌کا تابه‌ت و دنالیت ژ پویه‌نه‌پیکرنا حکومی کو شهری هه‌ژاری و نه‌زانیی و بیکاریی دکهن ب

داری هیژین ناسایشا نافخو و بومیین روندک ریژ. فلم چیروکا ژایانا خیرانه کیّ فه دگیریت کو د ههژارییّ دا دژین، کوره کیّ وان چویه عیراقیّ دا کاربکته وییّ دی بیکاره و دکه فیته د ناریشا دا و دهیته زبندانکرن گهلهک جارن. ههروهسا فلم بهحسی دویرئیخستنا جفاکی دکته یا تهخا ههژار کو کهس پویته پیناکته، ههتا حوکمهت ژی بچافیّ گومانیّ بهریّ خو ددهتیّ و وهسا هزر دکته کو ئه و ههمی تاوانبارن و ژ ریّ دهرکه فیتنه شوینا کو ببینیت قوربانیین دویرئیخستنا جفاکی یا سته مکار کو لسهر هاتیه سهپاندن. نه گونهها وایه ئه و ژدایک بوینه ههژار ونه دادوهریه ئه و بهیینه جیاوازکرن ژ تهخیت دی یین جفاکی وبهینه فهدهرکرن و فهشارتن ژ چافا بریکا تابلویین ریکلایما یین مهزن لسهر ریکنن باژیوری دا کهس وان نه بینیت. ژلایه کیّ دیتز فلم بهحسی (دویرئیخستنا کارگیری) دکته کو گروهه کا توندروه پیّ رادبن کو تاخین ههژار بکار دئینن بو ئه نجامدانا کارین تیوروستی چونکی ییت فهدهرن و مهترسدان و کهس ناگه هیتیّ ههتا ناسایش بخو ژی.

فیّ گروپیّ شیانین مادی ییت مهزنین ههین ودناؤ خه لکی دا دژین کو بزهمه ته بهیینه نیاسین. گه هاندنا فان ههردوو تهخین جفاکی هاتیه ئه نجامدان ب زیره کهه کا بهرچاؤ دفلمی دا وده رهینه ری پیشکه شکرینه بدیتنه کا کهتواریّ سیاسی ییّ عه ره بی دخوینیت تایهت ده میّ دیمه نین په قاندنن تیوروستی و هیرشا لسهر بهغدا پیکفه گریددهت سالا ۱۹۹۱ و ۲۰۰۳، ههروهسا دیمه نیّ بهغدا ده میّ دکه فیتنه ژیر دهستیّ ئه مریکیا و دیمه نیّ ههژارین یاریا تاوولیّ دکهن لهجه بجاننیّ ولپشتا وان تهلقریون داگیر کرنا بهغدا نمایشد کهت ، بومه دیار دکته رهوشا جفاکیّ عه ره بی کا گه هشتیه چ راده وییّ مزویل بدابینکرنا ژیارا ، خو ورویدانیت مهزن ئیدی ههستین وی نالقینن وه کیّ لبه ریّ. ههروهسا دهرهینه ر خالد یوسف وسیناریست عبدالرحمن دهستین خو ددانینه لسهر ههمی برینین مسریّ ییت نه و

پاشه روژی د دیمه نی تاخه کی نه ریڅخستی (تجاوز) بهمی ریڅا خه لکی وی بزاقی دکهن
 بژین، هنده ک دچنه دره فله دا بژین، هنده کین دیتز په نایی دبه نه بیهوشکه را وتریا کی.
 د وی تاخی دا عمرو عبدالجلیل دژیت وهروه سا ستیرا سینهمایی سمیه الخشاب کو
 برولی (ناهد) رادبیت نهوا دره فیت ژ ته حرشا زربابی دابکه فیه ددافیت کریتکرنی دا.
 ولدوماهیی دبیته سهماکر وزارو کی وی - نه نجامی په یوه ندیا نه شهرعی - دناؤ گلیشی و
 لسهر گیڅگا دژیت.

قاره مان (عمرو سعد) ژ جیهانا سته می دره فیت بهره ژ پاشه روه کا نه دیار، فلمی خو
 خالد بدوماهیک دینیت بدیمه نی دهیک و باب و کور و نه فی دقیتاری دا به لی ئیک و دوو
 نابین و نانیاسن، وهروه سا هوشداریی دکته دهمه ک بهیت نه فییت مه بینه زارو کین
 جادا. فلم به حسی ته خا هه ژار دکته ژلایی جفاکی و نابوری نهوین دژین د تاخین
 نه ریڅخستی، وئ هه ژی پرسه کا مه تر سیداره گه له ک ناریشین نالوز په یاد دکته کو ناهینه
 چاره سر کون لژیرو کاودانین نابوری بیت فی گاقی، وژوان په یاد بونا زارو کین کهس
 بابین وان نزایت ودگهل بورینا ده می دبه زارو کین لسهر جادا ژیا نا وان جیاواز نینه ژ
 ژیا نا پشیکین بهرزه نه فین لخوا رنی دگهرین دناؤ گلیشی دا.

ب ویوانه کا کیم وینه فلمی (حین میسره) به حسی پرسا وه کهه فیا سکسی لده ف ژنکا
 دکته، هونه رمند غاده عبدالرزاق روله کی کورت نه نجامددهت د پیچ دیمه نان بتنی،
 رولی ژنکه کا نه نورمال دکته دقیت سمیه الخشاب بخاپینیت، نه فا دوماهی قاره مانه کا ژ
 تاخه کا نه ریڅخستی یا هه ژار هاتی، به لی جوانیه کا بهرچاؤ لده ف هه یه دبیته قوربانی بو
 زه لاما کو مه جبور دکهن بیته سهماکر پشتی کو وی کریت دکهن، وب ترانه کرنه کا
 نازار به خش سمیه دبیترته غاده (وه چ نه دیت ژبلی له شی من ته معایا خو به نی، ژنک و
 زه لام) و غاده به رسقا وی ددهت (ما ته تشته کی دی هه یه ژبلی وی).

لدویف دیتنا شلوفه کهر ا و ره خنه گرا دویراتیا گرنګ ئەوا فلمی (حین میسره) پیشکیش دکەت دویراتیا گەشەپێدان و ناریشین ئاکنجیونی یە لباژیری عەرەبی چونکی دەمی ئاکنجیین قاھرە دگەنە (۲۵) ملیون کەس پتر ژ نیفا وان د تاخین نەریخکستی دا (تجاوز) دژین ئەم باوهر ناکەین چ گەشەپێدان هەبیت ئانکو چ پلانین ئاکنجیونی مفا هەبیت و باژیر بخو نایبته جەهەکی هەژی بو ژیانئ ئانکو ناهیتە هژمارتن باژیر ب پێقەرین مرو قابەتی.

کاری هونەری ناریشا (تجاوزا) خویا دکەت ئەفین خەلکی وان لژیر گفاشتنا دژین ودنالن لژیر دویریخستنا جفاکی نەیا رهوا هەتا باژیرین خەلیجی یین دەولەمەند ژ ی ئەو دیارده لده هەبە هەرچەندە بشۆرەکی کیمتر، بەلی چیدیت زیدەبیت لسالین بهیت ئە گەر حکومەت پلانا نەدانین بو ئاکنجیونی و مەشەختبونی کیم بکەن بو باژیرا چونکی گەشەپێدانا دروست ئەو یە بو هەمیا بیت نە پارچەک ل سەر حیسابا هەمیا.

ئەو فلمە دیاردکەت کانی رولی سینەمایێ چەندی مەزنە دژیانا مەدا تایبەت پستی باشقەچونا بەرچاؤ یا دەزگەهین فەکولینین جفاکی ونەرژدیا دەزگەهین ئە کادیمی د چارەسەرکرن باهەتین هەستیار ئەفین پەیوہست ب ئاسایشا جفاکی عەرەبی. گریدانا هژاری و ستەما جفاکی ب تیروری فە نە گریدانه کا هەروہیە، چونکی هەژا و ژینگەها وان جەهەکی نمونەیی یە بو پەیدا بونا تیروری، رویدانیت دار البیچاؤ ل مەغرب و نەر البارد ل لوبنانی گروقیە بوئی چەندی کو پینفی جورئەتە کا وەکی فلمی (حین میسرە) یە دا فان پیرسا ئاراستەبکەن و ئەنجامین وان ل سەر جفاکی عەرەبی دیاربکەن.

هەروەسا فلم بومە دیاردکەت هەرفتننا بهاین جفاکی د وان تاخین هەژار بریکا وان رویدانیت روژانە کو هەستە کا نەخوش بومە پەیەدادکەت ژ کەتواری وان و رهوشا ئەو تیدا دژین. ژبەر وان دیمەنیت نەنورمالتیا سکسی دناؤ فلمی دا، هزرقانی ئیسلامی و ماموستایی کولیکا دار العلوم ل زانکویا قاھیرە عبدالصبور شاھین داخاز کر هەردوو

ئەكتەرا ئەمريكى (ريتا هيوارت) ستيرا جوانى

ريتا هيوارت ژ ستيرين ئىكى بوون لسالين سيها ژ چەرخى بورى ئەقبن نشتەرگەريين جوانكرنى يين زەحمەت ئەنجامداين ژبو گهورينا ديمەنى سەروچاقين خو دەمى دكتور رابووين لژير چاقديريا بەرپرسين كومپانيا كولومبيا بنەنجامدانا نشتەرگەريه كا كەهرهبايى بو مەزنكرنا ئەنيا وى و راكرنا پشكەك ژ پرچا وى زىدەبارى چەند گهورين ديتز داکو ژ كچه كا شەرمين بكەنه ستيره كا جوان وسەرنج راکيش دېوارى سينەمايى دا. ريتا هيوارت نەيا بى بەهره بوو بەلكو سەماكەرە كا ليھاتى بوو ژ بچويكاتيا خو بابى وى (ئيدواردو كانزينو) سەماكەرە كى تايبەتمەند بوو د سەما فلامنكو يا ئيسپانى دگەل خيزانا خو ھاتبوو لوس ئەنجلوس داکو قوتابخانە كا فيركرنا فلامنكو فەكەت كو ژ قوتابيين وى ھندەك ژ ستيرين ھوليد بوون ھەرۈسا باپيرى وى (ئەنتونيو كانزينو) نافدارترين سەماكەرى سەمايىن ئيسپانى يين كلاسك بوو ورولكى مەزن ھەبوو د بەلافكرن وفيركرنا سەما وموسيقا بوليرو ل ئەمريكا ۋە ھەرۈه كى ريتا ديبىزيت (ھيژ د ژيى دوو سالىي دا من سەما دكر... ھەر پشتى سەر پيا كەتيم ئەز فيرى سەمايى بووم) !

لی بہہرہ بتنی بہس نہبوو دا کو کچکا بچویکا نافی وی (مارگریتا کارمن کانزینو) ژ بابی نیسپانی ودهیکا ئیرلہندی بکہتہ ئەکتەر و سہماکەر لہندہک فلماندا. لہورا وی کاردکر لکازینویہ کی لباژیری تیخوانا مہکسیکی چونکی باسایین ئەمریکی نہدھیلا یین بن ۱۸ سالی دا کاربکہن. دگہل کومپانیا (کولومبیا) دەست بریازا خویا ہونہری کر پستی کو بگشتی ہاتیہ گہورین، نافی وی بوو ہیوارت و ہہتا کو سہروچاؤ و پرجا وی و بوونہ ئەگەر بو بناؤ و دەنگیا وی لپاشہروژی! ہیڈی ہیڈی ئەو کچکا شہرمین بوو (مہستین خوداوندنا ئەفینی لئہمریکا) لدویف نفیسینا گوٹارا (لایف ۱۹۴۱) ہہروہسا کومپانیا فوکس ئەو داخازکر بو رولہ کی سہرہ کی دفلمی (خوین و خوین ۱۹۴۱) کو تیدا رولی شاہژنہ کا جوانی دینیت. لہمان سال گوٹارا لایف ہندہک وینہ یین ریتا بہ لافہ کرن ژلای وینہ گری فوتوگرافی (جون موریس) فہ ہاتبونہ گرتن گہلہک کارتیکرنا خو ہہبوو لسہر ژیانا وی یا ہونہری! وینہک ریتای دیاردکەت لسہر تہختی بجلکین نقستنی یین رەش و تەنک، فی وینہی رەنگفەدانین خو ہہبوون تاییہت پستی ہاتیہ چاپکرن وەک پوستر و ہاتیہ فروتن، وپستی ئەمریکا چوویہ دشری جیہانی یی دووی و ہہتا دوماہیکا شہری پینچ ملیون کوپی ژ فی وینہی ہاتنہ فروتن پتیا وان بو سہربازا بوون! (بومبہ کا سکسی یہ) ٹیک ژ وەسفین ئەمریکی یین بہرہ لاف بوون لدور ریتای لی ئەؤ ناخفتنہ بو راستی دەمی وینہی وی ہاتیہ دانان لسہر بومبہ کا ئەتومی ہاتیہ تاقیکرن پستی شہری لسالا ۱۹۴۶.

ژلایہ کی دیت روژنامہ فانی ہونہری بوو نامیرہ کی سہرہ کی د بہ لاقبونا ہونہرمہندا دناؤ جہماوہری دا! پستی ہنگی ریتا رابوو بقارہمانیا چەندین فلما ژوان (چ جارا زہنگین نابی) دگہل سہماکەر و سترانیٹی ناقدار (فرید ئەستیر)، پستی سہرکەفتنا فی فلمی رابوو بقارہمانیا فلمی (کچکا سہر بہرگی ۱۹۴۴) دگہل سہماکەر و سترانیٹی (جین کیلی) و ہہروہسا فلمی (گیلدا) ژدہرہینانا (چارلز فیدور) دگہل (گلین فورد

۱۹۴۶. پشتی فلمی (گیلدا) چندین ناریشه هاتنه دریکا ویدا ویدرهؤ باشقه چوونی چوو وهروهسا ناریشه دگهل کومپانیا کولومبیا پهیدا بوون، پشتی هنگی شوی بنه کنه ری مهزن (نورسون ویلز) کر وفلمهک دگهل نه نجامدا بناقی (خاتوینا ژ شانگهای ۱۹۴۷)، پشتی هنگی په یوندییهک گریدا دگهل میر (علی ئاغا خان) کو یی بژن بوو و بوو جهی ره خنه گرنی ژلایی جمهوری وهندهک روزناما داخاز کر ریتا بهیته ده ریئخستن ژ هولیوود پشتی هنگی شوی ب (علی ئاغا خان) کر به لی زویکا هاته بهردان لی جاره کا شوی کره فه، بقی شیوهی ژیا نا وی ژ ناریشه کی بو ناریشه کا دیتز بوو به لی ناریشا وی یا مهزن مهی فه خارن بوو کو بوویه نه گهر توشی ئیشا (زه هایمر) بیت. لسالا ۱۹۸۷ ریتا وه غه کر ولوی ده می سه روکی نه مریکی رونالد ریگن کو دگهل کار کر بوو هولیوود په سنا وی کر لی تشتی جهی مهنده هوشیی کو رونالد ریگن زی پشتی چهند ساله کا بهمان ئیش (زه هایمر) چوو !

دهرهینهری کوردستانی (مانو خه لیل) وفلمی وی یی سینه مایی (داقید تولهیدان)

دخولا سیی یا فیسته فالالجزیره بو فلمین دیکومینتی ئەوا هاتیه گریدان ژ ۲۳ - ۲۶ نیشانانا بوری ل پایتهختی قهتەری - الدوحه، دهرهینهری کوردی سوری وئاکنجی ل سویسرا مانو خه لیل به شداری کر بفلمی خوبی بهرکهفتی (داقید تولهیدان) و یی زانایه کو ئەو فلمه یا به شدار بوو د فیسته فالال ئیماراتا عهره بی ل ئەبو زه بی. وههر وه کی ههر جار حکومه تا تورکی مایی خو تیکر بریکا بالیوزخانا خول ئیمارات و بفهرمی داخاز کر نیشانانانا فی فلمی بهیته راوهستان بهیجه تا هندی کو دی کارتیکنه کا خراب هه بیت لسه ر په یوه ندیین ههردوو وهلاتان وهندهك هیجه تین دی مینا ئەو فلمه پالپشته بو تیرووی، چونکی نهو تیروور یا بویه هیجه تهك بدهستی رژیمین دکتاتوری خه لکی پی گونه هباردکن هه ر تشته کی به حسی راستیی بکته وهه قذزی قه دهغه کریا بیت بی گومان دهیته گونه هبار کرن ب گونه ها تیرووی.

لهورا نمایشکرنا فی فلمی هاته راوهستاندن لسه ر فه رمانا وهزاره تا دهرفه ل ئیمارات ژ بهر گفاشتنا حکومه تا تورکی. وژ بهر فی چه ندی هه می حییه تی بوون ژ ریکخه رین فیسته قالی و دهرهینه ر وههروه سا ناماده بو یا ژ ی وینه ر ئەوین هاتبوون بتاییه ت ژبو دیتنا

فی فلمی. وهه میا ئەف مایتیکرنا رژیم تورکی یا ره گه زه پهرست ریسواکر و پیکولین وی
بیته بهردهوام له می جهان وده مان بو نه هیلانا ههه تشته کی په یوه ست بکوردانغه
وکیشه یا وان یا مروفایه تی ویا رهوا وقه بولنه کرنا بو چونین دی ئەوین هه فذ دگهل هه زرا
ره گه زه پهرستی د نه هیلانا بیته دیتز.

ههه چهنده ئەو ئاریشین ئەف فلمه چاره سهه ردکته مه زن و ترسناک بن، ما جههک و
وئامیره کی ژ سینه ما و شانویی و تهلفزیونی شارستانی تر ههیه بو چاره سهه رکنا وی
ونه هیلانا وی. لجهی په نابرنی به ره ف توندوتیژی و کوشتن و براندنی؟!

به لی ئەو هه زرا ناعه قلانه ئەوا حکومه تا تورکی لسهه دچیت هیژ یا می ئیخسیری
عهقلیه تا عوسمانی یا کهفن وچه پهل وئه فزو گه لهک پیدقیته ژ گهورینین سهه ره کی
وراسته قینه دا ئەو روپی ژی دهه گه هیته خو بو فه کهن ودا ئەوژی بیته پاره چک ژ جیهانا
ئازاد، به لی بدژایه تیا هونه رهندها وروژنامه نفیسا و نفیسه را،.... مه حاله بیته پارچهک ژ
ئه وروپا ئەوا ریزی ژ مافین مروفی دگریته ههه مروفهک بیت وههروه سا بوچونا بهه رامبهه
ههه چهوا بیت!

بتایهت ئەگهه ئەف بوچونه ئاراسته کری بن بریکا هونهه وئه دهه ب و سهه نتهه رین
گهنگه شه کرنی وخواندنا و دایلوکی.

یا زانایه کو فلمی (دافید توفیدان) بهه ره مه کی سویسری یه سی که نالین تهلفزیونی
به شداری کریه د خهه رجیا وی بهه فکارا دگهل وهه زاره تا روشه نیه ریا سویسری.

وههروه سا دژایه تیا رژیم تورکی یا چه پهل بو فلمی ئەگهه را وی ئەوه چونکی
ههه فسوزی و داخهه ربونا خهه لکی بو خو راکیشایه ههه جهه کی هاتیه نمایشکرن و چونکی
ئهو بو جارا ئیکی و بشیوه کی راسته قینه و بریکا هندهک که سان (کو دبتیاتدا نه کوردن)
بهه حسی کیشه یا ملله تی کورد لکوردستانی دکته، فلم بهه حسی ژایانا گه نهه کی
سویسری دکته (دافید روپلر - کوری سهه روکی دادگه ها فیدرالی یا سویسری بی

پیشوو - ئەوئ نیزیکی شەش سالان لدویش خو (بەهەشتا سویسری) هیلای وچووێه بەره‌ڤ چیاپین کوردستانی ییت بەرز ولویری گەهشتیه هیزین پیشمەرگه‌ی و (خەما کوردی) کره‌ ددلی خودا !

داقید نەهاتیە ژ بنەماله‌کا کورد کو لژیر زولم و سته‌می دا ژیاپیت بەلی یی ژداپک بووی لباژیری (لوزان) بی سویسری یی قەشەنگ د فیلایه‌کا مەزن دکەڤیتە لسه‌ر دەریاچا وی یا جوان. داقیدی هەمی تشیت جوان هیلان لپشت خو و روحا خو دانا سەر دەستی خو وچوو بەره‌ڤ پیشمەرگین کورد و بوو کورده‌کی دروست و دل‌سوز و راستەقینه‌ بەشداریا خەم و خەونین وان دکەت و کاره‌سات و نەخوشیین وان. ئەڤ فلمه‌ بەحسی ژیا نا شەرکه‌رین کوردین قاره‌مان دکەت ل چیا ونوهالان وه‌روه‌سا هەڤدەم دگەل ژیا نا خیزانا خو یا ئاکنجی ل سویسرا و دەیکا وی یا سویسری ئەوا بریاری ددەت تەحەمللا نەخوشیا وزەحمەتی بکەت و ئەو ژ ی بچیت بەره‌ڤ چیاپین کوردستانی دگەل کوری خو دگەل کوردان لکوردستانی.

ئەڤ فلمی سینەمایی بەشداری کره‌ تا نەو دگەله‌ک فیستەڤالا وی داخاز کره‌ بو بەشداری د فیستەڤالا (کراکاو) یا نیڤ دەوله‌تی د بەریکانا فەرمی و پستی کو ئەڤ فلمه‌ هاتیە نمایشکرن هۆلین سینەمایین سویسری نەو ده‌یتە نمایشکرن لچەندین هۆلین سینەمایین ئەمانی! ودی هیتە نمایشکرن لسه‌ر کەنالی تەلفزیونا سویسری یا حکومی بزمانی ئەمانی لروژا ۳۰ ئەیار یا نەو.

روژنامه‌ڤانیا سویسری و ئەوروپی و کوردی گەله‌ک نفیسیه‌ دەبارە‌ی فی فلمی بشپۆه‌کی ئەرتینی... بەلی ل تورکیا ئەڤ فلمه‌ هاته‌ هیزشکرن د میدیا تورکی دا ژبەر چاره‌سەرکرن وی یا هویر بو ره‌وشا شەری یی نەرەوا ئەوی پتر ژ ۳۰ سالان لکوردستانا تورکیا دنایه‌را سوپایی تورکی و ملله‌تی کورد یی ناشتی خواز وی چەک، تانەو تورک ییت سورن لسه‌ر هزرا نەبوونا ملله‌تی کورد ل تورکیا و ژوان قەده‌غە دکەت

هەر مافه كى د بكارئینانا روشه نیری و زمان وداب ونه ریتین خو هه رچه نده كو هژمارا
كوردان لكوردستانا توركیا پتر ژ ۲۰ ملیون كهسانه !

ئه ؤ فلمی جیهانی وبریکا په یوه ندیكرنا فی گهنجی سویسری بشوره شا كوردی چه ندین
پرسیارا ناراسته دكه تن مینا: چ وهل گهنجه كی سویسری دكه ت ژ خیرانه كا زهنگین
وناقدار وهلاتی خو بهیلیت وبگه هیته شهركه رین كورد دشه ره كی چ مایی وی بی
ناچیت وچیدیت تیدا بهیته كوشتن ؟ ئه ری ئه وی دافید دكه تن مینا شوره شكی رین
جیهانی یه ییت كهفن وه كی لورد بیرون و جورج ئه رویل وئرنست همنگوای وهوشی
منه ولدوماهیكا وان چی گیفارا ؟! ئه فاژی شهر دكر دژی دكتاتوریا ل ئه سپانیا وپونان و
ئهمریكا لاتینی ؟!

ئه ری ئه وی دافید باوه ری بی كری تشته كه ژ خه یالی یان خه ونه یان راستیه ئه و چ
سنوره دناقبه را تیرور و بهرهنگاریا ره وا بو ملله ته كی بی بهش ژ هه می مافین مروقایه تی
ئه وی ئه خودی بی بهخشین ؟!

چه وا ملله تین بن دهست دی شین بمافین خو شادین دسه ره بهستی و سه رخوبونی
ونافاكرنا خویه تیا خو ؟!

ته کنیکا 3D یا نوی و پیشکته فتی سینه ما جیهانی و شوره شا هژماره یی

به رهه مئینانا فلمین سینه مایی لچه ندین دهوله تین جیهانی به رهه فلمین موجه سه م و فلمین سی دویراتی چوینه ودیبت نامیرین ته لفزیونی یین نوکه وهتا نامیرین هه فچه رخ ژی ژوان نه مینن، چونکی سینه ما پاشه روژی دی بتنی داهینانی د بوارئ وینه بی موجه سه م داکهت وئه فروکه ته کنیکا وینه بی سی دویراتی بومه دسه لینیت کو ناهیته بکارئینان بتنی بو کارین بازرگانی یان هولین نمایشا یان هولین سینه مایی به لکو هه می کس دشیت مفای ژی وهرگرن.

وهروه سا شوره شا هژماره یی (الثورة الرقمية) به رهه گهلهک بواران چوویه مینا نامیرین ته لفزیونی کو ئه فروکه دهینه دیزاینکرن بشیوه کی بگونجین دگهل ته کنیکا (3D) ههروه سا چه ندین هولین سینه مایی لجیهانی هاتینه گوهارتن دا بکیربین بو نمایشکرنا فان جوره فلما ودینتگافه کا بهرچاؤ دا بمره ما نویکرنی و بلندکرنا ریژه یین به لافکرنی هندهک روژنامه یین ئه لمانی رابوینه بچاپکرنا هژمارین خو بریکا بکارئینانا ته کنیکا نمایشا سی دویراتی دا خوانده فان بشیت سه ره ده ری دگهل بکته بجوره کی لفینا ئیفتیرازی دویر ژ ریکین کلاسیکی یین به لافکرنا روژنامه فانی وهروه سا شوره شا

هژماره یی گه هشتیه بواریڼ دیتز مینا فیدو گیمما و بهرنامین کومپوتهری و ساللا ۲۰۰۹ ی دهسپیکهک بوو بو فی چهندی ل ستودیویین هولیود بریکا بکارئینانا ته کنیکا سی دویراتی وچهندین فلم هاتینه بهرهمئینان مینا فلمی (ئهفاتار) و (ئهلیس د وهلاتی عه جیبیا) کو گه هشتینه ناستین گهلهک بلند د وینه کرنا موجهسه م و پیشکهفتنا ته کنیکی د سینهمایی دا لسه ر حسیابا نافه روکی هونه ری و نه ده بی بی کاری سینهمایی و ژبه ر هزا خه لکی بو فلمین (3D) سازیین چیکرنا نامیرین ئه لکترونی ژی ته کنیکا سی دویراتی کرینه د نامیرین تله فزیونی دا داکو بینهر بشین ته ماشه بکه نی دمالین خوڤه زیده باری هولین سینهمایی. پاشه روژا سینهما جیهانی وه سا خویا دکه ت کو داب ونه ریتین سه حکرنا تله فزیونی دی هینه گهورین وئه فروکه داهاتین فلمین وینه گرتنا کلاسیکی به ره ف کیمبونی دچن د ده مه کی دا ستودیویین هولیود خو ناماده دکهن بو بهرهمین مه زن لدویف وینه کرنا بته کنیکا سی دویراتی.....!

ئه ف وهرزی سینهمائی بی هافینی چهندین فلمین موجهسه م بخوڤه دیتن مینا فلمی (زهلامی ناسن) د پشکا خویا دووی دا و فلمی (روبن هود) و (سولت) و (خارن - نقیژ - ئه فینی) و (سیار و روژ) زیده باری هژماره کا زورا فلمین ئه نیمیشین بین هاتیه ئه نجامدان ب ته کنیکا سی دویراتی مینا (شریک هه تا هه تا) و (چیروکا یاریه کی) و (ریزی لمن نه گره) هه تا کو هندهک فلم ژ جورئ فلمین خیرانی یان فلمین ستران و سه مایی کو گهلهک داهات نینن بریکا بکارئینانا ته کنیکا (3D) شیاینه ملاملانی یه کا بهیز بکه ن وه کی فلمی (بازده) کو پتر ژ (۵۸) ملیون دولارین ئه مریکی کومکرن لسه ر ناستی خومالی بتنی!

ژبو تیگه هشتنا فی ته کنیکی دقیت چه وانیا بهرهمئینانا سی دویراتی تیگه هین داکو چاقین مروقی ببینیت چونکی هه ر مروڤهک سه حته که ته هه مان دیمه ن به لی بکوژیه کی جیاواز و ته کنیکا (3D) ئیعتیما دکه ته سه ر هزرا سه ره ده ری دگهل هه ر چافه کی

بشيوه كې جوډا.. ډاكو چاډ كويراتيا كه رستي دبنيټ وهربگريت وميشك رابيت بليكدانا ههردوو وينهيا دگهل ئيك، وژلايې خوځه تيگه هشتنا ههستي كاردكته بو پيداكرنا شيوهي سې دويراتي وههروهسا لايه نه كې ديتر ژي هديه بو پروسه يا ديتي دبيزني (استقطاب) نانكو خرځه كرنا هه ژاندين پيلين رونا هيې دئيك ناست دا وبكورتې - ته كنيكا سې دويراتي رادبیت بوينه كرنا دوو وينا دئيك ده مډا بريكا بكارئينانا دوو كاميرين بره خ ئي كفه ژبو وينه كرنا هه مان دېمن ژ دوو كوژين جياواز بهه مان ته كنيك يا چاځي مروځي كار پيدكته ولده مي نيشاداني شاشه رادبیت بنمايشكرنا دوو كه فتنين جياواز يين وينه ي بشيوه كې لدويځ ئيك وبله زاتيه كا مه زن وبهرچاځكه كا تايه تمه ند بفلته ري رونا هيې كاردكته وناهي ليت چاځه ك يې چاځي ديتر دبنيټ ببنيټ وهه رچه نده گه له ك هزر دكهن كو تاقيك رنا (جيمس كامرون) يا ئيكي بوويه ژ جورې خو د بهر هه مئينانا فان فلما به لي ديروكا سينه مايې چهندين بزاځ هه بوينه بو فان فلما ن كو ده سپيكرينه لسالين پينجيا وسه ركه فتنه كا بهرچاځ بخوځه ديتيه لسالين هه شتيا ونوتا ژ چهرخي بوري وگه هشتينه گوپيتكي بنمايشكرنا فلمي (نافاتار) وگهورينين لدويځدا چينووين د پيشه سازيا سينه مايې دا لجهاني.

وهندهك بسپورا راپورتهك ده ركويه تيدا ديار دكهن كو نه ؤ جوره نمايشا سينه مايې هاتيه زانين لسالين شينستا به لي ژبه ركو بوويه نه گه ري ئاريشين ته ندروستي بو كه سين حازر بووين دنمايشكرني دا له ورا هاتيه دويرئينخستن به لي پشتي هنگي جاره كا دي هزرا سينه ما سې دويراتي زفره فته دگهل ده سپيكا في چهرخي. وئه فروكه چهندين ره خنه هه نه دژي سينه ما (3D) وئاريشين ته ندروستي يين چيدبن ژ بهرچاځكين موجه سه م وه كي سه رئييش و ئيشانا چاځا! چونكي فلمي سې دويراتي وينه كې وه همي پيشكيشي چاځي دكته و ميشك وهردگريت ولده مي چاځ رادبیت بخواندنا قه باري نوي ميشك مژويل دبیت و دوه ستييت دځي پروسې دا و دبیته نه گه ري سه رئييشاني...! به لي سينه ما جيهاني

ڪو هدرگاڻو برفاني ڊڪٽ تشتي نوي پيشڪيش بڪٽ لقي ڊوماهي رابوويه ب
 پيشيخستنا بواي نمايشڪرنا سي ڊويراتي ويريڪا هندڪ بسپورين شاهزا ڊبواي
 ته ڪنيڪا هڙمارهه بي ڊا... وشيايه هندڪ شاشين موجهه سم پهيدا بڪٽ بي ڪو پيشي
 بهرچاڻڪين تايهت بيت! نه وڙي بريڪا بڪارئينانا وينه ڪرنا فلما ب ۱۲ ڪاميرين تايهت
 ههر نيڪ ڙوان ڊويراتيه ڪا ڊيار ڪري ههيه ڊ وينه ڪرنا وينه ڪري وئنه ڙي ڊبيته نه گهر بو
 ڪيمڪرنا رهخنا ڊڙي سينه ما سي ڊويراتي وڪار دهيهته ڪرنا بو پيشيخستنا في بوچوني
 ڊاڪو بگههيهته ناستين بلند ڙ هوپري و پيشڪهفتي، ته ڪنيڪا (ئيماس ڪس Imax) يا نوي
 بو نمونه ڪارڊڪٽ ب پينچ ڊويراتيا نانڪو ڊوو ڊويراتيڻ ڊيتر زيده ڪرينه ڪو تيڊا
 ڊشيانڊايه ڪورسيڪ بهينه لڦانڊن و ڊهرڪهتنا بيهنا و ڊهنگا وهيرا باي و باروفا و نهڦهڙي
 پتر واقعيهتي دهته پروسا ته ماشه ڪرني و ڊهم بورانڊني.

ژ ئه رشیفیٰ فیسته قالا - کان - یا سینه مایی یول ... ریک فلمیٰ سینه مایی یی کوردی - تورکی یی دهنگه دای لجهانیٰ

یهلامز گونای نافه کی کوردی - تورکی جهی سهرنج راکیشانی بوو د فیسته قالا کان یا سینه مایی لسالا ۱۹۸۲ی، یهلامز بی داخاز کری بوو ژلایی حکومتا تورکی شه چونکی ژ زیندانی ره فی بوو.. و ئه نترپول لی دگه ریا و بریارا ده ستگیر کرنا وی وزفراندنا وی بو تورکیا ده رئیخست بوو...! سهرجه می حوکمین لسهر وی بیوونه..سه ت سال! له ورا بابته یی چونوا فلمی وی (یول) بو نافه به ریکانا فه رمی کاره کی نهیئی بوو! ههرچهنده ئهلامز - دگهل فی چهندی نه بوو و بو وی نه خهم بوو.. تایهت ئه وی داخاز کری بوو بو سه ت سال.. و بو وی نه گرنگ بوو ئه گهر کیم بن یان زیده بن !

و دبیت: ئه ز مامه دزیندانی دا بو ماوی ده سالان.. ژ بهرکو ئه ز یی راست و دروستم بووم د را و بو چونین خودا و من ره خنه لسیسته می حوکمرانیی دگرت.. و ئه ز پیشینی دکهم ره صیدی سالیین زیندانی یین من زیده بن پشتی فیسته قالا کان !!

فلمی ریځ یی کوردی - تورکی یی ئیکئی بوو ژ جوری خو کو روناھیی دئیخیته
سهر پرسا کوردی لکوردستانا تورکیا، ودهرهینه ری فلمی رابردویه کی بهر فرهه هه بوو د
نقیسینا سیناریوی دا له ورا هه رگاؤ زیندان د بهندا وی بوو چونکی وی بناشکرایي را
وبو چونن خو دهر دبرین دنقیسینن خودا... نانکو راستی خویادکر... و ئیش وئازارین
بسهری ملله تی کورد دهاتن لکوردستانا تورکیا فه دکولان.. له ورا ژيانا وی دنافه را
زیندان و گرتیگه ها و ئازادیی دابوو. فلمین دهرهینان بهری نوکه ناؤ و دهنگه کی مهزن
بو ئینابوون و لپیشتیا دهرهینه رین دهوله تین جیهانا سیی دهات...!

پشتی هه ر فلمه کی چه ندین سال دبوراندن دزیندانی دا! پینج جارا سیناریویا فلمی -
یول - نقیسی وگه له ک گهورین تیدا کرن داکو چاقدیری لسهر رازییت و دزیندانی دا
رینمایي ددان و وینگرنا فلمی بریقه دبر!

- یه لماز گونای - شیا دچهند ساله کین کیمدا جهی سینهما تورکی دناؤ سینهما
جیهانی دا بکته وشیا بیته جهی سه رنج راکیشانی ل (کان) و نیقا خه لاتا مهزن
بده سته ئینا هه رچنده گه له کا هزر دکر ئه فه دی بیته ئه گه ری تینکدانا په یوه ندیا دنافه را
تورکیا وفره نسا!

فلمی بهری ده سپیکا بهریکانی بروژه کی بتنی به شداریا خو راگه هاند د بهریکانی دا
داکو دهریقی نه دهنه حکومه تا تورکی فلمی براوه ستینیت یان خو نه رازیکته دژی
دهرهینه ری!

- یه لماز گونای - بو دهمه کی کیم هاته ئازاد کرن ژ زیندانی لسالا ۱۹۸۲ی
ولشوینا بزفریته فه زیندانی ره فی دهرقه ی وه لاتی!

یه لماز گونای دهیته هژمارتن ئیک ژ نافدارترین سینهما فاین کورد لتورکیا کو دست
بکاری سینهمایی کریه لسالا ۱۹۶۰ی وه ک ئه کتهر... پشتی هنگی بوویه نقیسه ر
وده رهینه ر و به ره فانی ژ دوزا ملله تی خو کریه بریکا فلمین سینهمایی!

گفاشتنا يهلماز گونای زیده‌بوو لسهر ده‌سته‌لاتا تورکی له‌ورا هاته زیندان‌کرن لسالا ۱۹۶۲ ی بو ماوی دوو سالا بتوهمه‌تا نفیسینا هوزانه‌کی پالپشتیا شیوعیه‌تی دکه‌ت پستی هنگی هاته زیندان‌کرن لسالا ۱۹۷۲ ی بتوهمه‌تا هاریکاریا قوتابین کورد بین دژی حوکمی تورکی وهاته به‌ردان لدویف بانگه‌وازه‌کی ژلایی سینهمافانین جیهانی‌فه.

به‌لی یهلماز گونای جاره‌کا دی زفریه‌ژ زیندانی بسزایا ۱۸ سالا بتوهمه‌تا گولله باران‌کرن دادوره‌کی، لوی ده‌می ده‌ره‌نری جیهانی - ئیلیا کازان - سه‌را وی دا لزیندانی سالا ۱۹۷۸ ی وداخازا نازاد‌کرن وی کر لی ده‌سته‌لاتین تورک رازینه‌بوون به‌لی هیلان کاری خو بکن دنا‌ژ زیندانی دا ولویری سیناریوین خو دنقیسین و نه‌ده‌فلمه ده‌ره‌نینا دزیندانی دا!

فلمی وی (دورژمن) هاته نمایش‌کرن به‌ری هنگی لفیسته‌قالا به‌رلین یا سینهمایی لسالا ۱۹۸۰ ی وفلمی (که‌را په‌زی) لسالا ۱۹۸۱ ی وهاته نمایش‌کرن لفیسته‌قالا نیوده‌لی یا سینهمایی لسالا ۱۹۸۱ ی وخه‌لاته‌کی نیفده‌وله‌تی بده‌سته‌فئینا وره‌خنه‌گرا نه‌و هژمارت ده‌ره‌نریه‌کی گرنگ د سینهما جیهانی دا وه‌روه‌سا فلمی (رئیک) دو‌ماهیك فلمی وی بوو کو نه‌نجام‌دای دزیندانی دا!

یهلماز گونای بو چیروکا خو پینج که‌س هه‌لبژارتن ژ زیندانی کو دگه‌ل وی ژیا‌بوون.. وچیروکین بچویک وئاسایی دانه‌ده‌ر ئیک ژوان.

نه‌ده‌ پینج که‌سه زفرینه‌ژ ژیا‌نا خو یا ئاسایی دنا‌ژ کاودانین جفاکی و ئابوری و سیاسی بین سه‌خت! وقی فلمی ته‌که‌ز کر لسهر سی ژوان... نه‌و ژ زیندانی ده‌رکه‌تن به‌لی چوونه دزیندانه‌کا مه‌سه‌ژدا! نازاد‌کرن وان بو ماوی حه‌فتیه‌کی بوو بو سه‌ردانا مروفتین خو به‌لی بی ئیکی ده‌هینه‌ده‌سته‌گیر کرن ژبه‌ر کو چ ناسنامه فئینه‌بوون وده‌هینه‌ده‌ ژفراندن بو زیندانی وین دپتر به‌رده‌وامی بژیا‌نا خو یا نوی و یا بزجه‌مت له‌مان ده‌مدا دکهن! هه‌مه‌بری هه‌فدژین ژیا‌نی بین روزانه ژ داب ونه‌ریتین که‌فن و یاساین نه‌روه‌وا کو تیدا بی

بهیژ بی بی هیژ دکوژیت و خوین تژی جاده و کولاناندبوو و مروڤ بی بها و بی ناسنامه یه و بهایی وی دهیژا ویدایه ههروه کی گیانه و هرا. وئینه تین پاکژ چ هه بوون نینه! و هه ڤرکی له می جهانه دناڤه را هه می مروڤاندا...

دهرهینه ته کهز لسه ر ئیک ژوان دکهت کو سه را مالا خو ددهت و پشتی برینا ریکه کا دریژ دناڤ به ڤری دا.. دزانیت ژنکا وی خیانه تا وی یاکری و مروڤین وی بریارا سجنکرنا وی ددهن به لی نه وی و کوری خو به ره ڤ خانیه کی ڤه ده ر دبهت له چیا ی.. به لی ژنکا وی ته حه ملا سه رمایی ناکهت و بریڤه دمريت و له ورا نه وژی بریار ددهت بزڤرینه ڤه زیندانی!..

چاره نفیسا وی چیت نینه ژ هه ڤالین وی کو نه وژی هه مبهری نه خوشیین ژیا نی دبن....

فلمی (ریک) گه شته که دناڤ تورکیا دا بخو... ڤه هر.. ئیش وئازار... تورکیا یا دژیت لژی ر حو کمی ڤاشی.. گه شته که بو گه ریانی لدویڤ راستیا مروڤی کورد بی دژیت لژی ر رژیمه کا ڤاشی یا سته مکار.

- یه لماز گونای - نه ڤیت بینه ر بکه ته گری به لکو دڤیت بینه ر ئیش وئازارین مروڤی کورد ل تورکیا بینیت و هزرا خو تیدا بکه ت...

گونای هژماره کا باشین پیکهاتین هونه ری کومکرن دڤلمی خودا زیده باری موزیکا وینه گرتنی کو گیانه کی کوردی و روژه لاتی پیڤه دیار بوو دگهل هه وارین نه کنه را د رولین مروڤایه تی یین بهرچاڤ!

وینه یی مروڤی ژنکا وی دمريت لسه ر چیا یین کوردستانی و هه وارین کوری یین بهرزه دناڤ به ڤری دا..

- کولم - دبیژیت مروڤی کورد نه شیت بکه ته هه وار دڤلمی دا چونکی شیانا وی بو هه وار کرنی نه مایه و نه شیت ده برینی ژ نه خوشیین ژیا نا خو بکه ت!

ههفرکیین خویناوی دناقبهرا بنه مالا لده فهری هه می خهونین مروقی ناسایی
بدوماهیك دئینن !

گونای به شداری دپتر ژ سهت فلمین تورکی دا کریه بدریژاها نیف چه رخی،
لگونه کی کوردی یی بجویك ژدایك بوویه لده فهرا ئه دهنه یا تورکی بابی وی جوتیار
بوو ب کریا روژانه کاردکر لده ف خودانین ئه ردی وهندهك جارا شریناهی دفروتن به لی
سوزدا یه لماز بخونیت ب چ ئاوایه کی هه بیت.. له ورا دهین کرن داکو یه لماز به چیه
زانکویی و دوو سالا به رده وام بوو وپشتی هنگی یه لماز چوو پایته ختی دا لویری کارکته
دگهل خاندنا زانکویی ولده سپیکی لکومپانیه کا بجویك کارکر یا دابه شکرنا سینه مایی
ویه لماز بو چهن دین سالا فلم دبرنه گوندا ولویری نمایش دکرن وژ نیزیک حهز و
ئاره وزین خه لکی هه ژار دزانین !

هیمما و نهیتی و تشتین بساناھی و زه حهت کرنه دفلمی (ریك) دا بشیوه کی داهینهر!
فلم گه شتا گهریانی لدویف راستیی یه یا مروقی کورد ئازاد دکته ژ دکتاتوریه تی
وسته مکاری له ورا دینین ئه و گریدانه کی چیدکته دناقبهرا گه شتا سجنیا و
شه مهنده فری بریکا مونتاچه کا هه ستیار و داهینهر !

بینهر هه ست ب گه شتی دکته... ولدویف ریکی دگهریت و فلم بدوماهیك دهیت
بشیوه کی نه ئاشکرا ژهر ئاسته نگا به لی شه مهنده فهر به رده وامیی بریکا خو ددهت و ریك
بدوماهیك ناهیت و مژ له می جهایه.. نه ف هیلین ناسنی یین شه مهنده فری هه مان ناسنین
زیندانی و گرتیگه هانه ل تورکیا کو لپشت وان هیقی و خهونین مروقی کورد به رزه دبن
کو سه ره رهای هه می ئاسته نگا بزاقی دکته ریکا خو بکته داکو روژه کا نوی بهه لیت
لسهر ملله تی کورد...!

فلمی - ریك - بیهنه کا کوردی یا بهیژ تیدا هه یه دناقبهرا ههر دیمه کی ودیمه نه کی
دا... بیهن و تاما کوردی تیدا یا ئاشکرایه له ورا هاته قه دغه کرن لتورکیا. یه لماز گونای

كى خه لاتی ئوسكار وهرگرت؟

ل ئه مريکا ناههنگا خولا (۷۹) ى يا به لافکرنا خه لاتين ئوسکار له يفا بوري ژلايى
ئه کاديميا زانست وهونه ريي قه بدوماهيك هات وخه لات بقى شيويه هاتنه به لافکرنا:
فلمى (بي مشهخت دبن the departed) چوار خه لات وهك باشترين (فلم
وسيناريو ومونتاز) بدهست خوڤه ئينا ديسان دهرهينهرى فلمى ژى (مارتن سکورسى)
خه لاتی باشترين دهرهينهر وهرگرت وسهرکهفت لسهر ههفرکين خو کلينت ئيسود
بفلمى (گوتارين ژ لوجيما letters from lowgim) وستيفن فريدز بفلمى (شاهزن
the queen) و بول غرينغراس بفلمى (يونائتد 93 united) وئه لغاند و غونزاليس
ئينيارتيو بفلمى (بابل babel) ده مى (سکورس) چوويه لسهر ده پي شانويا کوداک
سوپاسيا خو دهربرى بو هه فالين خو بين دهرهينهر ئه وين سهرکهفتنا وى بو خه لاتی
راگه هاندن و دوپاتکر کو فلمى وى ژهه ژى خه لاتی بو ژبه ر کو وى ئه ژ چهنده دچاقين
بينهران دا دزانی.

(فوريست وایتاکر) ئوسکار وهك باشترين زارڤه کهر بفلمى (دوماهيك پاشاين
ئوسکه تله ندا the last king of Scotland) وهرگرت وسهرکهفت لسهر
ههفرکين خو (بيتر ئوتول) و (رايان گوسلينغى) کهنه دى وهردوو ئه مريکيا (ويل سميت
وليوناردو دى کابريو) وخه لاتی ئوسکار وهك باشترين زارڤه کهر نافرته (هيلين ميرن)

وهرگرت بزرافه کرنا وی یا زو باش بفلمی (شاهژن the queen) وسهرکهفت سهر زرافه کهرا ئسپانی (بنیلوبی کروز) وهردوو بریتانیا (جودی ونتش و کیت وینسلت) و (میریل ستریا) ئهمریکی وهیلین میرن ی سلافه کا تابهدت بو شاها بریتانیا (ئه لزابیتا دووی) فریکر چونکو برولی وی رابو دفلمی دا وگوت کو (ئیلزابیت نافره ته که خودان ئهرکه و ئهفه بو ده می نیف چهرخی یه مودیلای پرچا خو پاراستیه). خه لاتئ باشترین زرافه کهر برولی نافجی (نالن ئارکین) وهرگرتن بفلمی (شاه ژنا جانا سنشاینا بچوک) وسهرکهفت بهرامبره (جاکی ئیرل هالی و جیمون هونسو وئیرید میرفی ومارک والبرغ) ی (جنیفهر هدسون) وهک باشترین زرافه کهرا نافرهت برولی نافجی بفلمی (کچین خه و نون دبینن) خه لاتئ ئوسکار وهرگرت و هاتبوو ژنگرتن بو که ساتیا رو لی (ئیف وایت) دنافهرا ۷۸۲ ههلبژیرا دا و باشترین فلمی بیانی خه لاتئ ئوسکار بو فلمی ئهلمانی (ژیانا که سین دی) دهرکهت بابه تی فلمی لدور دوماهیک سالین دهسته ه لاتا شیوعیا ل ئهلمانیا بو و ژ ههژی گوتئ یه ئهفه ئیکه مین فلمی رومانی یه دهرهینهر (فلوریان هنگل) دهرهینان دکهت.

باشترین فلمی دیکومینتی (راستیا دل گران) خه لاتئ ئوسکار بدهست خوئه ئینا یا دهرهینهر (ئال غوری) جیگری سهر وکی ئهمریکا یی بهری و بابه تی فلمی لدور خو پاراستن ژ بلنذبونا گهرماتیا نهردی دیسان فلمی (بالنده بین بهتريک) نهف ساله ژئ ئوسکار بدهست خوئه ئینا و سالا پار ژئ فلمی (کاروانی بالندين بهتريک) وهک باشترین فلمی دیکومینتی بدهست خوئه ئینا یوو. و فلمی مه کسکی (بهرزهبونا بانئ pan labyrinth) دوو خه لاتئ ئوسکار وهرگرتن وهک باشترین (دیکور و مکیاژ) ولدوماهیئ ئوسکار بو کورته فلمی (چيروکهک ژ قانا روژ ئافا) دهرکهت ئه وژی کومیدیه کا میوزیکی یه لسهر دژاتیا خوارنگه ها ئیسرائیلی و خوارنگه ها فهله ستینی بوو لسهر فی دژاتیی ژئ ئه فینی دنافهرا زارو کین ههردوو خوارنگه هان دا پهیدا دبن.

به‌شیّ دوویّ

فوتوگراف

وينه يي فوتوگرافي پيشه يه كي گرتي يه يان زي داهينانه كا قه كرى يه ؟!

لده سپيكن ناشراكرا كونا كاميري لسالا ۱۸۳۹ ى و تا نهو، وينه يي فوتوگرافي بزاڤ
كريه ژبو سەلماندا هەبوونا خو يا كاريگەر و بەرچاڤ ديارين داهينانا كلاسيكي دا مينا
هونه ريت ديين شيوه كاري وشيعر و موسيقا و ئەدەب !

لده سپيكي هەلوسته كي نيگه تيف هەبوو ژلايي خودان پيشه يين كلاسيكي دەر هەقي
كاميري و ددانه نياسين وهك ناميره كي سار و سنوردار ونه داهينه ر هەتا كو گه هشتيه وي
را ده ي هاتيه دەر ئيخستن ژ پەيمانگه ها (ئەپوللو) كو دهاته هژمارتن وهك كوما را داهيناني
لوي ده مي، هەروەسا شاعيري فرەنسي يي نافدار (بودلير) ئەو دەرمارت وهك پەنايه بو
هونه ر مەندين نەسەر كه فتي ده مي گوتي (پيشه يا وينه گرتنا فوتوگرافي پەنايه بو هەمي
هونه ر مەندين نەسەر كه فتي و تەمبەل ئەقيت چ بەهره لده ژ نه ويچينا بريت كاري خويي
هونه ري خو ئەنجام دەن) هەروەسا تەكەز كر كو وينه گرتنا فوتوگرافي رادبیت بئەر كه كي
سەر هە كي دخرمه تکرنا زانست و هونه را نانكو خزمە تا چاپر كرنی و كويپكرني دكەت كو
نەپيشي چ داهينانه نه! بەلكو پيشي يه لسەر هەفالينيا ده قين ئەدەبي بكن، ديسان
(براكمان) پسيار دكەت ئەري وينه گرتنا فوتوگرافي هونه ره ؟! ئەز باوهرنا كه م. داكو

هوندر هديت دقيت كار ژ دهستين هوندرمهنده كيّ برهه مئينه ر د نيگاري دا دهر كه قيت .
 (بارتبه) ديژيت وينه جياوازه ژ نيگاري چونكي كاره كيّ تومار كرنى يه فالايه ژ چ ناماژا،
 بريته ژ خزمه تكاره كيّ دلسوزى سروشتى . نهو ديمه نى تومار دكهت بشيوه كيّ ميكانيكي
 وتومار كرنا ميكانيكي كاره كيّ پيشه يى يه ، بتنى دمينته لسهر له قتا فوتوگرافي يا هوندرى
 ژ كه توارى برده ست . به لى نيگار بريته ژ ناماژه وهيمايين نه سروشتى ناماژه ددهت بو
 هه بونو تشتا !

ههروه سا (شامينلورى) ناميرى وينه گرنا فوتوگرافي دهژمارت بى روح ودگوت
 وينه كيّ هدر مينا بى ره سدن دبه خشيت ونه ژ بزافه كه بو تيكهه لكرنا پيشه سازى
 وهوندرى ، نهفه تشته كيّ ره تكريه بنسبهت وي وهوندرمه ندين شيوه كارى چونكي
 پيشه سازى ، وه كيّ نهو دينيت ، دقيت بمينته لجهى خو وچينايت چ جارا بهيته وهر گرتن
 لپه يمانگه ها (نه پوللو) بى ته رخانكرى بتنى ژبو خزمه تكرنا هوندرى گريكي ورومانى .
 ژلايه كيّ ديقه هژماره كا نيگار كيش وشاعيرو ونه ديب وموزيكفانا برهه فاني ژ وينه بى
 فوتوگرافي كر ژوان نيگار كيشى نافدار (ديلاكروا) كو ته كه ز كرى وينه گرنا فوتوگرافي
 پتره ژ كويكرنى بهلكو نهو خوديكا تشتا يه . ورده كارييت دناژ نيگارا ناسايى دا نه هينه
 بينين ودپشت گو هه افيتيه بناشكرابى ديار دكهت بريكا وينه گرنا فوتوگرافي وژنه گهرى
 رامانين فان ورده كاريا هوندرمه نند دگه هينه زانينا دروستا نفاكرنا تشتا ب سيبه ررونه اى
 راستيا خو يا ته فايى دپاريزيت د وينه بى فوتوگرافي دا ، نانكو ب پله يا ره قى يان نه رميا
 وان . دقيت نه م ژيرنه كه ين وينه گرنا فوتوگرافي هاريكاريا مه دكهت د فه ديتنا نه يين
 سروشتى و وهر گيرانا وان بهلكو هندهك ته كه ز دكهن كو وينه گرنا فوتوگرافي سهلمانديه
 ژ ده مه كيّ دريژ كو شيابه سروشتى پوخته بكهت وبگهوريت وبسانه اى لى بكهت
 هه روه كيّ دنيگار كه قالين زه بيتى يان نافي يان په يكه رى يين چاپكرى و كولاى وگروفا

ڦي ڇهندي ڙي وينديين (مان ري) و قوتاجانا (دادا) سهلمانديه ڙ سالا ۱۹۲۲ کو وينه گرتنا فوتوگرافي نه دووباره کرنه کا حهرفي يه بو سروشتي.

وينديين (موهولي ناجي) نهڦين لسالا ۱۹۲۶ هاتينه وهرگرتن شيوازه کي سوريلي وگهورينه کا ناشوبي بو که تواري پيڻه دياره. نهڦ بوچونه دناقبره لايهنگر ونه لايهنگرين وينه گرتنا فوتوگرافي وهل کارمندنين د بواي وينه گرتنا فوتوگرافي دا ډاکريه بزافه کا بهردهوام و رڙد بکهن بو ليڻگهريان و نويوني دته کنيکيت وي وکاردکهن ڙبو پيشيخستنا وي ودهرئيخستنا وي ڙ تيڻگه هي هونهري ناميري بي ساريان پيشهيا يان هونهري پراکتيکي وئارهزو هه بويه بگههنه هولين نمايشکرنا هونهري شيوه کاري بهه مي باوهري ڦه و ههروهسا هه ڦرکيا هونهرين کلاسيکي بيت دي لسهر نه رک وکارين وان وپشتي هنگي سهلماندا شيانين خو بو داهينان ونويکرن مي نا ههر هونهره کي ديتر. دراستي دا نهڦروکه کارواني وينه گرتنا فوتوگرافي لڦي ناستي نهراوه ستيايه ڙ دهسپيکي و تا نهڦروکه چونکي روڙ ناچن نه گهر تشته کي نوي بومه خويانه کهت. داهينانا راسته قينه نه بتي بو ريکين کلاسيکي يه بهلکو بهه مي ريکيت نوي بيت بهردهست دهپته بدهستقدينان نه گهر بههروهيه کا راسته قينه سه رکيشيا وي بکهت. ب چ ريکه کي بيت قه لهم، فرجه، نه زميل، چه کوچ يانڙي ههر ناميره کي ديتر بيت! وينه گري فوتوگرافي گرنگي ورولي کاميري وعده سين وي ئينکار ناکهت ههروهسا تاقينگهه و چاپکرنا د وينه گرتنا فوتوگرافي يا رهنگين وبلهز ولدويفدا ناميرين کومپوتوري نهڦانه گه لهک هاريکاري وي کريه بهلي دهه مان دهمدان نهڦ چافي لپشت عده سي وئو دهستي دزفرينيت وقوناغين وي بريڻه دبهت نهو شهنگستن!

به رهڦ ناسويين داهينه تر دبيت وينه گرتنا فوتوگرافي لدهسپيکين خو وهسا دياردکر کو ههروه کي هنده کا پيناسه کري بشيوه وئامراييت خوييت کلاسيکي بهلي پيشهخستن وپيشهفتن بخوفه ديت، بهري فان تشتا هميا بههروهين راسته قينه نهڦين گه هشتيني شيان

رزگار کهن ژ (هوندری) نامیری بی سار) بهره ف (ناسوین داهیتانی ییت گهرم و بهر فرهه) له ورا پستی کو وینه گرتنا فوتوگرافی بتنی لایه نی تومار کرنی بخوښه دگرتی گریډای بکه تواری (مروښ، دیمه نین سروشتی، شینوار، رویدان) یانژی تومار کرنا دیمه نا (سروشستی بی دهنګ، مروښ و پیکهاتین دیتز) لدویقدا قوناغا (فوتو مونناج) هات ئانکو داخل کرنا وینه کی لسهر وینه کی دیتز پستی خواندنه کا تیر و ته سهر لدور فی پروسه یا ته کنیکی یا هوندری یانژی کومغه کرنا پیکهاتین سروشتی هاتیه تومار کرن ژلایه عهده سی و پیکهاتین تاقیگه هیئت کیمایی و فیزیایی دینک وینه دا کو دئه نجامدا بومه سالوخته تین (وینه گرتنا فوتوگرافی) و سالوخته تین (کاری شیوه کاره) خویایت. نه فی همی وینه گرتنا فوتوگرافی گه هانده هولین نمایشین هوندرین شیوه کاری و نه کادیمی و په یمانگه هیئت وی و بقی چهندی وینه ژی بئیک ریژ هاته هژمارتن دگهل نیگار و که فال پدیکهر و پوسته ری ههروه سا شان هوندری بگشتی زیده باری هوندرین په رتوک و میدیا وریکلام بشیوه کی مه زن مفا ژی وهر گرت. و دگهل پیشکه فتننا سینهما و تله فزیون و نینته رنیتی و کومپوتهری هژماره کا زورا هوندرمه ندا په نایه دبه نه بهر وینه گرتنا فوتوگرافی و فانوسا سحری یانژی کومپوتهری... هتد ژبو نه نجامدانا کاریت خو!

نه بتنی لقی چهندی راوه ستیا به لکو ههروه سا نه فروکه وینه گرتنا فوتوگرافی قوتابخانه و شیواز و بوچونیت ههین ههروه کی دهونه ریت شیوه کاری! ئانکو نه فروکه نه م دینین وینه گرتنا فوتوگرافی بی کلاسیکی، واقعی، نینتباعی، کیوزمی، ته جریدی، سوریالی وجهه نکلی! نه فه چو دناښه می بوارین جیاوازین ژیا نا هه فچه رخ و گریډانه کا نورگانیک دناښه را وندا په یدابوو. وینه گرتنا فوتوگرافی بویه ئیک ژ گرنګرتین شیوه یین روونکرنی لقوتابخانا و زانکویا و بویه پیکهاته کی سهره کی دغه کولینین زانستا نه سمایی و کویراتین ئوقیانوسا و جوگرافیا و چهن دین بوارین زانستی. زیده باری فی چهندی وینه گرتنا فوتوگرافی شیاپه بیته دیکومینته کا باوه ریپنګری بو شارستانین جورا و جور، دجه وده می دا شیوازین

بينا سازی، زه خره فی دپارٲیریت یت باٲیرین هاتینه وٲرانکرن ژنه گهری شهرا و بیقه له رزا ههروه سا داهینانین زانا وهونه رمه ندا. له روا وینه گرتنا فوتوگرافی بویه هونه ره کی سه ربحو ئەم دشین بیژین (نیگارکرن بکامیری) وهه می کومپانیین چیکرنا کامیرا و کهرستین وینه گرتنی هه فرکیی دکهن داکو نارەزویین هونه رمه ندین فوتوگرافی وهزرین وان بجه بینن.

ژلایه کی ديقه گرنگیا وینه گرتنا فوتوگرافی یا هونه ری نهو یا زیده بوی دژيانا مه دا یا هه فچه رخ

چونکی بویه پیتقیه کا سه ره کی دبورای روژنامه گهری، شیوه کاری، سینه ما، ته له فزیون، کومپيوتهر ئنته ریٲت و موبایلی. لسه ر فی شه نگستی هنده ک دبینن کو شاعیر یان هونه رمه ندی شیوه کاری یان ئاواز دانه ر و وینه گری فوتوگرافی دبه ره مه مین خوین هونه ری دهر برینی ژ ره وشه کا ئینفیعالی دکهن دناؤ ژيانا خو وئەفی چه ندی خویادکهن دبه ره مه مین خودا. راسته دهر یقه یا دهر برینی به رفه هه ره بو هونه ری دی به لی پیشکه فتنا ئامیریٲ کارکرنا وینه گری فوتوگرافی وه لی کر به زال بیت لسه ر فی ئاریشی و دهر برینی بنازادی بکه ت ژ هزرین خو. پیتقی یه لسه ر هه ر هونه رمه نده کی فوتوگرافی بقیٲ کاره کی سه ره کفتی ئەنجام ده ت ژلای دهر برینی و جوانیی ديقه چونه کا به رده وام بکه ت وئەزمونه کا باش بده سته بینه ت چونکی وینه گرتنا فوتوگرافی یا راسته قینه کاره کی داهینانه یه چه که کی کاریگه ره ره نگقه دانا که تواری یه و به ره ژ خه ونا ژی دچیت دهه مان ده مدا. ولده می کامیرا دگهل داهینانی وهه سته وینه گری و به ره وشاره زایا وی خرقه دبن وینه یی فوتوگرافی باشته رین شیوه دهر دکه قیت.

خه لیل ئیبراهیم (۱۹۳۳ – ۲۰۰۸ دهوك) ئیکه م و که قنترین وینه گری شه مسی ل دهوکی

هونه ری وینه گرتنا فوتوگرافی پیشکهنه کا بهرچاؤ بخوڤه دیتیه لسالین دوماهی ژ چهرخی بیستی... و ههروه سا به لاقه بوویه له می دونه یی... وینه گرتن چوویه دناڤه هه می بوارین ژیا نا هه قچهرخ و پیشکهنه دنا، دناڤه هویرترین کاروبارین روژانه: ژ روژنامه فانی و ته لقریون و سینه ما و شانوو و تیپین هونه ری و دناڤه کومپیونه ر و ئه نتریت و چاپخانا... هتد. هه رچه نده دبیت جیلی نوکه نزانیت وینه گرتن چه وا بوویه به ری چه ندین سالان تایهت لباژی ری دهوکی، و ژبو دیکومیتکرن و تومارکنا بزافا فوتوگرافی لباژی ری دهوکی.

من بزاف کریه فه کولینه کا بهر فره ه ئه نجام بدهم لدور ده سپیکا وینه گرتنی و به لاقه بوون و پیشکهنه فتنا وی ژ که فن و تاکو نه فرو لباژی ری دهوکی. ئه ز رابووم ب وهر گرتنا چه ندین بوچونا لدور وان (سه ربازین نه نیاس) کو دبواری وینه گرتنا فوتوگرافی دا کار کرینه بین زیندی وین وه غه رکرین – ره هه تا خودی لسه ر هه میا بیت – ئه ڈ هونه ری جوان ده سپیکریه ب: صندوقه کا داری لسه ر سی پین لڤوک لبه رامبه ری وی عه ده سکا ساکار

ودناڻا ڊا بورده کي معاكس و دوو جهين بچويڪ بين تيڪهه لين ڪيميائي دگهل پاڪيته ڪا ڪاغزين فوتوگرافي بين ههستيوار لپشت وي پارچه ڪا قوماشي ستوير بي رهش نستيواني وينه گر سهري خو دکه ته دناڻا يان دهستي خو ده مي رادبيت بڪاري وينگرتني بو ههر ڪهسه ڪي يان تشته ڪي لدويڻ شيوازه ڪي دهسپيڪي.... جهي دلخوشي بو مه چاڻ ب ماموستا نبراهيم عه بو (ژدايڪ بويي ۱۹۳۳ / دهوڪ) ڪت ڪو دهست بڪاري وينه گرتني ڪريه هه فدهم دگهل دهسپيڪا وه غر ڪري حدهن نه تروشي ڪو وه غر ڪريو بسالا ۱۸۴ لدهوڪي. بومه دياربوو ڪو خهليل نبراهيم نيڪه مين و ڪه فنه ترين وينه گري شه مسي بوويه لدهوڪي ڪو دهست في ڪاري ڪريه ژ دهسپيڪا (۱۹۵۰ و تاڪو سالا ۱۹۹۰) نانڪو بو ماوه ڪي دريژ بدريژاهيا چل ساليين بهردهوام بي فدهق تيان ڪو ڪيم ڪهس شيانه لدهوڪي يان لڪوردستاني بو ماوه ڪي وهسا دريژ بهردهوامي بڪاري خو دابيت دبوراي وينه گرتني دا تايهت.

صور الاستاذ الراحل خليل ابراهيم

۲۰۰۸-۱۹۳۳

ماموستا خه لیل ئیبراهیم کامیرا خو یا شه مسی کریبوو ژ که سه کی جو هی ناڤی وی -
 هارون - بوو لباژی ری دهو کی و وی جو هی ژ وینه گره کی نه رمه نی کریبوو ناڤی وی
 ئاکوب بوو کو لباژی ری مو یسل. ئاکوب خالی هونه رمه ندی فوتو گرافی بی وه غه رکری -
 مراد الداغستانی- بوو کو لوی ده می موسلمان بیوو. ههروه سا وینه گری شه مسی
 جو هی هارون بو ماوی (۱۶) سالا کار بکامیرا خو کربوو لدهو کی به ری بفرو شیتته
 خه لیل ئیبراهیمی لی وه سا دباره کو بی جو هی باش نیشا وینه گر خه لیل ئیبراهیمی نه دا بوو
 چهوانیا بکار ئینانا کامیری به لکو بتنی کامیره دگهل تیکههلین کیمیایی و کاغزه زی
 ته سلیمی وی کربوو دگهل هنده ک ریتمایین بله ز له ورا ماموستا خه لیل لده سپی کی
 که تیوو ده ستین خو وه کی نه و دیژیت، چیر و که کا راست بومه فه دگیریت به سهری وی
 هاتبوو لسالا (۱۹۵۰) بی ده می دڤیا وینه کی بگریت بو که سه کی کو لبه رامبه ری
 کامیری راوه ستیا بوو، ده می وینه بو گرتی و ده ریختی د (ره شنڤیسی) دا وینه بی
 که ره کی ده رکه تیوو - له ورا وینه گر خه لیل ئیبراهیم گه له ک حیبه تی بیوو وههروه سا
 خودانی وینه زی و گو تیوو وینه گری (عه فیه خارزا تو مروڤا وینه دکه ی به لی که را
 ده رد ئیخی)!!! پشتی وینه گری بزافگری نه گه ری قی خه له تی بزانی دیا ربوو کو ده می
 وینه دگرت پیی سینگ یی کامیری لڤیوو و بلن دیوو ژ ناستی دروست وعه ده سی به ری
 خو دا بوو مه سافه ته کا دویر کو لویری (که ره ک) راوه ستیا بوو لبه ر دیواری به رامبه ری
 وینه گری له ورا نه و دیژیت: نه ز گه له ک حیبه تی بووم ده می وینه بی - سهری که ری -
 من گرتی و من دگوته خو باشه بوچ زکی وی یان کوریا وی نه ده رد که ت بوچ شانسی
 من سهری وی ده رکه ت!؟

مه پسار ژی کر لدور هنده ک وینه یین گرتین بو دیمه ن وکه سانین باژی ری دهو کی
 لسالین پینجیا لی وی بییش ونازار فه به رسف دا: ژ بهر کاودانین نه ئاسایی دماوی پینجی
 سالین بوری دا به سه ر مه دا هاتین بوونه نه گه ری ژ ناڤچوونا وینه یین من کو به رزبوون.

ههروهسا مه پسيار ژى کر جهی کارى وی لکيفه بوو لسالين پينجيا ؟ بهرسفا مه دا وگوت: نهز لجهی ئافاهيی ئورزدیی کهفن بووم کو ویری وه کی گوره پانه کی بوو خه لک لی کو مدبوو معامله دکرن.. ههروهسا باش لیرا منه - کاره ب - لسالا ۱۹۵۴ ی گه هشتیه دهوکی. من وینه دگرتن بو معامله تین ته جنیدی و نفوسی و قوتابخانا، مه (۴) وینه دگرتن ب (۴) دره ما لوی ده می هه تا دو ماهیا سالین هه شتییا کو بهایی (۴) وینا گه هشته دوو دینارا.

ههروهسا لیرا منه وینه گرتن یا حه رامکری بوو ژلایی پرانیا جفاکی دهوکی لوی ده می لهورا گه لک خه لک ژبه ر هندی نه دچوونه دائیرا.

لدوماهی مه پسيار ژى کر چ لکامیرا وی یا داری هات ؟ بهرسفا دا: شکه ست ژبه ر گه لک بکارئینانی بهری پتر ژ دهه سالا ونوکه چ ژى نه مایه به لی نهز دشیم بیژم ژیی کامیرا من لده و من ولده و بی جوهی ولده و خودانی وی بی ره سەن پتر ژ هفتی و پینج سالا بوویه !!!

فوتوگراف.. زوهير ئاميدى.. ريبازەكا هونەرى وفوتوگرافى يا بەرچاق

دەمى مروقى دەست پىكر ھەست برەنگىن جوانىي بكت دەمى ديار دەيىن سروشتى دا... وچىژ ژ دەوروبەرىن خو ۋەرگرت رابوو بتومار كرنا ھەستىن خو بشىۋەيى ھىل و رەنگان كو دەربىرىن ژ ھزر ۋەھەستىن وى دكرن.. ھەروەسا مروڤ بەردەوام بوو د تومار كرنا ديار دەيىن سروشتى وسەر كەفتن بدەستفەئىنا دەمى شىاي كونترولى لسەر شىۋەي بكت برىكا فوتوگرافى پشتى ھنگى كونترولى لسەر تومار كرنا لقىنى كر وپاشان لسەر تومار كرنا دەنكى. ھونەرى فوتوگرافى زانستە ھونەرە... زانستە ژلايى پىشەسازيا وینە كرنى ۋەو زانينا پىقە گریدای و كەرستە ۋامىرە و دروست ۋەرگرتنا كوژيىن وى و پشتى ھنگى ئەو ھونەرە ژلايى شىانين زالبونى لسەر روناھيى وسىبەرى.

كوژى رولە كى گرنگ ھەيە د وینە كرنى دا چونكى برىكا وى تو دشىي ھەر تشتە كى بگھورى د جوانىي وسحرى يان د ھىژى يان د ساكارىي دا يانژى د لاوازيى دا! ھونەر مەندى فوتوگرافى زوهير ئاميدى پتر ژ ھەر تشتە كى دىتر تەكەز كرىە لسەر كوژى وىكار ئىنايە... فرچى ھونەر مەندى دگەل ھزرىن وى خو دادھىلن و ب دوو پەرىن ئازاد دفرن دگەل ھەست ۋارەزوويىن وى بەلى ھزار ۋەزار زنجير وینە گرى فوتوگرافى

گریددەن و ناهیلن ئەو بیته سەیدایی خو، چونکی هەرگاڤ گریدایه بسروشتی فه و مەلاقیی بو سروشتی دکەت! هەتا دگەهیتە گاڤین گونجای دا کو عەدەسا خو فه کەت ئەوا د دەستین وی دا وەکو فرجهیه د دەستی نیگار کیشی دا، و لدەمی سیبەر بشیو هی پیتشی بیت.. و عەور دجهی خو یی دروست بیت، و دەمی روناھی د پله یا خو یا دیار یکراو دا بیت... لوی دەمی بتنی بەهههیا وینە گری فوتوگرافی (زوهیر نامیدی) دیار دکەڤیت، بەههه نه دقهباری کامیری دایه یان دهبایی وی، بەلکو یا وینە گری یه ئەڤی خودان هەسته کا هونەری یا بلند...، ههروهسا هونەرمەندە بابەتەکی ژههژی هەلدبژیریت خەلک لی تیبگەهیت و مڤایی ژی وەرگرت... ئاخا پیروزا کوردستانی، چیا یین بلند، نهالین کویر، رویار و گوندیت وی، دەوله مەندی و رهسەناتیا فلکلوری وی و سهروچاڤین کور و کچین وی ئەڤه هەمی بابەتین ههژی نه و بتنی هونەرمەند دشییت وی تشتی ببینیت ئەوی ییت دیت نابین.

هونەرمەندی فوتوگرافی (زوهیر نامیدی) شیا به ول کاریت خو ییت هونەری بکەت دڤه کری بن لسهههستین مروڤایه تی یین کویر، و کاریه فوتوگرافی ژ تیگههی بازرگانی دهریخیت بهره ژ تیگههی هونەری یی ناست بلند! دەمی بینەر تهماشه ی کەڤالین فی هونەرمەندی دکەت بتنی کەڤالیت فوتوگرافی ییت هونەری وی ناکیشن بو خو به لی ههروهسا ئەو لڤینا پر ژیان وههڤرکیی دکەتن دگەل بوشایی و دەمی!

دکەڤالیت خودا ییت سهرنج اکیش شیا به کەتواری ژیا نا روزانه یا تهخا زهههتکیش وینە بکەت، ههلبژاردنه کا ژیرانه دشییت کارتیکرنی بکەت و ناما خو بگههینیت، ههروهسا داهینان کریه د وینە کرنا گاڤین دهربرینی ژ پهیره نديا دناڤههرا مروڤی و سروشتی دا دکەن بشیوکی هویر!

لڤیره هونەرمەندی فوتوگرافی یی وههههکری مراد داغستانی دبیژیت (وینە گرتنا فوتوگرافی بهره ژ سهههکیشیا هونەری فه دچیت چونکی ئەو خودان داهینانه به لی نه

(زوهير ئامبىدى) وئىنە گرەكى بىسپور و خودان شارەزايە وئەزمونە كا دريژ ھەيە دڧى بوارى
دا دزانيت كەنگى وئىنەى بگريت بشيوەكى روون و دروست يى كو ئەوى ژى رازى
بىت .

دەمى گرنگىە كا تايىت ھەيە د ھندەك كاوداينىن كارى بو وان كەسىن كاردكەن دبوارى
روژنامەقانىي و بەرىكانىن وەرزشى و ھندەك بەرىكانىن دىت، ئەو باش دزانن وئىنە دەيتە
گرتن دگافە كا گونجاي دا و كارگەريە كا مەزن ھەيە د ھستىشانكرنا ئەنجاما و دەيتە
ھژمارتن دىكيومىنتە كا باوەر پىكرى !

ئەفە لايەنە كە گرنگىا دەمى دياردكەت د وئىنە گرتنى دا، وبراىتى ھەر پىرابونە كا
دسپىكى ژبو ئامادە كرنا فلمى دكاميرى دا وپىشان دىنىت نەگەلەك گرنگ سەبارەت
درىژيا دەمى ئەفا تىدا وئىنە دەيتە چاپكرن لسەر فلمى د وى جىھانا مەزن ئەوا د
لڧىنە كا بەردەوام دا !

ھەر وەسا وئىنە وەك دىكيومىنت پىتر راستگويە ژ نفىسىنا مېژويا رەوشە كا دەمى يا
ديارىكر او مينا وەارا تشتا وچاڧدېدىكرنا ڧى وەرارى بريكاً توماركرنا ماوہىين وەرارى بو
وئىنەى كو ھويترە د توماركرنى ژ ئاميرىن دى دڧى بوارى دا !

جىھان برىتيە ژ زنجيرە كا رويدانىت سەيرىن بەردەوام وژيان زنجيرە كا ھزر و بوچون
و كرىار وئەگەر و كارتيكرنا يە... و وئىنە گر ئەو كەسە ئەڧى دىت پارچە كا بچويك ژفان
رويدانا و كرىار وئەگەر او جودابكەت و بپارىزىت ...

جىاوازى دناڧبەرا وئىنە گرتنى و نىگارى دەمە، نىگار دەسپىدكەت بكەڧالە كا سىپى
و بدوماھىك دەيت بىنگارەكى خودان ھەبوون دگەل دەرىڧا يارىكرنى بھيلا و شيوە
ورەنگا داكو بھيتە ئەنجامدان بشيوەكى دروست ...

بهلی د وینه گرتنی دا توشی گهورینین بهرده وام وپیلین ژ نافر وکا ژیانی دبیت ژهه می
جورا وئو نه چاره وی ده می گرنګ وهه ستیار جودابکه ت ژ وان پینلا وپیتقیه نه و گرنګیا
وی گافی بزانیته وهه مئاهه نګیا وینه ی نه وی دقیت بگریته !

له ورا وینه گرتن نه زمونه کا خودان شلوفه کر نه کا وژدانی وههستی یه ودهم یی لسه ر
زاله نانکو لده می نه و ماوه یی هه ستیار د ژیانی دا دګه هیته بهر زترین و بهاترین رامانیته
خو ههروه سا ته که ز کرن لسه ر پیکهاتا وی نه و رویدانیته ژیانی ییت تزی رامن بخوفه
دگریته ودهیته دارشتن دوی وینه ی دا یی سه رنج راکیش نه وی نه م دبیزینی (ګافا
هه ستیار) !

ژ سالوخه تین وینه گری باش نه وهه بشیته هزری بده ستخوفه بینیت بو وی گافی ژ
یاریکرن بروناهی و بهنده ک راهینانی هه می دشین وینه کی باش بده ستخوفه بینن بچافکی
کامیری هه ر چه نده عده سا وی نه گه له کا بهیر بیت !

گرنا کامیری بشیوه کی باش لئاستی دیتنی دهیته هژمارتن ئیک ژ کارین زحمت وکاری
دی زحمت نه وهه وینه گرتن د روناها کیم دا ده می وینه گر مژویلی گرتا وینه ی دقیت
هه می بهر هه قکاری بهینه نه نجامدان دکامیری دا ویتایهت دویراتی وچیتابیت یی دوودل
بیت د وینه گرتا بابه تین گرنګ.

کامیره نه هاتیه چیکرن ژبو دلخوشکرنا گه شتیارا یان دابهیته هه لگرتن لسه ر مللی، بهلی
دقیت بهیته هژمارتن تمامکر بو هونه ری دګه ل زانینا ورده کاریین وی وراهینان لسه ر
بکارینانا وی دا مفای بومه دیار بیت !

بکورتی، وینه گرتن دهر برینه کا نو که یی یه دګافه کی دا ژ ده می لسه ر گرنګیا رویدانه کا
دیاریکراو، ههروه سا وینه ی باشیه کا مه زن هدیته نه وژی شیانا وی بو نیچیر کرنا لقینه کی

و پارستنا وی هتا هتا! رویدانهك د گافه کی دا چیدبیت ودووباره نابیتهفه هه رچه نده
 تشته کی بجویك ژی بیت وهك خه بهره کی روژنامه کی!
 ههروه سا چاڤ دشیت رویدانه كا گرنگ بکته کاره کی هونه ری بی مهزن و گلهك نمونه
 هه نه لسهر فی چه ندی (ههروه کی دیار د هندهك وینه بی به لافکری دگهل فی بابته تی).
 پیشکه فتنا شارستانی و جفاکی پیشیه که ژ پیشین ژبانا هه ر جفاکه کی و وینه گرین
 فوتوگرافین کورد وهك تا که کهس د فی جفاکی دا پتر ههست بقی پیشی دگهن.
 وهك هه مناههنگی دگهل پیشین قوناغا نافه دانکرنی و وهاری دهه می بوارا لهه ریما
 کوردستانی نه ز رابویمه بناماده کرنا فی بابته تی نه ژ بهر نه گه ره کی به لی بتنی دا بسه لیمیم کو
 فوتوگراف هونه ره کی سه رنجویه، و دشیت روله کی باش بینیت ههروه کی هه می هونه ری
 دی بیت شیوه کاری نه گه ر هات و هاته بکارینان ژلای بی مروفتین بسپور... و ته کهز بکهین
 کو وینه بهاتره ژ په یفا... بوچی؟ چونکی نه پیشی روونکرنی یان شلوفه کرنی یه!
 و نهفه ناسنامه هونه رهنه ندی فوتوگرافی زوهیر یاسین نامیدی:

- هونه رهنه ندی فوتوگرافی بی کوردی عراقی (زوهیر یاسین نامیدی) لسالا ۱۹۵۷ لقهزا نامیدی ژدایک بوویه.
- ده رچووی خانبی ماموستایا لسالا ۱۹۷۵-۱۹۷۶ دهوک
- پیشانگه هه کا که سایه تی یا فوتوگرافی هه یه و به شداری د پیشانگه هه کا دی کریه و چه ندین باوه رنامه بین ریزلینانی و هر گرتینه دبواری فوتوگرافی دا
- ده سپیکین وی دگهل فوتوگرافی لسالا ۱۹۷۱ بوو ده می بده ستین خو کامیرا داری چیکری و نه رشیفه کی فوتوگرافی بی مهزن هه بوو به لی - جهی داخی یه - هاته سوتن و ژناقبرن د رویدانین کوچا ملیونی سالا ۱۹۹۱

• نهو رنځه بهرې گشتي بي (چاپخانه خانې) يه لدهو کي ژبه لافو کيڼ وي بيت فوتو گرافي:

• ۱۰۰ وينه بين رهنگين ژ دهفرا ناميدي

• فولدهرهك لدور دهفريڼ گوزاري وشينواري ل ناميدي

• فولدهرهك لدور پاريز گه ها دهو کي

• فولدهرهك لدور ناميدي وينه بين فوتو گرافي به لافه دکهت لسهر في سايتي :

www.flickr.com/photos/zuhairamedi

و نهو سايت په پتر ژ ۴۳۰ وينا بخوفه دگريت و بهردهوام زيده دبن و پدپوهندي هه نه دگهل بسپورين جيهاني دفي بواري دا زيده باري ميهفانين سايتي.

- دروشي وي دبواري وينه گرته رهنگين: (وينه گرته هونه ره وزانسته، و وينه گرته راوه ستانا ده مي يه و گه شته کا دلغه کهره بو رابردوي و کارتيکونه دگهل جوانيا سروشتي بهمي پيکها تين وي ورهنگ و رونا هبي. زيده باري کور يکه که بو هه فنياسينا ملله تا و تيکها ل بونا شارستانيا)

فيسته قالا نيڤ دهوله تي يا وينه يين فوتوگرافي ته ماشه كرنهك بو ژيانى و گهريانهك دناڤ بيرهاتاندا..

وينه يي فوتوگراف ههڤدهم بوويه دگهل سهرده مي مه و بوويه چاڤي سيي دسهري وينه گري كو نالوزترين و زهحههت ترين گاڤين ژيانى تومار كرينه نهوين بورين لسه رڤي زه ميني نه خاسمه ديمه نين شهر و ههڤر كيي توند، نه بتني نهڤه، بهلكو چوويه د كويرا تيين ژيانى دا و نيزيك بوويه ژر تما وي يا روزانه، سهروچاڤين حيهه تي و گرنژي و بگري و بكهني و دلتهنگ و ييت بي دهنگ و بهرزه، نهڤه هه مي خرڤه دبن د ريبازا وينه ي دا و هه بوونا مروفايه تي. نهڤه و گهلهك تشتين ديتز ناماده دبن دهزرا مروفي ده مي دبيني ت مه زنترين پيشانگه هي وينه يين فوتوگرافي لجهاني دهيته ڤه كرن لپاريس لڤي دوماهي نهوژي كو هه يڤه كي خاياندا...

پاريس بو ماوي دوو سالان مژويلي بهر ههڤكرنا كه رنهڤالي دبیت بریکا ده زگه هين چاڤدير، خولا نهڤه ساله دهوله مند بوو ب هه مه رهنكي و جواني و ديزاينا خو (هه يڤا وينه گرتنا فوتوگرافي لپاريس) وه كي دهيته نافكرن، (۷۹) پيشانگه هه بخوڤه گرتبون له مي رهخين پايتهختي كو ده سپيدكهن ژ سهننهري جورج بومبيدوليس و بدوماهيك دهيت هولين موغارتو و نيزيكي گوره پانا كونكورد و هنده كيي ديتز! چيدبيت نهڤه پايزا

پاریسه یان زښتانا وی یه بهلی سهر هر حاله کی بهاره کا دلغه کهره بو وینه یین
فوتوگراف نه فیت هاتین ژیرانیا وه لاتین جیهانی!

لتاخی مومارتر نه زمونا وینه گراف فوتوگراف (فرانسواز شیکر مایر) کو نیک بوو ژ
ژیا نا ژنکین شیشانی و نهو مهینه تیپن بسهری واهاتین ژ نه گهری شه ری دگهل روسیا،
ژنکین شکهستی و دامای وی دهنگ و دلمای ژ کوشتنا مرو فین نیک! بهلی فی وینه گری
سهر و چاقیت ژنکین گوندین شیشانی هلبزارتن دا وینه بکهت بشپوه بی (ثور تریه) بهری
خودده نه پاشه روژه کا نه دیار، دیمه نیب بی گونه بیب ژنکین زارو کی هه لگرتین دنیقا
شهری دا بی چ تاوان. سالوخه تا فی وینه گری نهوه نیک بوونا وی ژ رتقا وان که ساتیا و
هسته کا بنارامی دده تی، نه و وینه یین خه مگین بیرا مه تینه فه کاره ساتین مه وه کی
حده بچه و نه نفال سالا ۱۹۸۸!..

ههروه سا دگهل دیمه نین شه ری وینه یین په یامنیرا دحازرن نه فین دچن رویدانا
تومار بکهن هه می دنیایی ولقی ره نه زمونا وینه گری ترکی (جوکس سیبالکو) یا دهوله مه مند
و هه مه رنگ ژانازنسا سیبا دهیته بیرامه نه وینه گری کول چاریکا نیکی ژ چه رخی
چووی ژدایک بووی دچته دگله ک لایه نین ژیا نی و لدویف رویدانیت گهرم و نالوز
دگهریت ههروه سا ل چینی بوویه لسهر ده می ماوی ژ میژویا چینی و لویری ژنیک
له شکر کرنا جفاکی دیتیه. چهن دین کومین مروفا لسهر شیوه بی سهر بازین کچ و کور و
زارو کین قوتاجانا پهرتو کا سور یا ماوتسی تونگ بلند کهن، بهره ژ روژه کا تژی رویدان ل
موزه مبیق ژ شهر و کوشتن و ویران کون پشتی هنگی دیمه نه کی بکه نی پیشکه شی مه
دکه تی هلبزارتن ل جیوتی، دهن گده ژ دهر گه ها تینه دهر و دهنگی خو دده ن
وپاشان ژ په نجهر کا دهر دکه فن، پشتی هنگی بومه بهارا پاریس ۱۹۶۸ خویاد که تی ده می
مالرو تپلین خو بلند که تی و سهر که فتی رادگه هینیت دنا ف کومیت خه لکی دا و
خویشاندهرین گهنج! نهوین شه قامین پاریس تژی دروشمین شوره شگیرانه کرین و
ناراسته یین باسکی چه بی نازاد. ههروه سا دجیهانا وینه گری تورک ئوغول سه نته ری

ټورويې بو وينه گرتنا فوتوگراف نه دوو پر ژ گوره پانا بناؤ ودهنگ کونکور د و کفاني
سدر که فتنې !

ب پيسا دنېشا پاریس لېر باراني ټهوي نه راوه ستای لوی روژی وينه گرا
هوله ندي (ټهلس فری) هزرا خو ناراسته دکه ت نانکو پروژی خو یی کیم وينه، ټه وژی
چه وا دی ژین و خو گونجین دگهل کچکین هاتین ژ جفاکین عه ره بی و ئیسلامی د
جفاکی وان یی نوی! تاخه که چ تاخین پاریس ئافاهیه کی رهنگی وی خولیکی یه هر
چار کچک لویری دژین هر ئیک ژوان دگهل کامیری دژیت بریکا خو یا تایهت، راسته
توریا گونجانی و دیالوکا ره وشه نیریا یان ژیک جودابونا وان زه هته دهر برینی ژی
بکه ی ب وينه، بهلی ټهؤ وينه گره شیا به بگه هته که ساتین خو نه بدیار بوونا وان یا
راسته و خو لېر امبر کامیری بهلی ب ویرانا وان و ساده یا وان د دهر برینی ژ خو و ژيانا
خو یاروژانه، دگهل نمایش کرنی ژی بوچون و کومیتین وی هه نه ییت نفیسی لسه ر
ټردی یان یین گو هلیوی و ټهوی دقیت پتر بینیت نمایش کرنا دیکومیتي یا کورت
هه یه، سالوختا دیت ټهوه زیره کی د بکار ئینانا رونا هیی ټهونکی وينه گری که سایه تین
خو دانینه هر گاؤ د بهرامبری رونا هیی وهر ئیک ژوان ل ئاسویه کی دگه ریت یان
هیقیه کا نه دیار دهر را وی دا!

ل سه نته ری ره وشه نیری یی سویسری ټه زمونا وينه گرا ئیرانی (شیرانا شاه بازی)
بخوڅه گرتبو و هونه ری کولاج لسه ر پيشانگه هی یی زالبو و بکار ئینانا ته کنیکین
هه ټچه رخ د پيشکه شکرنا وينه یا ییت ټیکه هل ژ سروشستی و ژيانا بی دهنگا نه لڅوک
ههروه سا شیانین ته کنیکین ديجتال بکار ئینا نه دگهل زفرینی بو وينه یین که فن و جوانیا
وينه یین رهش و سپی، و ټهفا دوماهی ټه م دینین د کارین وينه گر (بیر فیرج) کو
به ره مه کی دوه لمه مند پيشکه ش دکه ت ژ ټوروا د سالین سیها دا ههروه سا پيشانگه ها
(ورنریسکوف) لدور ژيانا ټه وروپا کومونیست وهک رومانیا و بلغاریا وهنده کین دیتز
ههروه سا جوانیا وينه گرتنا رهش و سپی دینین دکارین وينه گر (سارامون) و وينه گر (میمو
جودی) !

فوتوگراف ژ بیرهاتنین دیکيومینتی .. پیشرهوین هونهری فوتوگرافی ل دهفہرا بههدینا ..

وینہیے فوتوگرافی یے بہلافہبووی دژيانا مہدا یا پراکتیکی و یاروژانہ و بوویہ پارچہ کی سہرہ کی د ریبازا پیشکہفتنا شارستانی و وہرارا سفیل یے جفاکی مہ یے کوردی یے ہہفچہرخ، وینہیے فوتوگرافی یے بوویہ پیشکہفتنا د ژیتشین ژيانا ہہفچہرخ چونکی کہس نینہ پیشکی ب وینہی نہ بیت ب چ شیوہ کی ژ شیوا، گہلہک جورین وینہ گرتنی یین ہمین بو نمونہ: وینہ گرتنا جنائی، ناسمانی، پزیشکی، زانستی، کشتوکالی، لابراتوری، بیناسازی، فہلہ کی، سینہ مایی، رادیویی، چاپہ مہنی، شہ پولین سہر دہنگی، وینہ گرتنا شہفی، دہریایی، جہنگی، فیدیو، موبایل و نئرنیٹ و وینہ گرتنا گہرماتیے..... ہتد.

زیدہ باری کو چاپہ مہنی بشیوہ کی گشتی و روژنامہ فانی ژ گوفاار و روژنامہ بشیوہ کی تایبہت پیشکی وینہ گرتنا فوتوگرافی نہ چونکی وینہ دہیتہ ہژمارتن دیکيومینتہ کا دانپیکری و زمانہک بو ہہف تیگہ ہشتنہ کا جیہانی دناقہرا تہؤ ولات و مللہ تان دا!
نفیسین لدور دہسپیکا دیار بوونا ہونہری وینہ گرتنی ل دہفہرا بہہدینا گہلہ کا بزہ ہتہ، ژبہر وان کاودانین سہختین بہری سہرہلدانا پیروز ل نادارا ۱۹۹۱ کو نہرشیفی وینہ گرین کہفن ژناقہری، لہورا نہشیان چ وینہ یین کہفن بدہست خوفہ بیخین

ئىكەمىن تاقىگەھا وىنەگرتنا رەنگاۋ رەنگ لىدھوكى رەھمەتى احمد محمود عبدالله دامەزراند لىسالا ۱۹۸۴ وھەتا نوکە ژى بەردەوامە لىسەر كارى خو.

لىسالىن شىستا ئىك ژ مروقىن رەھمەتى احمد محمود عبدالله كو ئەوژى وىنەگر صدیق قاسم النعمان بوو دگەل وى كاركر، لىسالا ۱۹۶۰ ژىك جودا بوون و رەھمەتى صدیق جھەكى تايەت بخوفه فەكر نافی وى كرە (وىنەگريا النعمان) وھەتا دەمى ئەمرى خودى كرى لىسالا ۱۹۹۸ پىشتى ھنگى ستوديو گەھشتە ئىك ژ نىاسىن وى كو ئەوژى وىنەگر (عیسى حسین دھوكى) يە ژ سالا ۱۹۸۲ و تانوكە.

وىنەگر صدیق قاسم النعمان لىسالا ۱۹۳۳ ل مويسل ژدايك ببوو، و چورا كور ھەبوون ھەتا نوکە كاردكەن لىبوارى وىنەگرتنى ئەوژى (نبیل، محمد، نعمان و رضوان). ھەروەسا وىنەگر – سامان – عبدالله كامل ئاكرهیی دەست بكارى وىنەگرتنى كرىە لىدەسپىكىن سالىن ھەفتىيا لىدھوكى، ونھو ئەمرى خودى كرىە پىشتى ھنگى كومه كا دى يا وىنەگرين فوتوگرافى بين بەرنىاس دەرکەفتن لىدھوكى كو ئەوژى: صباح علاو اللىن (وىنەگريا صباح) كو گيانى ژدەست دا د رویدانه كا ترومبىلى، سهام فارس – وىنەگريا سهام – ئەوى خو كوشتى د زىندانى دا، صلاح خلیل (وىنەگريا نەوروز) چوویە ژدەرڤەى وھلاتى و سلام عبدالله (وىنەگريا جوان) و حقى (وىنەگريا زەرى) و ئەڤىت دوماھىكى بەردەوامن تا نوکە و ھەمى دىنەرەت ژ باژىرى ئاكرى ھاتىنە و لىدھوكى خوجھ بووینە.

دەسپىكا وىنەگرتنى ل ئامبىدى:

وىنەگرتن ل ئامبىدى دەسپىكر دگەل ھەر ئىك ژ شەعبان ئەمىن و ھەمدى سعدالله كو وىنەگرين شەمسى بوون لىسالىن پىنجيا. لىسالىن شىستا سى كەس ژ ئىك بنەمال كو ئەوژى اسماعیل ژدىك بووى ۱۹۴۵ و صالح ژدايك بووى ۱۹۵۱ و ابراھىم ژدايك

بوویی ۱۹۵۵ کورین ره‌جه‌تی شه‌عبان ره‌شید نامیدی کار دبواری وینه‌گرتنا فوتوگرافی کر....

پشتی چهند ساله‌کا وینه‌گر صالح ئاکنجی بوول هافینگه‌ها سرسنگ (ئه‌رشيفا نامیدی لده‌ف وی هه‌بوو به‌لی هاته سووتن د رویدانیت به‌ری سه‌رهلدانا ۱۹۹۱) هه‌روه‌سا اسماعیل (وینه‌گریا ولید) و ابراهیم (وینه‌گریا دیاری) ئاکنجی بوون لباژیروی دهوکی لده‌سپیکا سالین هه‌شتییا وهه‌تا نوکه.

باژیروی زاخو :

لده‌می رویدانین شه‌ری جیهانی یی ئیکی چه‌وساندنا تورکا زیده‌بوو دژی ملله‌تین ژیر ده‌ستین خیلافه‌تا ئوسمانی به‌ری بکه‌فیت، و ژوان ملله‌تان ملله‌تی کورد، بی‌چ به‌هانه‌بتنی کهرب و کینا وان به‌رامبه‌ر فی ملله‌تی ناشتی خواز ژلابی حزبا ئیتحداد وته‌ره‌قی یا تورکی.

له‌ورا چهندین خیزانین کورد لکوردستانا تورکیا نه‌چار بوون لوی ده‌می مشه‌خت بن وبه‌ینه‌ده‌فرا مه‌داکو رزگارین ژ ده‌سه‌لاتا تورکا، ژوان ره‌جه‌تی (اده‌م علی حمزه) کو دگهل کامیرا خو یا داری قه‌ستا کوردستانا باشور کر و ئاکنجی بوو لباژیروی زاخو ولویروی ده‌ست بکاری وینه‌گرتنی کر کو لوی ده‌می نه‌بوو وهه‌تا چوو به‌ر دلوفانیا خودی لسالا ۱۹۷۹.

دویفدا هه‌ردوو کوریت وی (توران ۱۹۴۳) و (زمان ۱۹۵۱) به‌رده‌وامبوون لسه‌ر کاری وینه‌گرتنا فوتوگرافی وهه‌تا نوکه....

ژبلی هه‌ردوو کوریت ره‌جه‌تی اده‌م چهندین وینه‌گر لزاخو فیروی وینه‌گرن بووینه لسه‌ر ده‌ستی وی مینا ره‌جه‌تی فرنسیس ۱۹۴۰ و وینه‌گری هونه‌رمه‌ند احمد ابراهیم حاجی و وینه‌گر صالح و جمال و عمر، وچهندین دی، له‌ورا ره‌جه‌تی اده‌م علی حمزه ده‌یته هژمارتن ئیکه‌مین که‌س وینه‌گرتن ئینایه باژیروی زاخول ده‌سپیکین شه‌ری جیهانی

یہ ٹیکہ۔ نگہ نم بین بہ اور دیہ کی بکہین ولدویف پیرانینیت مه بین موکم ہر ٹیک
ژ پیشروین وینہ گرتی رہمتی مراد داغستانی ژ باژیروی موپسل و رہمتی محمد یوسف
غزنوی ژ باژیروی ٹاکری و ہروہسا رہمتی ادھم علی حمزہ ل باژیروی زاخو فان ہمیا
لہمان دم دا دست بکاری خو کریہ دہورای وینہ گرتی دا۔

وینہ گر احمد ابراہیم حاجی ۱۹۴۹ جودابوویہ ژ ادھم و جہہ کی تابیہت بو خو
قہ کریہ ژ سالا ۱۹۷۱ و تا ئہ فرو دہیتہ نیاسین بوینہ گریا احمد کو چ وی دەمی وەرہ
بہ شداری د چہ ندین فیستہ فال و ناہنگ و سہیرانین قوتابیا دا کریہ تابیہت ٹیکہ تیا
قوتابیین کوردستانی، ہروہسا گہشتیہ ریژین پیشمہرگی بہری ۱۹۷۵ و ہاتیہ
دامہ زانڈن وک وینہ گر ل نمینداریا گشتی یا رەوشەنبیری و راگہاندنی ئہوا ہاتیہ
پیکینان ل دہقرین رزگار کری ژ کوردستانی، ہروہسا چہ ندین بہ شداری ہنہ د
پیشانگہین فوتوگرافی ژ سالین حفتیبا و چہ ندین باورنامہ بدست خوفہ ئینانہ، ژوان
باورناما ریژگرتن و بہ شداریکرن د پیشانگہہا جہژنین بہہاری و نہورزی لریکہفتی
۱۹۸۹/۳/۲۱ لباژیروی ہولیری۔

ہروہسا ئرشیفہ کی مہزن ہدیہ ژ وینہین فوتوگرافی ییت کہفن کو بہایہ کی
میژوی و دیکومینتی یہ گرنگ ہدیہ د ہوارین جودا جودابیین ژیانہ کوردی۔
دہیتہ ہژمارتن ژیدہرہ کی گرنگ بو دابینکرنہ وینہ و لہقتا بو لایہنین پدیوہندیار ژ
روژنامہ و گوٹارا، ہروہسا مہرہما وی ژفی چہندی ژی بتنی ہونہرہ و خزمہتا مللہتی
خویہ و بی بہرامبہرہ و چ مہرہمین ماددی یہ نینہ۔
باژیروی ٹاکری:

نقیسہر (جولی حاجی عمر) بہری بہحسی فوتوگرافی کریہ و دہربارہی ٹیکہمین و
کہفتین وینہ گری فوتوگرافی ل ٹاکری ٹاخفتیہ لسہر لاپہرین گوٹارا (دھوک) بزمانی

كوردی، ولقیږه مه بفر زانی ئەم هندەك پیزانینا ژ فەكولینا وی وەرگرین ئەوین
گریدای ب وینه گری وەرگری (محمد یوسف صدیق غزنهوی) بیتی:

لدهسپیکا سالا ۱۹۱۲ فوتوگراف یا گههشتیه ئاکری ژلای ئیک ژ پیشرهوین فی
هونهری کو نهوژی رهجهتی (محمد یوسف صدیق عبدالله محمد دوستی غزنهوی) کو ژ
بنیات نهفغانی یه ژ دهفرا (وردهك) ل نهفغانستانی. دگهل بنه مالا خو مشهخت بوویه
وهاتیه عیراقی کو لدهسپیکی لبهغدا ئاکنجی بوون ولویری ژدایک بوویه لسالا ۱۸۹۴
وپشتی بوویه - سه رپه رشتیار - هاته دامه زانندن ل نهوقا قادی ل موپسل. پشتی
هنگی هاتیه ئاکری و (تهکیا قادی) وەرگریه تهکیا شیخ عبدالعزیز کوری شیخ
عبدالقادر گهیلانی ههتا ئەمری خودی کری لریکهفتی ۱۹۶۴/۴/۲۶. غزنهوی
گهلهك زمان دزانین ژوان (كوردی، عه ره بی، نهفغانی، فارسی و هندی) دگهل زانینه کا
بهرفره بو نهدهب و رهوشه نیریین وان. ههروهسا جهژ موسیقی ذکر وستودیویه کا
تایهت ههبوو لمالا خو. چه نندین بههره وشیان ههبوون و ههروهسا په یوه ندیین کاری
وهه فالینی یین موکم ههبوون دگهل مراد داغستانی هونه رهنیدی فوتوگرافی یی عیراقی.
شاکر فتح قایقیمی ئاکری لسالین پنجیا سه بارهت غزنهوی دگوت: (وینه یین محمد
یوسفی گرین مینا کارتین معایدا بوون دهاتنه به لافه کون له می باژی و دهفهرین عیراقی
داکو خه لك بشین جوانیا باژی ئاکری ببین بریکا وان).

ویرسین رهجهتی غزنهوی (۸) کور بوون (۴) ژوان مانه بهرده وام لسه ر کاری
وینه گرتی نهوژی وینه گر الهام نهوژی پشتی چه ند سالا کاری خو هیلا وچوو بهره ژ
موسیقی و انعام نهوژی کاری نه جاری کر پشتی هنگی و بلیغ ئاکنجیه له ولیری و
وینه گر فوزی کو هیش بهرده وامه لسه ر کاری خول هافینگه ها صلاح الدین.

دهسپیکا سالین شیستا: چه نندین وینه گرین فوتوگرافی لباژی ئاکری دیار بوون ژوان
مسته فا شوکت و برای وی جهیل کو پشتی هنگی چوونه ههولیری وتا نوکه بهرده وامن

لسهر کارى خو ههروهسا وینهگر محمد صديق محمد فازل کو نهوژى ئاکنجیه لههولپیرى پشتی کو کارى خو هیلاى و جهیل کامل کو بهری چهند ساله کا نهمرى خودى کر و غازی و برابری وی یاسین کورین محمد سرکلی کو ئاکنجی بوون ل موپسل یی ئیکى بهردهوام بوو وهك وینهگر ویی دوویى کار هیلا و وینهگر موفق نعمت لدهسپیکا سالین ههشتیا دهست بوینهگرنا رهنگاو رهنگ کر و پشتی هنگی چوو موپسل ولوپیری تاقیگهها (ناشور بو وینهیا رهنگاو رهنگ و بلهز) فه کر.

زیدهبارى هندهك وینهگرین دیتز کو بو ماوه کی کارى وینهگرنتی کریه و پشتی هنگی هیلایه نهوژى نهغهنه صديق جمعه عزیز، صدقی قادر، صابر سلیم و برابری وی کریم سلیم، نازاد سولتان و اسکندر عزیز.

فاروق کامل فارس ئیکهمین وینهگرى گهروکه ل ئاکرى ژ ساله ۱۹۸۰ و تا نوکه. جهی ئامازه پیکرنی یه کو نفیسهرى فی بابتهی بخو دهپته هژمارتن ئیکهمین و کهفتزین وینهگر دبواری وینهگرنا رهنگاو رهنگ لئاکرى لدهسپیکا ساله ۱۹۸۰ کو جههك بنافی ستودیو الحریه بو وینهگرنا رهنگاورهنگ فه کر بوو پشتی ماوه کی نافی گوهارت بو دلشاد و لدوبماهیى بو وینهگریا رمزی بهری کو کارى بهپلیت پشتی هنگی ب دهه سالان لدهمه کی بوو وینهیى رهنگاو رهنگ نه یی ناسراو بوو لدهفهره بههدینا ههروهسا شپایه لمالا خو تاقیگههه کا تایهت فه کهت ورابوویه بگرنا وینین رهنگاو رهنگ و شوپشتنا وا و چاپکرنا وان و مهزکرنا وان بریکا هندهك ئامیریت ساکار ههروهسا چهندین گوڤارا و روژناما وینهیین وی بکار ئینایه لسهر لاپهرین خو ژوان گوڤارا (بیان) و (رهنگین) و (Iraq) و (المصور العربی) و (فنون) کو ههمی ل بهغدا دهردهفتن ههروهسا گوڤارا – فن التصوير – نهوا ل بهیروت دهردهفت و چهندین گوڤارین دیتز، لسالین ههشتیا زیدهبارى تومارکرنا چهندین ناههنگ و ههلهکهفت و رویدانین گرنگ.

ره ننگه ددهت لسهر وینهی ئانکو ریکه کا شلوقه کرنی و راگه هاندنی یه رابردوو و نوکه
و نایندهی پیکفه گریدهن ؟

فان ههمی پسیرا چ بهرسقین دیار لسهر نینله بشیین سهره دهیری دگهل بکهین
لدویف ریکه کا زانستی. لدهسپیکا سالین حهفتیا نهؤ پسیره من ناراستهی مراد
داغستانی کر: بوچی تو که یف خوش دبیت دهمی وینه گرتنی دکهی ؟ وی ژی گوت:
دهربارهی من هندهک دیاردین ناسایی کارتیکرنی لسهر من دکهن... لیگه ریان لدویف
جوانیی و داهینانا جوانیی... دهمی لفینا ترومیپلا و مروفا کیم دبیت لسهر شه قاما و
روناهیین گلوپا دلهیزن لسهر نه سفلی و روناهیین نیونا لسهر شه قامین قالا و دهمی
شهؤ هییدی هییدی فه دره فیت، ته ماشهی دهسپیکا بوهاریی بکه لکور دستانی و چهژنا
نه وروزی، گولین بشکفتی، بهلگین دارا، گهرمیا سوزا ژ چاڤا دهردکه فیت، لفینا دار
وباری و که نیین زاروکا، گوندین د دهشت و نهالین که سکدا، ولسهر گوپیتکین چیای و
دیروک و فلکلوری دهوله مهند، نهؤ تشته ههمی سیمفونیه کی د داهینن چیدبیت چاڤ
نابینیت بهلی چاڤی کامیری و دیننا وینه گری فوتوگرافی که قالا ژ وان دداهینیت. یا
گرنگ نهوه تول جوانیی بگهریی د ههمی تشتا دا ودی بینی کو دیتنا بو تشتا ههمی تشتا
یا هاتیه گهورین و تو یی بوویه وینه گره کی فوتوگرافی یی سهر که فتی.

به ریخودانا فوتوگرافی و وینه گرتن لدهمی باران وبه فر بارینی

چ پیکولی نه که نه گهر بارانی ب ریکیئت ناسایی د خاپینیئت سینه مایی دا ساز که ی وهک بکارئینانا برژئنا ئافی ژبو باراندنا چیکا بهرامبدر جامه کی ژبه رکو نه ژ ریکه وینه کی فوتوگرافی بی خراب ژی چیدبیت، لدهمی کو وینه گرتنا جادیت قاله وچکیئت بارانی لسهر قیرا جادا و خه لک بریقه دچن یان خو ددهنه ژیر بهربانکین فروشگه ها یان سهوانا، ههروهسا وینه گرتنا روونا هیئت لووری یا و ترومیلا دهمی لسهر عهردی تهر دئینه شکاندن به لگه یین باشتر و که توار تر ددهن... و ده می باراندا هشداری دئینه کرن ژ کهفتنا چیکین ئافی یان به فری لسهر جامکا کامیری نه گهر نه دی وینه خراب ئیت، ویا باشتر نه و ده می دستیشان کرنا نیشاناندا فلمین رهنگین بان نه ییت رهنگین کیتمزین هیوا جامکی

کیتمزین ئیک راوهستیان بیته بکارئینان ژ نیشندنا ساخلم و هووسا پتر نیشانا عه وروبونا نه سمانی ددهت لدهمی بارینا بارانی یان به فری ب مهرجه کی فلمیئت ناسایی بیته دیار کرن دشیوی جودابوونه کا ناسایی! لی نه گهر وینه گری فلمین ریفه رسال بکارئینان دقیت پیگیریه کا راست و دروست ب نیشاناندا ساخلم ژبو فلمی بکهت بی کیم وکاسی یا سهر بار کرن... و نه گهر دهر کهت پشتی بارینا بارانی یان به فری نه ژ دبیته باشترین گاقیئت وینه گرتنا فوتوگرافی کو نه مژونه تووزونه د دوکیلیئت د سهقای دا

هه‌نه وهیشتا چپکیت بارانی لسه‌ر چق و به‌لگانه و ژ سه‌ربانی سهوانه و سهوانیت جهیت
 فه‌گوه‌استنیت گشتی دئینه خاری وهیشتا قیرا ریکی دته‌یسیت و رروناهی یا فه‌دبه‌نیت
 وهوسا خووشیه‌کی وروه‌نیتی و زه‌لالی به‌کی دده‌ت وئینه، لقی‌ره دیت وئینه‌گر
 تیر کرنی لسه‌ر ئیک نارمانج ژ نارمانجیت ته‌ر کری بکه‌ت لگه‌ل ساز کرنا پاشکیتی به‌کا
 سفک ب دروستی بریکا بکارئیخستنا کویراتی یا مه‌یدانی، وناگه‌هدارییی دکه‌ین کو
 نابیت فی ریکی لگه‌ل چق و به‌لگیت دارا بکاربینین، ژ به‌ر کو دیت سه‌ری بینه‌ری بیته
 شیواندن و هزرکه‌ت کو وئینه‌گری وئینه‌یی خو لسه‌ر چپکیت خونا‌فی تیر کر بوو.. و
 وئینه‌گرنا دیمه‌نین بارانی ب شه‌ؤ دنا‌ؤ باژیرا دا لسه‌ر جادیت پر رروناهی و دیار کرنا
 فه‌بیینا رونا‌هییت نیشانکه‌ریت روون و دکان و فرووشگه‌ها لگه‌ل ررونا‌هییت ترومیلا
 ئه‌فه‌ هه‌می هووکارن هاریکاریا وئینه‌گری دکه‌ن ژ بو دیار کرنا لایه‌نیت جوانکاری ییت
 ره‌نگین گه‌له‌ک هویربین و پر داهینان، قینجا هیلیت ره‌نگین دچنه دنا‌ؤ ئیکدا بریکا
 سیسته‌مه‌کی ئه‌ندازیاری یی به‌رنیاس لگه‌ل فه‌بیینیت ررونا‌هیی و خویابوونا چهند
 سیتافکیت مروقی‌ت دبه‌ر جامکی را دبوورن لده‌می وئینه‌گرنتی و نیزی‌کبونا ترومیلا ژ
 جامکا کامیری و چیکرنا کارتیکرنه‌کا میناک بو بکارئینانا جامکا – زوومکرن، ئه‌فه‌ هه‌می
 وئینه‌گرنا بارانی و به‌فری هه‌ژی هه‌ر ره‌نجه‌کی و وه‌ستیانه‌کی دکه‌ت...!

به‌ریخودانا فوتوگرافی

به‌ریخودانا فوتوگرافی یان به‌ریخودانا هونه‌رمه‌ندی فوتوگرافی جودابه ژ به‌ریخودانا
 مروقی ئاسایی ژ به‌ر کو یا ئیکی گرنگیی دده‌ته دیمه‌نی و دیتنا وی ره‌نگین یان ب ئیک
 ره‌نگ پاشی هلبژارتن و دو یفدا پیکینانا جوانکاری بو دیمه‌نی بیته وئینه‌گرنت
 و به‌لگه‌نامه‌کرن ژ دیمه‌نی گشتی، و هندی به‌ریخودانا فوتوگرافی تیر کرنا بکه‌ته سه‌ر
 فه‌گوه‌استنا به‌ریخودانا تونکری بو بانکری بدوو دویراتی یا و شیوی فی بانکری ژ نالیی
 هیلیت ته‌ریب و ستونکی و دیمه‌نی وان دنا‌ؤ وئینه‌ییت لاکیشکری یان چارگوشه‌کری یان
 دنا‌ؤ ده‌مامکا دا، تیر کرن و کویراتی دی ئه‌نجامیت وئینه‌کاری ییت سه‌یر ژ ی چیین..

هدروہسا بەریخودانا فوتوگرافی بو بابہتی شیانہ لسەر ئاشووپکرنا دیمەنی بریکام
 جامکا وپہیوہندیا وان ب دویراتی یا تیشکویی وگردانا فان گزھوارتا ب دویراتیا
 وینہگرتنی وپاشی دەستیشانکرنا جامکا ژ ھەژی دناقبہرا جامکا ئاسایی یا گووشە
 لادای یان تیشکو دویراتی درێژ ژ تیگہہشتنا پەیوہندیین گریدار دناقبہرا بابہتی و
 دەوروہبری سەپاندنا وینہی و بەلاقبونا رووناهیی وھەلیژارتنا دویراتیا ژھەری بو
 وینہگرتنی ونەبەروفاژی دەستووری کەفن ئەوی دبیژیت یا باشترە ئەوہ مروؤ پتر خو
 نیزیکی بابہتی وینہگرتنی بکەت ئەوہ تیگہہشتنا کارتیکرنا دویراتیی وەک ھوکارەکی
 گریدار دناقبہرا ھووکاریت وینہی ونە وەک ھوکارەکی سەربخو کارتیکرنا وی بتنی
 بیت کو ئەقہیہ تیگہہشتنا چەوت بدروستی !

ب شیوہکی ئاسایی ئاروزمەند یان وینہگری نەشەھەزا دەست بکاری وینہگرتنا
 رەنگین دکەت بەشپاری وترسەکا مەزن وھندەک دیمەنا دھەلیژیریت یان دیمەنەکی
 پیکدئینیت گەلەک رەگەزین رەنگین دناقدا ھەبن، وئەگەر شیان ھاتنە د خزمەتا وینہگری
 دا دی ھەمی رەنگیت لہەردەست ونەلبەر دەست ئیخیتە دناؤ دیمەنی دا وھەبوونا رەنگی
 سوور دناقدا لہەر چاؤ وەرگریت د ترومیپلەکا سوور یان گولەکا سوور یان کچەک
 کراسەک سوور لہەر وی بیت! و وینہگری لقیہرہ تیگہہشتنا وینہگرتنا ب رەنگاورەنگ
 کرنا وینہی تیکەل کر وھوسا دی چافی بینەری وینہی دوەستینیت وناھیلیت لسەر
 ئارمانجەکی یان رەنگەکی راوہستیت لدەمی کو بەریخودانا فوتوگرافی یا ساخلەم ھندی
 دخازیت وینہگرتنا دیمەنی سروشتی بیئە کرن ب کیمتزین ئارمانج وپہەمان رەنگین
 کەتواری بی راستفە کرن یان سەربارکرن یان پوکرن ژبەر کو گەلەک جارا رەنگیت
 رەگەزا پتر گرشن وجوانن وماقویلن لدەمی لدەمی رەنگ کرنا وینہی چەوتی یەکا دی
 نەیا مەزن وینہگر دکەت دەمی وینہیا دگریت ئیکسەر پشتی ھەلاتنا رووژی یان ئافا
 بوونی وەک کارتیکرنا ب تشتی بەلاؤ دوینہیبت کارتین جەژنا وھەلکەفتنا یان وینہیبت
 ریکلاما وئەنجامیبت ھەیفانە ئەویت ژلابی کومپانیافە دئینە بەلافکرن. لی بەریخودانا
 فوتوگرافی یا ساخلەم شیرەتی دکەت کو ئەگەر ئارمانج ژ فان وینہ یا ئەنجامدانا

ڪارٽيڪرنه ڪا جوانڪاري بيت ويڏانا رهنگي پرته قالي يي سوورڪري بو ديمهني ته ڦه
تشته ڪي دروسته، لي وينه گرتا وي ديمهني يي نارمانج ههر تني بو رهنگي بيت، هينگي
وينه گر دي ڪه ڦيته دهه مان چهوتی يا رهنگکرا وينه ڦه!

بهريخودانا فوتوگرافي بو وينه يي رهنگين نه تني ريزڪرنا وي يه لپهي دستوريت
پيڪنيناني و دارشتني لي پتر زانبا مهيه ڪو نه م دشين بگههينه جوداهيه ڪا رهنگسازي يا
جوانڪاري گهر وينه يي بگرين رهنگي بنيات و رهنگي دروستڪر تيڏا هه بن... بو نمونه
گوليت رهنگ برته قالي يان زهر يت چق ڪه سڪ پتر جوان و گهشن ژ گوليت سوور دنيا
گيايه ڪي ڪه سڪ...!

ودگههينه گوليتڪا جوداهيه گهر مه ريڪهفتن دنافهرا فان رهنگا دا ڪر:

* رهنگي سوور و رهنگي ڪه سڪي شينڪري

* رهنگي زهر و رهنگي شين

* رهنگي قورمزي ورهنگي ڪه سڪ

ووريڪهفتنا دنافهرا رهنگيت نافري دڦيت لپهي ڙيڪ جوداڪرنا رووبهريت
رهنگسازي بيت ب هوپريني وڪارئيخستنا پاشڪيتي يي وينه ب شيوه ڪي بگونجيت
لگهل رهنگيت نارمانجا سهره ڪي يا وينه يي. وئه گهر تهيسينا رهنگي هندهڪ رووبهرا پتر
ليهاٽ دڦيت وينه گر ڪارٽيڪرنا وي ڪيمتر ليڪهت و رهنگه ڪي نارام پيڦه نيٽ چافي ڙ
تهيسينا رهنگي ٽيڪي ته نا ڪهت مينا وينه ڪي گيا يان فريزي بگههينه هيتا نه لندي ڙبو
راستقه ڪرن يان ڪيمڪرنا رهنگي نه سماني يي شين يان پاشئيخستنا وينه گرتي تاڪو هندهڪ
عهوريت سبي ل نه سماني پهيدا بن ڪو سفڪ و وه ڪهه ڦ بيت لگهل ڪارٽيڪرنا رهنگي شين
لدهستوروي دويماهي دڦيت وينه گر لهرچاڦ وهرگريت تهيسينا رهنگي پتر لي دڦيت
لسهر پاشڪيتي يهڪ تاري وڪيمتر دببت لسهر پاشڪيتي يهڪ پيتي، و دووپاٽڪرنا ڦي
دهستوروي ڪارهڪ بسانهي يه بو وينه گري گهر بهري خو دا گولهڪ سوور دانابيت هسهر
پهرووڪهڪ سبي و گولهڪا دي يا سوور دانابيت هسهر پهرووڪهڪ رهش!

وینہ گر و شیائین داهینانی...

وینی فوتوگرافی روژ بو روژی بی دبیتہ کارہ کی نورمال دژانا مہدا و بویہ نارہزویہ کا بہرہ لاف و بشیوہ کی جوان دناؤ خہلکی دا پیدہا دبیت وینی فوتوگرافی بویہ توخہ کی کاریگرہ دفی دہمی پیشکہ فتنی دا کو پہیوہندی ب دہروہرین مروفی فہ ہین.. (فرانک لوتر) وینی فوتوگرافی دہژمیریت ٹیک ژ توخین سہرہک د ہہژاندنا رایا گشتی دا و لیکنانا ہزر و زانینا عہقلی و بکارئینانا وی وینہی دا...

ہدروہسا د. ابراہیم امام سہروکی پشکا راگہ ہاندنی لزانکویا نہزہر دبیت وینہ گر چیکہری وینہیہ وئہو توخہی سہرہ کیہ ژبو پیدابونا وینہ کی جوان شروفہ کرنہ کی بدہتہ راستی وئارمانجا دیاریکہت.. لقیہرہ خویا دبیت گرنگیا وان یین کو سہرہ دہری دگہل وینہی دکہن وہ کو بہرہم و وینہ گرتن و بہرہہ ٹکرن لدویف کارئینانا تہ کنیکین ہونہری ژبو چیکرنا وینہی کو برہنگہ کی ب کیہ کاری روژنامہ گہری وژبو پیشاندانا بازارگانی ژبو کرین و فروتنی نانکو ریکلامی.

هەر کەسێ ب کارێ وینە ی رابیت دی هەست و زەوقە کێ جوان لده‌ف پەیدا بێت
 و دی چەندین دەلیفە بو پەیدا بن مفا ی ژ روناھیی و سببەری وەر گریت و شیانین داھینانی
 دی لده‌ف پەیدا بن و شوین دەست و ہزر و ناشوپا وی دی د کارێ ویدا دیار بێت.
 داخاز ژ ئارەزومەندی وینە گرتنی ناھیتە کرن کو ب کوراتی بچنە دنا‌ف جیھانا
 وینە گرتنی ژلایی بێردوز و ئە کادیعی ڤە. بە لکو ہندە ک مەر جین دیتنی ہنە ریکی خوش
 دکەن ژبو چیکرن و گرتنا وینە یین ژبھاتی و ئیک ژوان مەر جا شارەزایی ئامیری کامیری
 بێت د کارئینانا توخی ڤە کرنا عەدەسی دا کو ئە وینە نہ ہیتە گوہارتن یان لقلقین پشتی
 وینە گرتنی لی چ ژلایی رەنگیڤە وینی رەنگی ب ہاریکاریا ئامیرە و ناوینین ئە لکترونی
 دەستکاری درەنگی و روناھیی دا و بە لکو ہندە ک جارا ئامیرین کیمیائی ہاریکار دبن ژبو
 پەیدا کرنا وینە کێ داھینەر و جوان.

فوتوگراف... وینه و بابەت..

هەردەمی مروفی هەست ب دەرو بەرین خو کری ژ رەنگا و جوانیا سروشتی، هەست ب تومار کرنا بینین و هەسپیکرنا خو کر ب خێچکا و روژ بو روژی و لدویش بورینا دەمی کاری دەستی خو لسه ر وینهی پشتی وینی فوتوگرافی پەیه دا کری و بەردەوامی دایه فی پیشکەفتنی هەتا کو شیای بزافا وینهی تومار بکەت و پاش کاری دەنگی تومار کەت و.. هتد.

وینی فوتوگرافی زانست و هونەرە. زانسته دەمی ئامیرین وینه گرتنی دروستکرین دگەل دەرمان و کەرستین د چیکرنا وینهی دا دەینه بکارئینان و کوژیین وینهی دەینه گرتن.. و هونەرە دەمی دەستکاری د روناھی و سیه را ویدا دەینه کرن !.

کوژی (الزاویه) روله کی کاربگەر ههیه د وینهی دا ژبو گوهورینا سیناها ژ جوانیی و هیژی و لاوازی و... هتد ئانکو ب هاریکاریا کوژی گوهورین د پیشچا فکرن و تومار کرنا وینادا دەینه کرن و ریکی ددهته وینه گری فوتوگرافی کو لگەل هزرین خو دویر و بلند بچیت و لدویش فیانین خو کاری خو ئەنجام بدهت. لی رەنگه هزرا رینگر هەبن کو وینه گر ب که یفا خو بکاری وینه گرتنی رابیت، چونکی ژبەر جوانیا سروشتی ورهنگه هندهك سیناهی هه نه وینه گری نه چار دکەن کو دویر

نهچیت وبقی رهنگی دئی جوانکاری د دهوری خودا کهتن وبتایبیت وینهگری کورد
 ل کوردستانی. دقئ چندی دا مهرج نینه کامیره یا مهزن بیت یان گران بها بیت
 بهلکو ههستی کونا وینهگری ب ههلبژارتنا سیناهی و بابته و نافهروکا فی سیناهی
 دئی چ جوانیی نیشاندهت.. سروشتی کوردستانی ب چیاپین بلند ودول و نهل و
 رویار و کانی وداروبارقه، گوندهک لقییری وئیکی دی لویرا هه ودهوله مهنديا
 فلکلور و کهله پوری کوردی دهلیقه کا مهزن بو وینهگری پهیدا دکته جوانترین
 سیناهی و بابته بگریته وهلبژیریت.. لقییره دقئیت وینهگری فوتوگرافی یی کورد
 دویر کهقیت ژ کارین بازارگانی داکو بکاریت زیدهتر تاما هونهری دویتهی دا
 پیشچاڤ بکته و کویراتیا ههستا مروقی بینته دهر... چونکی بینهر دقئیت وان وینا
 ببینیت یین کو وهکو رویدان یین بسهری مللهتی ویدا هاتین ژ کاره سات و
 نه خوشییا.. هونه رمندی فوتوگرافی (مراد الداغستانی) دبیژیت: (هونه ری)
 فوتوگرافی پیشهنگا هونه رانه، چونکی وینهی پهیدا ناکته، بهلکو جوانکاری تیدا
 دکته دگهل هندی کو دهلیقه ههیه کیمرکن وزیده کرنی تیدا بکته جودا ژ
 هونه رین دی ژ بهر کو دورهیلی دقه گوهریت)..

وینی فوتوگرافی دهیته هژمارتن تومارکرنه کا دیروکی وئیک ژ باشترین شیوازین
 راگه هاندنی یه وپه یوهندی دگهل جه ماوهری دکته ودهمی ب دروستی بکاری خو
 رادبیت گه هاندنا گوتارا وینهی کیمر نینه ژ نفیسانا بابته تی.. وئه گهر چه کی مهیی
 ئه فرو راگه هاندن بیت بیگومان وینی فوتوگرافی دکاریت له ریما کوردستانی جهی
 خو دناڤ شیوازین راگه هاندنی دا بکته وهکو پندفی گوتارا خوبا جوانکاری
 وپیشچاڤکونا بابته تی لدویف شیوازی خو بهرچاڤ بکته و کارتی کرنی لسهر بینهری
 بکته. وینی فوتوگرافی له ریما کوردستانی گرنکیا خو ههیه ژبو وهرگرتن و
 تومارکونا دیمه نین جوان ورئک و پئک.

نقیسەرد چەند ریژەکا

- رەمزی ئاکرەبی
- ۲۳ تەموز ۱۹۵۴ ل ئاکری / کوردستان
- روژنامەفان و ھوزانفان
- ئەندامی سەندیکا روژنامە نوسانی کوردستان / لقی دھوک
- ئەندامی کۆمەڵەی وێنەگرانی کوردستان / لقی دھوک
- ئەندامی ئیکەتیا دەولەتی یا روژنامەفانین (IFJ)

وهشانين وهزارههتا رهوشهنبیری و لاوان
 ریشه‌به‌ریا گشتی یا راگه‌هاندن و چاپ و به‌لافکرنی
 ریشه‌به‌ریا چاپ و به‌لافکرنی - دهوک

ژ	نافی پەرتوکی	نقیسه‌ر	نرخ	ژمارا لاپه‌ران	سال
۱-	بایولوژیا گهردی و خانهدی	وه‌رگیران ژ ئینگلیزی: دیان جهیل	۵۰۰۰	۱۷۰	۲۰۱۱
۲-	مایکروبایولوژی	وه‌رگیران ژ ئینگلیزی: دیان جهیل	۵۰۰۰	۴۰۰	۲۰۱۱
۳-	رومان خودیکا ژیا نییه - ج ۱	د. عارف حیتو	۵۰۰۰	۲۰۸	۲۰۱۱
۴-	شۆرشین جه‌ماوه‌ری نهره‌ب	د. فاضل عمر	۴۰۰۰	۱۰۵	۲۰۱۱
۵-	رۆلی ده‌قی دن‌افکرنا درامایا کوریدیا	شقان قاسم	۵۰۰۰	۲۴۳	۲۰۱۱
۶-	تطور الاعلام الکوردی (۱۹۹۱- ۲۰۰۳)	حسین صدیق عقراوی	۵۰۰۰	۲۹۳	۲۰۱۱
۷-	الروایة التأریخية (دراسة في الادب الروائي محمد سلیم سواری نموذجا)	د. جمال خضیر الجنای	۵۰۰۰	۲۲۶	۲۰۱۱
۸-	تافگه‌ لیگه‌ریان ل رۆناهیا پیرا جینۆتی	تده‌حسین نافشکی	۵۰۰۰	۱۵۲	۲۰۱۱
۹-	هن‌ نالین جفاکی کوردی دکولتۆزی گه‌لیری دا	نزار محمد سعید	۴۰۰۰	۱۴۳	۲۰۱۱
۱۰-	هینری ماتیس (۱۸۶۹ - ۱۹۵۴)	فه‌همی بالایی	۴۰۰۰	۸۵	۲۰۱۱
۱۱-	شوونوارین ده‌فه‌را ده‌ۆکی	عزهدت فن‌دی	۵۰۰۰	۲۴۷	۲۰۱۱
۱۲-	سزانتین عده‌مری عه‌قدی ژ کانیا چرافی	هزرغان عبد الله	۴۰۰۰	۴۴۵	۲۰۱۱
۱۳-	فن‌ وعمارە الکورد	رنا فتحی الأومری	۵۰۰۰	۳۱۶	۲۰۱۱
۱۴-	فه‌ره‌نگا زمانی پەرتییا / کوردی - پەرتی	فاضل عمر	۴۰۰۰	۲۷۲	۲۰۱۱
۱۵-	بزافا شانۆویی (ل‌ ئاکری) - ئامیدی - زاخو / شانۆوا قوتابخانه‌یان ل ده‌ۆکی ۱۹۷۰ (۱۹۹۰ -)	رفهدت رجب جه‌مال	۴۰۰۰	۲۵۲	۲۰۱۱
۱۶-	Gotinên li ber mirinê	دیا جوان	۲۰۰۰	۴۰	۲۰۱۲

۲۰۱۲	۱۷۰	۵۰۰۰	موسهدهق توفى	سالىن پەناپەرىي ژۇيانا نيسحان نورى پاشا	۱۷-
۲۰۱۲	۲۱۲	۴۰۰۰	يوسف صبرى	ئالايى كوردستانى - فەكولېندەك دېروكى ل سەر ئالا د ميژووا كوردستانى	۱۸-
۲۰۱۲	۲۰۴	۳۰۰۰	ديا جوان	جارەك ژ جارا (كورتو) چېروكىن فلوكلورى	۱۹-
۲۰۱۲	۱۹۲	۴۰۰۰	شورشقان عادل احمد	زمانفانيا تىكسى	۲۰-
۲۰۱۲	۱۱۲	۴۰۰۰	دلبرين عبدالله على	جوداكرنا كارى لىكداي ژ كارى خودان تەواوگەر و بەر كار	۲۱-
۲۰۱۲	۲۵۸	۴۰۰۰	ارشاد حىتو	دادايزيم دھۆزانا نوخووازا كورديدا (۱۹۸۵ - ۲۰۰۳)	۲۲-
۲۰۱۲	۱۵۲	۳۰۰۰	ن. كۆبۆ ئابى و. شالىكۆيى يىكەس	نېچرا كۆلان (شانۆيا ب ھەفت وتەيدان)	۲۳-
۲۰۱۲	۱۴۸	۳۰۰۰	ديا جوان	ژ بو تە (ھەلبەست)	۲۴-
۲۰۱۲	۲۵۵	۴۰۰۰	ر.ف. جاردين ت. كرىم فندى	اللغة الكردية في منطقة بهدينان	۲۵-
۲۰۱۲	۱۸۰	۴۰۰۰	ھەكار عبد الكرىم فندى	تىگھەكى ياساي بو رۇژنامەفانىي	۲۶-
۲۰۱۲	۱۸۶	۴۰۰۰	جھيل محمد مصطفى	دھوك في اواسط القرن الماضى	۲۷-
۲۰۱۲	۱۳۲	۴۰۰۰	د. عبدالرحمن مزورى	بەھائى - شىخ تاھا عبدالرحمن مايى - ژيان وبەرھەمى وى	۲۸-
۲۰۱۲	۲۳۴	۴۰۰۰	ئارام يوسف ابراهيم	بنه ماينى درامايى د چل حىكايەتتىن مەلا مەھمودى بازىدىدا	۲۹-
۲۰۱۲	۳۶۰	۴۰۰۰	فرست طيب عبدالله برواری	ميژوويا ئىكەتيا قوتابىين كوردستانى دناقبەرا ئادارا ۱۹۷۰ - نيسان ۱۹۹۱ى	۳۰-
۲۰۱۲	۲۰۰	۲۰۰۰	جۆن ئايكەن - و. ھزرقان	دى چەوا ژ بو زارۆكان نقىسى	۳۱-
۲۰۱۲	۱۹۰	۳۰۰۰	حاجى رەمەزان ئەمىن يىسكى	جەگەر، چەند شىرەتتىن دەرونى ژبو چەوانيا پەرۋەردە كرنا زارۆكان	۳۲-
۲۰۱۲	۱۴۲	۳۰۰۰	رمى ئاكرىي	بابەتتىن سىنەمايى و فوتوگرافى	۳۳-

وهشانين پروژين مهفېشك و هاريكاري بين
ريشه بهريا گشتي يا راگه هاندن و چاپ و بهلافكرنې
ريشه بهريا چاپ و بهلافكرنې - دهوك

ژ	لايدن	نقيسه	ناهي پورتوكي	سال
١.	كوربه ندا سهردهم يا قوتايبيان	بهلافوكا سالانه	زمانې دايكې	٢٠١٢
٢.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	ئهمين عهبدولقادر	تيور و ته كنيكين شروفه كرنا رومانې (تيور، گوشي نيريني، مونتاج، ديالوگ)	٢٠١٢
٣.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	يونس احمد	رائحة الورد (قصص قصيرة)	٢٠١٢
٤.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	حسب الله يحيى	الكتابة بالحر الأبيض	٢٠١٢
٥.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	ندريس عهلي ديركوژنيكي	ئهو ستيرا ته قياي (ههلبه ست)	٢٠١٢
٦.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	محمد مهدي عهلي ياسين	ههفه عهري باي	٢٠١٢
٧.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	دهم هات ديره كي	Hest diaxivin (ههلبه ست)	٢٠١٢
٨.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	سهلمان شيوخ مهدي	د عهشقا ته دا (هوزان)	٢٠١٢
٩.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	فههيل محسن	دي روياره كي كه مه كلييل ژ بو في دهر كه هي بي وهلات	٢٠١٢
١٠.	نيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	خالد حسين	روژه كي هو گوٹ	٢٠١٢
١١.	كومه لا ههلبه ستقائين گهنج	كومه لا ههلبه ستقائين گهنج	داستانه كا ههلبه سارتي	٢٠١٢
١٢.	ريكخراوا سيما	پروفيسور د. سابر عهبدو لولا زيباري	سيما ٢	٢٠١٢

۰۰۳۳

ریشه به ریا چاپ و به لافکر نی - دهوک
ژمارا سپاردنی ۲۳۲۷ - ۲۰۱۲

چاپخانه هه وار / دهوک - کوردستان